

วารสารวิชาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Journal of Humanities and Social Sciences

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563)

- Faculty of Humanities and Social Sciences คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- Nakhon Pathom Rajabhat University มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นวารสารวิชาการที่จัดทำขึ้นโดย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มุ่งเน้นการนำเสนอ บทความวิจัย บทความวิชาการที่มีเนื้อหาหลากหลาย ทั้งด้านการเรียนการสอน การบริหาร องค์กร วัฒนธรรม ภาครัฐและสวัสดิการสังคม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจทางศาสตร์ของ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป โดยมีการปรับปรุงเป็น ปีที่ 10 ฉบับ ที่ 2 (เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2563)

ด้วยความสมบูรณ์ของวารสารฉบับนี้ กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เขียนบทความ และทุกฝ่ายที่มี ส่วนสนับสนุนในการจัดทำวารสารฉบับนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน หากท่านมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะใด ที่จะนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงวารสารให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการยินดีรับ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะด้วยความขอบคุณยิ่ง

อาจารย์ ดร.นิพล เชื้อเมืองพาน
บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และเจตคติที่มีต่อวรรณคดีไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้การสอนจิ๊กซอว์กับวิธีการสอนแบบ ปกติ	
พระวรากร มีสุข และ ผศ.ดร.วิภาดา.....	3
การตัดสินใจเลือกเรียนและความพึงพอใจของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	
จารีวรรณ ปานประเสริฐ, จินดา ไตรเวช และ จีรนนท์ กองพารา.....	23
สื่อประสมสร้างสรรค์จากผลงานศิลปะเด็ก	
อภิชาติ ลิงหนาท และ วัชรพล หงส์ทอง.....	39
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการใช้งบประมาณในการจัดโครงการ ของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	
จินดา ไตรเวช, จารีวรรณ ปานประเสริฐ และ นิตยา เวฬุวนารักษ์.....	65
การประชุมแห่งเวียดนามกับความพยายามครั้งสุดท้ายในการฟื้นฟูระบบ สมบูรณาญาสิทธิราชย์	
ผศ.ธิติพงศ์ มีทอง.....	79
ความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	
ผศ.ดร.กัณฑ์ธิดา นิลทองคำ, ยุวธิดา นิยมญาติ	103

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และเจตคติที่มีต่อวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์กับวิธีการสอนแบบปกติ
The Comparison of Learning Achievement and Attitudes Towards Thai
Literature of The Ninth Grade Students by Using Jigsaw Activities and
Traditional Teaching Method.

พระวรากร มีสุข*

ผศ.ดร.วิภาดา ประสารทรัพย์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มที่เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์กับกลุ่มที่เรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ 2) เปรียบเทียบเจตคติต่อวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มที่เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์กับกลุ่มที่เรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ ในพระราชูปถัมภ์ฯ จำนวน 80 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มทดลองซึ่งจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบกิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์ และกลุ่มควบคุมซึ่งจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบปกติ การจัดการเรียนรู้แก่นักเรียนทั้งสองกลุ่มใช้เวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ รวมทั้งสิ้น 18 คาบ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์ แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และแบบวัดเจตคติต่อวรรณคดีไทย สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบเป็นอิสระจากกัน

* นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์สูงกว่านักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) เจตคติต่อวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์ไม่สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์ วรรณคดีไทย เจตคติ

Abstract

The purposes of this research was to 1) compare the learning achievement in Thai literature of the ninth grade students between groups learning by using jigsaw teaching activities and those learning by using traditional teaching methods. 2) compare the attitudes towards Thai literature of the ninth grade students between groups learning by using jigsaw teaching activities and those learning by using traditional teaching method! The samples were 80 ninth grade students in the first semester of the academic year 2019 in Thipangkorn Witthayaphat School In the royal patronage, selected by sample group, divided into 40 students of experimental groups which organized learning by using jigsaw teaching and learning activities and the control group that organized learning by using the traditional teaching methods. Learning management for students in both groups took 6 weeks; 3 lessons per week, for a total of 18 lessons. The tools used were the Thai Literature Learning Plan using jigsaw teaching activities. A plan for learning Thai literature using traditional teaching methods. Test of achievement in Thai literature and the attitude questionnaire with Thai literature. The statistics used are mean standard deviation and t-test.

The results showed that 1] The learned achievement in Thai literature of the students learned by using jigsaw teaching activities was higher than the students learned by using traditional teaching methods with statistical significance at the level of .05. 2] Attitudes towards Thai literature of students learned by using jigsaw teaching activities were not different from those learned by using traditional teaching methods.

Keywords: *Jigsaw Teaching Activities, Thai literature, Attitude*

บทนำ

วรรณคดีเป็นสิ่งสร้างสรรค์อันล้ำค่าของมนุษย์ มนุษย์สร้างและสื่อสารเรื่องราวของชีวิตวัฒนธรรมและอารมณ์ความรู้สึกที่เกี่ยวข้องหรือสะท้อนความเป็นมนุษย์ด้วยกลวิธีการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา ซึ่งมีความเหมือนหรือแตกต่างกันไปในแต่ละยุคสมัย วรรณคดีมีความสำคัญทางด้านการใช้ภาษาสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคน การสืบทอดและอนุรักษ์วัฒนธรรม กฎระเบียบคำสอนและเป็นเครื่องมือสร้างความสามัคคีให้เกิดในกลุ่มชน และให้ความจรรโลงใจ นอกจากจะให้คุณค่าในด้านอรรถรสของถ้อยคำให้ผู้อ่านเห็นความงดงามของภาษาแล้วยังมีคุณค่าทางสติปัญญาและศีลธรรมอีกด้วย วรรณคดีจึงมีคุณค่าแก่ผู้อ่าน 2 ประการ คือ 1) คุณค่าทางสุนทรียภาพหรือความงาม สุนทรียภาพหรือความงามทางภาษาเป็นหัวใจของวรรณคดี เช่น ศิลปะของการแต่งทั้งการบรรยาย การเปรียบเทียบ การเลือกสรรถ้อยคำให้มีความหมายเหมาะสม กระบอบอารมณ์ผู้อ่าน มีสัมผัสให้เกิดเสียงไพเราะ เป็นต้น 2) คุณค่าทางสารประโยชน์เป็นคุณค่าทางสติปัญญาและสังคมตามปกติ วรรณคดีจะเขียนตามความเป็นจริงของชีวิต ให้คติสอนใจแก่ผู้อ่านสอดแทรกสภาพของสังคมวัฒนธรรมประเพณี ทำให้ผู้อ่านมีโลกทัศน์เข้าใจโลกได้กว้างขึ้น

ด้วยความสำคัญดังกล่าวหลักสูตรการศึกษาจึงได้มีการกำหนดให้เรียนวรรณคดีในทุกระดับชั้นการศึกษา โดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 3) ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ 12 ปี สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรมไว้ดังนี้ “เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง

เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง” วรรณคดีสำหรับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดให้เรียนและเลือกเรียน เป็นวรรณคดีที่มีคุณค่าทั้งด้านวรรณศิลป์ อันได้แก่ ด้านความไพเราะเหมาะสมของการเลือกสรรคำ และด้านสังคม ที่มีการส่งผ่านคำสอน ไปยังเนื้อหาและบทเรียนชีวิตที่แฝงไว้ในวรรณคดี

ถึงแม้ว่าจะมีความสำคัญและมีคุณค่าเพียงใด ก็ยังปรากฏข้อวิพากษ์วิจารณ์ว่ามีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีอยู่เสมอทั้งปัญหาด้านผู้สอน และด้านผู้เรียน โดยผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ ด้านผู้สอน ได้แก่ 1) ครูที่สอนไม่ตรงสาขาวิชาที่ตนจบการศึกษามา 2) ครูมีภาระงานสอนมากเกินไป 3) ครูสอนวรรณคดีไทยไม่เข้าใจความหมายและความสำคัญของวรรณคดีเพราะไม่มีความรู้ทางวรรณคดีโดยตรง ด้านผู้เรียน คือ มีข้อมูลผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทยที่ได้จากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) (ศิริดา บุรชาติ, 2560: 18) วิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรากฏคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ ปีการศึกษา 2559 นักเรียนสอบได้คะแนนเฉลี่ย 52.29 ปีการศึกษา 2560 นักเรียนสอบได้คะแนนเฉลี่ย 48.29 ปีการศึกษา 2561 นักเรียนสอบได้คะแนนเฉลี่ย 54.42 ชื่อน่าสังเกต คือ คะแนนเฉลี่ยในปีการศึกษา 2560 นักเรียนสอบได้คะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 ซึ่งถือว่ามียผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำ ทั้งนี้ทางสทศ. ยังได้ย้ำอีกด้วยว่า ข้อสอบโอเน็ตไม่ได้ออกเกินหลักสูตร ความยากง่ายก็ไม่ได้ต่างกัน และมีมาตรฐาน โดยสรุปแล้วถือว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนยังอยู่ในระดับต่ำซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ในยุคปฏิรูปการศึกษา ที่เน้นการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กระทรวงศึกษาธิการ(2560: 18) ได้กล่าวว่า “การจัดกิจกรรมจึงควรเน้นให้ผู้เรียนใช้ทักษะภาษาเพื่อเรียนรู้เนื้อหาสาระด้วยการอ่าน พิจารณา วิเคราะห์ วิจาร์ณ ประเมินค่าวรรณกรรมและวรรณคดีอย่างมีเหตุผล มีการนำเสนอความเข้าใจความซาบซึ้ง ข้อคิดและประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การรายงาน การจัดแสดง การสร้างสรรค์วรรณกรรมทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ฯลฯ ทั้งนี้จะเกิดผลทำให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นแนวทางในการผลิตผลงานเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม” แนวทางการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวได้รับการตอบรับจากผู้สอนภาษาไทยทั่วประเทศและ

มีการนำแนวทางไปปฏิบัติอย่างจริงจังจนกระทั่งมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทยอย่างมีคุณภาพ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ เป็นการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งของการเรียนการสอนแบบร่วมมือ มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ 1) การเตรียมสื่อการเรียนการสอน (Preparation of Materials) 2) การจัดสมาชิกของกลุ่มและของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Teams And Expert Groups) 3) การรายงานและการทดสอบย่อย (Reports And Quizzes) มีขั้นตอนการเรียนรู้ ดังนี้ 1) การจัดกลุ่ม 2) การศึกษาเนื้อหาสาระ 3) การทดสอบ 4) การคิดคะแนน และ 5) ระบบการให้รางวัล ซึ่งการจัดการเรียนรู้ใช้แนวคิดการต่อภาพ โดยแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ทุกกลุ่มจะได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมเดียวกัน ผู้สอนจะแบ่งเนื้อหาของเรื่องที่จะให้เรียนรู้ออกเป็นหัวข้อย่อยเท่ากับจำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่ม และมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มศึกษา ค้นคว้าค้นหาคำตอบ ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนจะเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องที่ตนได้รับมอบหมายให้ศึกษาจากกลุ่ม สมาชิกต่างกลุ่มที่ได้รับมอบหมายในหัวข้อเดียวกันก็จะทำการศึกษาค้นคว้าร่วมกัน จากนั้นผู้เรียนแต่ละคนจะกลับเข้ากลุ่มเดิมของตนเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญอธิบายความรู้ เนื้อหาสาระที่ตนศึกษาให้เพื่อนร่วมกลุ่มฟัง เพื่อให้เพื่อนสมาชิกทั้งกลุ่มได้รู้เนื้อหาสาระครบทุกหัวข้อย่อยและเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระทั้งเรื่อง

การประยุกต์รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ แล้วนำมาบูรณาการกับการเรียนรู้วรรณคดีเป็นวิธีการที่น่าสนใจ เพราะสอดคล้องกับแนวคิดในการจัดการเรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2560 กระทรวงศึกษาธิการ (2560: 22-23) ได้กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำรูปแบบการเรียนการสอนจิ๊กซอว์ ที่บูรณาการการเรียนรู้วรรณคดีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และจะได้นำผลการวิจัยมาต่อยอด ตลอดจนเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์สำหรับครูและผู้อ่านต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มที่เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์กับกลุ่มที่เรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มที่เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์กับกลุ่มที่เรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ

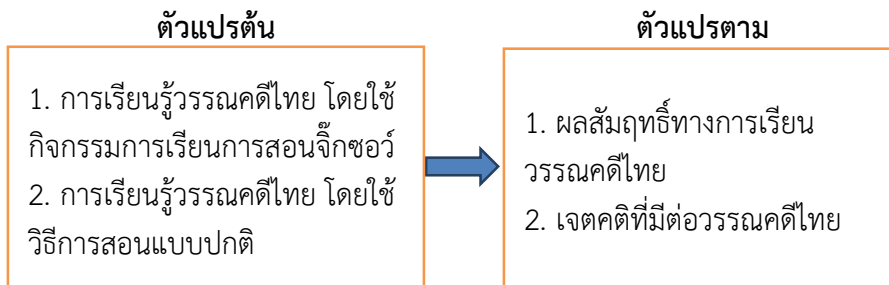
สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มที่เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์สูงกว่ากลุ่มที่เรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เจตคติต่อวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มที่เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์สูงกว่ากลุ่มที่เรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวการสอนภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการพูดภาษาไทย โดยให้นักเรียนได้รับข้อมูลใหม่จากสิ่งแวดล้อมเข้าไปไว้ในโครงสร้างทางปัญญา เชื่อมโยงความรู้เดิมที่มีมาก่อนกับความรู้ใหม่ จนกระทั่งนักเรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่เกิดขึ้นมาได้ หรือเกิดการเรียนรู้ขึ้นเอง โดยจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีจิ๊กซอว์ โดยกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยไว้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา ในพระราชูปถัมภ์ แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 1/2562 ที่เรียนวิชาภาษาไทย (ท 23101) ทั้งหมด 7 ห้องเรียน จำนวน 280 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา ในพระราชูปถัมภ์ แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 1/2562 ที่เรียนวิชาภาษาไทย (ท 23101) สุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 80 คน และจับฉลากแบ่งเป็น 2 ห้อง ๆ ละ 40 คน กำหนดเป็นกลุ่มทดลองซึ่งจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์และกลุ่มควบคุมซึ่งจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ โดยแต่ละห้องเรียนมีการจัดการเรียนการสอนแบบละความสามารถทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์ และการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และเจตคติที่มีต่อวรรณคดีไทย

แบบแผนการวิจัย งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) โดยมีแบบแผนการวิจัย แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การออกแบบการวิจัย

กลุ่ม	การวัดก่อนการทดลอง	ตัวแปร	การวัดหลังการทดลอง
E	T1		T2
C	T1	X	T2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแผนทดลอง

E คือ กลุ่มทดลอง

C คือ กลุ่มควบคุม

T1 คือ การวัดผลก่อนการที่จะทำการทดลอง (Pretest)

T2 คือ การวัดผลหลังการที่จะทำการทดลอง (Posttest)

X คือ การเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้การเรียนการสอนจิ๊กซอว์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้แบบปกติ

4. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์และแบบปกติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษาหนังสือ เอกสารงานวิจัยต่างประเทศ และในประเทศเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์และแบบปกติ

4.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง, 2560) สาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ รายวิชาภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

4.3 วิเคราะห์เนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ รายวิชาภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ระดับชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วกำหนดหน่วยการจัดการเรียนรู้ และแบ่งเนื้อหาให้เหมาะสมที่ใช้ในการเรียนการสอนแต่ละคาบ

4.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีจิกซอร์ซึ่งมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การจัดกลุ่ม เป็นขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 2 การศึกษาเนื้อหาสาระ เป็นขั้นค้นคว้า

ขั้นที่ 3 การทดสอบ เป็นขั้นอธิบาย

ขั้นที่ 4 การคิดคะแนน เป็นขั้นประเมินผล

ขั้นที่ 5 ระบบการให้รางวัล เป็นขั้นสรุป

แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นพัฒนาผู้เรียน

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปความคิดรวบยอด

ผู้วิจัยจัดทำเป็นหน่วยการจัดการเรียนรู้เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณี หนีนางผีเสื้อสมุทร และจำแนกเรื่องย่อย จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	เรื่อง การศึกษาวรรณกรรมและวรรณคดี	เวลา	3	คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง	เวลา	3	คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	เรื่อง การสรุปเนื้อหา	เวลา	3	คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	เรื่อง การวิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่า	เวลา	3	คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิด	เวลา	3	คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	เรื่อง การท่องบทอาขยาต	เวลา	3	คาบ

4.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้ง 6 แผน เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่ามีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.67-1.00

4.6 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

5.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โครงสร้างรายวิชา คำอธิบายรายวิชา ภาษาไทย เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมที่ใช้ในแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย และการหาคุณภาพของแบบทดสอบ

5.1.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทย แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

5.1.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทย เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด พบว่ามีค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.86

5.1.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทย ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง

5.1.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทย ไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มนำร่อง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง มีค่าความยากระหว่าง 0.25 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.29 - 0.41 คัดเลือกไว้ จำนวน 40 ข้อ นำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 คน มีค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.86

5.2 แบบสอบถามเจตคติต่อวรรณคดีไทย ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

5.2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โครงสร้างรายวิชา คำอธิบายรายวิชา ภาษาไทย และศึกษาหลักการสร้างและการหาคุณภาพของแบบประเมินเจตคติ

5.2.2 สร้างแบบสอบถามเจตคติต่อวรรณคดีไทยของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของ Likert Scale ที่มี 5

ระดับ (Likert, R.A., 1967: 90-95) จำนวน 30 ข้อ โดยกำหนดค่าระดับเจตคติแต่ละช่วงคะแนนและความหมาย ดังนี้

ระดับ 1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ระดับ 2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
ระดับ 3	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วย
ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

สำหรับการให้ความหมายของค่าที่วัดได้ (Likert, R.A., 1967: 90-95) ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการให้ความหมาย โดยการให้ค่าเฉลี่ยเป็นรายชื่อ ดังนี้

1.00-1.50	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.51-2.50	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
2.51-3.50	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
3.51-4.50	หมายถึง	เห็นด้วย
4.51-5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

5.2.3 นำแบบสอบถามเจตคติต่อวรรณคดีไทย เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด พบว่ามีค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.88

5.2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเจตคติต่อวรรณคดีไทยตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5.2.5 นำแบบสอบถามเจตคติต่อวรรณคดีไทยไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง หลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอน

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 ถึงวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 รวมทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ วิธีการดำเนินการทดลองมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

6.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 80 คน

6.2 จัดการเรียนการสอนโดยกลุ่มทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์และกลุ่มควบคุมใช้แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้การเรียนการสอนแบบปกติ

6.3 ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้

6.4 ทำการวัดเจตคติที่มีต่อวรรณคดีไทยโดยใช้แบบสอบถามเจตคติต่อวรรณคดีไทย เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้

6.5 นำผลคะแนนการทดสอบก่อน-หลังเรียน และผลคะแนนเจตคติของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างไปเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยนำมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

7.1 สถิติเชิงพรรณนา

7.1.1 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) แสดงระดับคะแนนแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทย และระดับคะแนนแบบวัดเจตคติต่อวรรณคดีไทยของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

7.1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงการกระจายตัวและความแตกต่างของคะแนนแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทย และคะแนนแบบวัดเจตคติต่อวรรณคดีไทยของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

7.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทย และคะแนนแบบวัดเจตคติต่อวรรณคดีไทยของกลุ่มตัวอย่าง หลังจากการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test independent sample)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์กับวิธีการสอนแบบปกติ

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์ (กลุ่มทดลอง) กับวิธีการสอนแบบปกติ (กลุ่มควบคุม) สรุปผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์ (กลุ่มทดลอง) กับวิธีการสอนแบบปกติ (กลุ่มควบคุม)

(n=40)

ผลสัมฤทธิ์	$\bar{X}$	S.D.	t	p
กลุ่มทดลอง	26.28	4.00	3.463*	.001
กลุ่มควบคุม	23.18	3.99		

*P มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์สูงกว่านักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์กับวิธีการสอนแบบปกติ

การเปรียบเทียบเจตคติต่อวรรณคดีไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์ (กลุ่มทดลอง) กับวิธีการสอนแบบปกติ (กลุ่มควบคุม) สรุปผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อวรรณคดีไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้
กิจกรรมการเรียนรู้การสอนจิ๊กซอว์ (กลุ่มทดลอง) กับวิธีการสอนแบบปกติ
(กลุ่มควบคุม)

(n=40)

เจตคติ	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
กลุ่มทดลอง	102.40	24.66	.046	.964
กลุ่มควบคุม	102.15	24.27		

จากตารางที่ 4 แสดงว่าคะแนนเจตคติต่อวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้
กิจกรรมการเรียนรู้การสอนจิ๊กซอว์กับวิธีการสอนแบบปกติไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และเจตคติที่มีต่อวรรณคดีไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้การสอนจิ๊กซอว์ กับวิธีการสอน
แบบปกติ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐาน ดังนี้

1. ผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้การสอน
จิ๊กซอว์ มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้วิธีการ
สอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 1 ทั้งนี้
เนื่องจากการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้การสอนจิ๊กซอว์ พัฒนาโดย
Aronson, E. & other. (1978: 22-25) เนื่องจากแนวคิดที่สำคัญในการสอน 5 ประการ
ได้แก่ 1) การจัดกลุ่ม 2) การศึกษาเนื้อหาสาระ 3) การทดสอบ 4) การคิดคะแนน 5) ระบบ
การให้รางวัล ซึ่งใช้หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ประการ และมีวัตถุประสงค์มุ่งตรงไปใน
ทิศทางเดียวกัน คือ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่ศึกษาอย่างมากที่สุดโดย
อาศัยการร่วมมือกัน ช่วยเหลือกันและแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน
ความแตกต่างของรูปแบบแต่ละรูปแบบจะอยู่ที่เทคนิคในการศึกษาเนื้อหาสาระ และ
วิธีการเสริมแรงและการให้รางวัลเป็นประการสำคัญ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทั้ง 5 ประการมา
ประยุกต์กับกระบวนการเรียนรู้วรรณคดีไทยทำให้ได้ขั้นตอนการสอนวรรณคดีไทยตาม
รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้การสอนจิ๊กซอว์ ที่มีกระบวนการเรียนรู้วรรณคดี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นนำ เน้นการทบทวนความรู้เดิมเพื่อเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่เพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียน 2) ขั้นค้นคว้า เน้นหลักการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและความงามทางภาษาตลอดจนคุณค่าต่าง ๆ ของวรรณคดี 3) ขั้นอธิบาย เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับผลการศึกษาวรรณคดีในมิติต่าง ๆ ด้วยกระบวนการกลุ่ม อันจะนำไปสู่การประเมินค่าวรรณคดีอย่างมีเหตุผล 4) ขั้นประเมินผล เน้นการสรุปผลความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดและประจักษ์ในคุณค่าของวรรณคดีเรื่องที่ศึกษา 5) ขั้นสรุป เน้นการสร้างผลงานสร้างสรรค์อันเกิดจากการเรียนรู้วรรณคดี งานสร้างสรรค์อาจมีหลายรูปแบบ เช่น เรียงความ เล่นละคร ทำรายงาน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเชื่อมโยงการเรียนรู้ อันจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายขึ้นตอนทุกขั้นตอน เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตัวเองให้ได้ โดยเทคนิคจิ๊กซอว์เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนที่ช่วยนักเรียนให้ประสบความสำเร็จไปพร้อม ๆ กัน การเรียนการสอนตามเทคนิคนี้จะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม และให้นักเรียนแต่ละคนของกลุ่มศึกษาเนื้อหาสาระของแต่ละส่วน เพื่อให้ นำเนื้อหาสาระที่ศึกษามาประกอบกันเป็นความรู้เรื่องหนึ่ง ๆ ได้ ซึ่งเปรียบเสมือนการต่อจิ๊กซอว์ เทคนิคการสอนนี้มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่างด้วยตนเองและด้วยความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ รวมทั้งได้พัฒนาทักษะสังคมต่าง ๆ เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์รวมทั้งทักษะแสวงหาความรู้ ทักษะการคิด และการแก้ปัญหาอื่น ๆ แผนการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์ที่ใช้สอนได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เมื่อพิจารณาจากกิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์นี้แล้วจะเห็นว่าได้ช่วยให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่ดีขึ้น มีทักษะการคิดทางด้านเนื้อหาสาระต่าง ๆ ได้กว้างขึ้นและลึกซึ้งขึ้น แล้วยังสามารถช่วยพัฒนานักเรียนทางด้านอารมณ์มากขึ้นด้วย รวมทั้งช่วยพัฒนาทักษะสังคมต่าง ๆ เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิด ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ ทักษะแสวงหาความรู้ ฯลฯ เป็นผลให้นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์มีผลสัมฤทธิ์สูงเกินกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบปกติ ดังกล่าวข้างต้น

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยในอดีตที่นำรูปแบบการเรียนการสอนจิ๊กซอว์ ไปใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ดังนี้ อุไรวรรณ วรกุลรังสรรค์ (2557) ปฐมพงษ์ บานฤทัย (2550) และ ณัฐธีรา กมลเลิศ (2555) ซึ่งยืนยันได้เป็นอย่างดีว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิด 5 ประการตามรูปแบบการเรียนการสอนจิ๊กซอว์ สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้นได้

2. ผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์ มีเจตคติต่อวรรณคดีไทยไม่แตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ เป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 2 ทั้งนี้ เนื่องจากเจตคติต่อวรรณคดีไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์กับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ หลังการทดลองไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ แสดงว่าเจตคติต่อวรรณคดีไทยของนักเรียนทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน เพราะเมื่อพิจารณาจะพบว่า จากคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อวรรณคดีไทยของกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์จะสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติเล็กน้อย แต่ก็ไม่มากกว่ากันเท่าใดนักและอยู่ในเกณฑ์ที่สูงเช่นเดิม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ นักเรียนทั้งสองกลุ่มเป็นนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย (ท 23101) ด้วยความสนใจ และเมื่อทำการวัดเจตคติต่อวรรณคดีไทยหลังการทดลองทั้งสองกลุ่มก็ปรากฏว่า ได้คะแนนเฉลี่ยเจตคติที่ค่อนข้างสูงอยู่แล้ว (คะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อวรรณคดีไทยประมาณ 18 จาก 30 คะแนน ทั้งสองกลุ่ม หรือประมาณร้อยละ 75) นั่นคือนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความชอบหรือมีความคิดที่ดีต่อวิชาภาษาไทย (วรรณคดีไทย) อยู่แล้ว เพราะว่าจากการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการตอบสนองต่อวรรณคดีไทยค่อนข้างดี กล่าวคือ เมื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างเนื้อความใหม่ โดยให้ปรึกษาหารือกันเป็นกลุ่ม นักเรียนก็สามารถหาเรื่องราวที่ใกล้ตัวนักเรียนมานำเสนอเป็นหัวข้องานได้ และครูมีส่วนช่วยเหลือให้ผลงานนั้นออกมาดีได้ต้องให้นักเรียนคิดพิจารณาให้ดูว่าสิ่งที่นักเรียนคิดว่าเหตุผลนั้นเป็นเหตุผลจริงหรือไม่ หรือว่ามีความสัมพันธ์กันในแง่อื่น ส่วนใหญ่นักเรียนเมื่อทำงานเป็นกลุ่ม เมื่อมีโอกาสได้ร่วมกันปรึกษาหารือกัน จะปฏิบัติงานได้ค่อนข้างดี แต่เมื่อนักเรียนได้แยกออกจากกลุ่มแล้วนักเรียนยังคงอยากเข้ากลุ่มอยู่อีก ทำให้การทำงานเดี่ยวค่อนข้างลำบาก เมื่อพิจารณาจาก

ขั้นตอนของการแจ้งผลการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์ ครูนั้นจะเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ จะเน้นให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเมื่อนักเรียนจะต้องวิพากษ์วิจารณ์ผลงานของกันและกันก็จะร่วมปรึกษาหารือทั้งชั้นเรียนร่วมกันรับรู้ ร่วมกันแก้ไข โดยครูเป็นผู้คอยชี้แนะ นักเรียนทุกคนจะได้เรียนรู้จากข้อบกพร่องของตนเองและผู้อื่น ประกอบกับนักเรียนมีส่วนร่วมคิด แก้ไข ย่อมเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่า บรรยากาศในชั้นเรียนจึงผ่อนคลาย เพราะนักเรียนได้แสดงความสามารถได้เต็มที่ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ได้ผลคะแนนที่ค่อนข้างดี ส่วนขั้นตอนของการแจ้งผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ วิธีการสอนนี้มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญให้ได้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ โดยครูเป็นผู้คอยกำกับการเรียนการสอนและให้คำปรึกษาจากข้อบกพร่องต่าง ๆ การสอนจะเน้นการทบทวนที่เนื้อหาเดิมก่อนการนำเสนอเนื้อหาใหม่ ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกแยกการเรียนออกเป็นส่วน ๆ นอกจากนี้กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่นักเรียนทำตามคำสั่งที่ครูกำหนดให้ บรรยากาศในชั้นเรียนจึงค่อนข้างเครียด เพราะต้องอยู่ในกฎระเบียบ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ได้ผลคะแนนไม่แตกต่าง จึงเป็นผลให้การวิจัยครั้งนี้ปรากฏผลเจตคติของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์ไม่แตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ ดังกล่าวข้างต้น

ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตว่า แม้นักเรียนกลุ่มทดลองจะมีเจตคติไม่สูงกว่ากลุ่มควบคุม แต่นักเรียนก็เรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความพร้อมในการเรียนรู้มากกว่ากลุ่มควบคุม การพัฒนาเจตคติอาจจะต้องใช้ระยะเวลาในการทดลอง เพราะเจตคติเป็นสภาพทางจิตใจที่ต้องใช้เวลาพอสมควร ดังที่ อุไรวรรณ วรกุลรังสรรค์ (2557) ปฐมพงษ์ บานฤทัย (2550) และณัฐธีรา กมลเลิศ (2555) ได้กล่าวถึงหลักการเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลสรุปได้ว่าเจตคติเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้แต่ต้องอาศัยเวลาพอสมควรความรู้สึกความคิดเห็นและท่าทีของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์และแสดงออกให้เห็นได้จากพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่วิจัยพบว่า หลังการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์ ในรายวิชาแล้วนักเรียนมีเจตคติที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้การสอนจิ๊กซอว์

1.1 ครูต้องอธิบายให้ชัดเจนเกี่ยวกับขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้การสอนจิ๊กซอว์ และในแต่ละขั้นตอนนักเรียนจะได้รับประโยชน์อะไรบ้าง ทั้งนี้ในระยะแรกควรให้นักเรียนเริ่มด้วยการทำงานเป็นกลุ่ม จะทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในการทำงาน ตลอดจนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และฝึกบทบาทการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การเริ่มต้นด้วยการสร้างความมั่นใจให้แก่เด็กจะทำให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นในเชิงวิพากษ์วิจารณ์วรรณคดี จะทำให้การสอนในขั้นต่อไปเป็นไปด้วยความสะดวก

1.2 การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ครูควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นกันเอง ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในเชิงวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล

1.3 ในขั้นตอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อทำข้อมูลให้กระจ่าง ครูควรดูแลการจัดกลุ่มของนักเรียนให้เหมาะสมอาจมีการให้กลุ่มเองบ้าง ในบางครั้งอาจต้องจัดกลุ่มตามจุดประสงค์ที่ครูต้องการ หากมีการทำงานด้วยกระบวนการกลุ่มหลายครั้ง ครูควรพิจารณาให้เหมาะสมว่าควรให้นักเรียนจับกลุ่มแบบใดจึงจะเหมาะสม

1.4 ในขั้นตอนการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการเรียนวรรณคดี ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถอย่างหลากหลายเพื่อเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

1.5 ครูควรจัดเตรียมแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายให้แก่เด็ก โดยเฉพาะแหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น นอกจากนี้ครูอาจแนะนำให้นักเรียนศึกษาจากอินเทอร์เน็ตซึ่งมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์อยู่เป็นจำนวนมาก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้การสอนจิ๊กซอว์ของนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรตามที่เป็นผลมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจิ๊กซอว์ด้านอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาผลของการใช้รูปแบบการสอนต่าง ๆ ที่ส่งเสริมเจตคติต่อวรรณคดีไทยและส่งเสริมการอ่านของนักเรียนให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช**

2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560).

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

ณัฐธีรา กมลเลิศ. (2555). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์**

พื้นฐานเรื่องสารและสมบัติของสาร ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ (เทคนิคการสอนแบบ jigsaw ของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปี ที่ 1.

สุราษฎร์ธานี: วิทยาลัยอาชีวศึกษาอาชีวศิลป์.

ปทุมพงษ์ บานถุ้ย. (2550). **การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Jigsaw) เรื่อง การเมืองการปกครองสมัยอยุธยา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ศิริดา บุรชาติ. (2560). **ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (โอเน็ต).**

สืบค้นเมื่อ มีนาคม 25, 2562, จาก www.niets.or.th niets.or.th

อุไรวรรณ วรกุลรังสรรค์. (2557). **การพัฒนาทักษะการคิดด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ 2.**

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร.

Aronson, E. & other. (1978). **The Jigsaw Classroom.** Beverly Hills, CA: Sage.

Likert, R.A. (2017). **New Patterns of Management.** New York: McGraw-Hill Book Company Inc, 5(3); 100-107.

การตัดสินใจเลือกเรียนและความพึงพอใจของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

คณะพลศึกษามหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ

The Decision making to Study and Satisfaction After Studying the
Graduate Level at the Faculty of Physical Education Srinakharinwirot
University.

จารีวรรณ ปานประเสริฐ*

จินดา ไตรเวช*

จිරนนท์ กองพารา*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการตัดสินใจเลือกเรียนและความพึงพอใจของนิสิตและเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการตัดสินใจเลือกเรียนและความพึงพอใจของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 145 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาร์ยามาเน่ ระดับความเชื่อมั่น 95% เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเรียนและความพึงพอใจของนิสิต วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที และทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว และเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ โดยกำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* นักวิชาการศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

* นักวิชาการเงินและบัญชี ชำนาญการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

* ผู้ปฏิบัติงานทั่วไป คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการตัดสินใจเลือกเรียนของนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มี 3 ด้าน ที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านอาจารย์ ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.46) ด้านวัตถุประสงค์/สาเหตุที่ตัดสินใจเลือกเรียนคณะพลศึกษา ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.50) และด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.65)

2. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านอาจารย์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.57)

3. การเปรียบเทียบด้านปัจจัยส่วนบุคคลกับการตัดสินใจเลือกเรียนของนิสิตพบว่า ไม่แตกต่างกัน และความพึงพอใจของนิสิต พบว่า เพศ ไม่แตกต่างกัน แต่อายุ อาชีพ และรายได้ พบว่า มีอย่างน้อย 1 คู่ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การตัดสินใจเลือกเรียน ความพึงพอใจของนิสิต

ABSTRACT

He purposes of this research were to study the decision of studying and the satisfaction of graduate students and comparison the factors of personal between the decision of studying and the satisfaction of graduate students, faculty of physical education in Srinakharinwirot University. The sample was 145 graduate students by using the Taro Yamane with 95% confidence interval. The research instrument was a questionnaire of factors of the decision of studying and the satisfaction of graduate students. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation and hypothesis test by t-test and one-way analysis of variance and the multiple comparison test using the Scheffe's method. All testing used the .05 significance.

The results of the research were as follows:

1. Mean and standard division of the decision of studying of graduate students in the overall was 4.21 (0.43) at the highest level. Considering each aspects found that three aspects at the highest level such as lecturers ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.46), the objectives/reasons for decisions to study at the Faculty of Physical Education ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.50) and the instructional curriculum ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.65).
2. Mean and standard division of the satisfaction of graduate students in the overall was 4.04 (0.52) at the high level. Considering each aspects found that the lecturer was 4.37 (0.57) at the highest level.
3. The Comparison of the personal factor with the decision of studying of graduate students found was not significantly different. The Comparison of the satisfaction of graduate students found that the sex was not significantly different but age, occupation, and monthly income was significantly different at the level of .05 at the least one pair.

Keyword: *The Decision making to Study, Satisfaction*

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความหมายการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 4 คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) จะเห็นได้ว่าการศึกษาคือกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความสามารถ และสติปัญญาที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญก้าวหน้า การพัฒนาประเทศ

สู่ความสมดุลและยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็งการจัดการศึกษาของประเทศในทุกระดับล้วนให้ความสำคัญกับคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษาโดยมุ่งหวังให้ผลผลิต คือ นิสิตเป็นผู้ที่มีศักยภาพ มีความรู้ความสามารถอย่างรอบด้านทั้งในเชิงวิชาการ และในเชิงคุณธรรมจริยธรรมเพื่อออกไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการ การพัฒนาและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศรัฐบาลไทย

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 - 2559 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน การพัฒนาคนถือเป็นสิ่งสำคัญและการศึกษาคือจุดเริ่มต้น ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ในปัจจุบันการศึกษามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง บุคลากรที่มีการศึกษาสูงจะส่งผลต่อสถานภาพทั้งทางส่วนบุคคลและการกระจายรายได้ การลงทุนทางการศึกษาจะทำให้ประสิทธิภาพการผลิตแรงงานเพิ่มขึ้น การมีความชำนาญเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพทำให้ยกระดับฝีมือแรงงานอีกระดับหนึ่งและการยกระดับทางสังคมก่อให้เกิดโอกาสในการเพิ่มขึ้นของรายได้และสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

สังคมไทยในปัจจุบันเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุของประชากรในประเทศ โดยประชากรวัยเด็กจะลดลง แต่ประชากรวัยแรงงาน และวัยสูงอายุจะเพิ่มสูงขึ้น ทำให้โครงสร้างการผลิตจะมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรมมากขึ้น ส่วนภาคอุตสาหกรรมจะเน้นอุตสาหกรรมพื้นฐานที่เอื้อต่ออุตสาหกรรมส่งออกมากขึ้น ดังนั้น การพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันกับนานาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมได้นั้น ต้องมีการพัฒนาประชาชนในประเทศให้มีคุณภาพ โดยการศึกษาถือเป็นปัจจัยส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยพัฒนาประชาชนให้มีความรู้ ความสามารถในการเรื่องของการมีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รวมถึงทักษะในด้านต่าง ๆ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา ที่มีการกิจหลักที่สำคัญคือการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับตลาดแรงงาน ผ่านการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ เพื่อผลิตกำลังคนที่มีทักษะความรู้ความสามารถ และสมรรถนะในการปฏิบัติงาน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะพลศึกษา มีพันธกิจในการผลิตบัณฑิตเป็นหน่วยงานที่จัดการเรียนการสอน ในระดับปริญญาตรีจนถึงระดับบัณฑิตศึกษา ที่มีนิสิตจำนวนมาก โดยการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เน้นการพัฒนานักวิชาการและวิชาชีพ ที่มีความรู้ความสามารถระดับสูง โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ และประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการพัฒนาและสังคมรวมทั้งการค้นคว้าวิจัย เพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้หรือนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานสังคมและประเทศ

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยในประเทศไทยเกิดขึ้นมากมายมีทั้งมหาวิทยาลัยภาครัฐและภาคเอกชน และมีการแข่งขันกันสูงทั้งเชิงวิชาการและวิชาการชีพอย่างเห็นได้ชัด และจากสถิติที่มาจำนวนประชากรลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้จำนวนผู้เข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษามีจำนวนลดลงทำให้อยอดจำนวนนิสิตไม่ไปเป็นตามแผนการรับสมัครที่วางไว้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเรียนและความพึงพอใจของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อช่วยให้นักมหาวิทยาลัยได้มีข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนนโยบายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาแก้ไข พัฒนา และปรับปรุง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการตัดสินใจเลือกเรียนของนิสิตหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ที่กำลังศึกษาใน คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกเรียนและความพึงพอใจของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานการศึกษา

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีสถานภาพส่วนบุคคลต่างกันมีการตัดสินใจเลือกเรียนและความพึงพอใจต่อหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตของการศึกษา

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาจากกลุ่มประชากร คือ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2561 จำนวน 312 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2561 ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางสำเร็จรูปของ Yamane (1973 อ้างถึงใน จักรกฤษณ์ สำราญใจ, 2544) โดยการหาสัดส่วนแบบง่ายได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 145 คน การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูล เดือนมกราคม - มีนาคม 2562

ตาราง 1 จำนวนนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา ปีการศึกษา 2561

หลักสูตรระดับบัณฑิต	จำนวน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา	122	57
2. หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา	44	20
3. หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการกีฬาและนันทนาการ	36	17
4. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการกีฬาและนันทนาการ	28	13
5. หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย	60	28

หลักสูตรระดับบัณฑิต	จำนวน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
6. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย	22	10
รวม	312	145

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2562

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การทดสอบค่าที (t- test Independent) และทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้เป็นแบบสอบถาม 3 ตอน โดยตอนที่ 1 คือ คำถามข้อมูลส่วน ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α) ของครอนบาค Cronbach's Alpha และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปประมวลผลข้อมูล ซึ่งผลลัพธ์จากการประมวลผลพบว่า อัลฟาจากการทดสอบแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 0.96

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.41 มีอายุต่ำกว่า 31 ปี ร้อยละ 55.17 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 82.76 มีเงินเดือนต่ำกว่า 20,000 บาท ร้อยละ 38.62 มีอาชีพข้าราชการ/พนักงาน

รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 37.24 ศึกษาที่คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ร้อยละ 64.14 ศึกษาหลักสูตร กศ.ม. สุขศึกษาและพลศึกษา ร้อยละ 39.31

2. ระดับความคิดเห็นของการตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

n=145

องค์ประกอบการตัดสินใจเลือกเรียน	$\bar{X}$	S.D.	การตัดสินใจเลือกเรียน	ลำดับ
1. ด้านสถาบัน	4.02	0.68	มาก	4
2. ด้านอาจารย์	4.52	0.46	มากที่สุด	1
3. ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน	4.26	0.65	มากที่สุด	3
4. ด้านค่าใช้จ่าย	3.93	0.61	มาก	5
5. ด้านวัตถุประสงค์/สาเหตุที่ตัดสินใจเลือกเรียนคณะพลศึกษา	4.32	0.50	มากที่สุด	2
รวม	4.21	0.43	มากที่สุด	

การตัดสินใจเลือกเรียนโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสถาบัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.68) ด้านอาจารย์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.46) ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.65) ด้านค่าใช้จ่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.61) ด้านวัตถุประสงค์/สาเหตุที่ตัดสินใจเลือกเรียนคณะพลศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.50)

การตัดสินใจเลือกเรียนด้านสถาบัน เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.69) และสถานที่จอตรมีความเพียงพอมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.45$, S.D. = 1.24)

การตัดสินใจเลือกเรียนด้านอาจารย์ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อาจารย์มีความรู้ ความสามารถเป็นที่ยอมรับมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.52) และงานวิจัยของอาจารย์มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.55)

การตัดสินใจเลือกเรียนด้านหลักสูตรการเรียนการสอน เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า หลักสูตรที่เปิดสอนมีความหลากหลาย และเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.64) และหลักสูตรที่เปิดสอนเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.80)

การตัดสินใจเลือกเรียนด้านค่าใช้จ่าย เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีทุนสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยในต่างประเทศ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.67) และค่าใช้จ่ายในระหว่างการศึกษามีความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.83$, S.D. = 1.02)

การตัดสินใจเลือกเรียนด้านวัตถุประสงค์/สาเหตุที่ตัดสินใจเลือกเรียน คณะพลศึกษา เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ต้องการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.75$, S.D. = 0.49) และเป็นความต้องการของหน่วยงานที่ให้อุปการะการศึกษาต่อ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.78$, S.D. = 1.21)

3. ระดับความพึงพอใจของนิสิตหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาใน คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

n=145

องค์ประกอบด้านความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ความพึงพอใจ	ลำดับ
1. ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน	3.95	0.57	มาก	3
2. ด้านอาจารย์	4.37	0.57	มากที่สุด	1
3. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	4.13	0.68	มาก	2
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.72	0.78	มาก	4
รวม	4.04	0.52	มาก	

ความพึงพอใจของนิสิตหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า มีความพึงพอใจโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.57) ด้านอาจารย์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.57) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.68) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$, S.D. = 0.78)

ความพึงพอใจด้านหลักสูตรการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความรู้ทางวิชาการที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.51$,S.D. = 0.72) และช่วงเวลาในการจัดสอบไม่เหมาะสม เช่น จัดในช่วงวันหยุดนักขัตฤกษ์ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.66$,S.D. = 1.13)

ความพึงพอใจด้านอาจารย์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.64) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อาจารย์มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.73) และกระบวนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์มีคุณภาพ ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.76)

ความพึงพอใจด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การกระตือรือร้น และเต็มใจให้บริการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.62) และมีเจ้าหน้าที่พร้อมให้ความช่วยเหลือตลอดเวลา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 0.79)

ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ช่องทางในการติดต่อสื่อสารและการหาข้อมูลในด้านต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.84) และสถานที่จอดรถมีเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.36$, S.D. = 1.08)

4. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒรายด้าน

การตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับข้อมูลส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ที่ต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไม่แตกต่างกัน

ความพึงพอใจของนิสิตหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับข้อมูลส่วนบุคคลด้านเพศ พบว่า ความพึงพอใจของระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไม่แตกต่างกัน

ความพึงพอใจของนิสิตหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกับข้อมูลส่วนบุคคลด้านอายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน พบว่า ความพึงพอใจของระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < 0.01$, $p < 0.00$ และ $p < 0.00$ ตามลำดับ)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การตัดสินใจเลือกเรียนและความพึงพอใจของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการศึกษาครั้งนี้สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตเพศชายและหญิงมีการตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณีย์ แจ่มใส (2552) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต ผลการศึกษาพบว่า เพศ ที่แตกต่างกันมีระดับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาวดี กิ่งทอง. (2559). ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า เพศของนิสิตระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตที่มีอายุที่ต่างกันมีการตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กันยารัตน์ แสนอาทิตย์ (2544) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตต่อโครงการรัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต ผลการวิจัยสรุป

ได้ว่า ปัจจัยด้านสภาพทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อายุ อาชีพ ไม่มีผลต่อความคิดเห็นที่มีต่อโครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จึงเป็นผลทำให้บัณฑิตที่มีอายุต่างกันมีการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพาไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ กิ่งทอง (2559) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า นิสิตที่มีอายุต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีการตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องจากนิสิตมุ่งหวังเรียนในสาขาที่ต้องการและมีความพร้อมด้านกำลังเงินในการส่งเสริม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ กิ่งทอง (2559) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่านิสิตที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพาไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตที่มีอาชีพต่างกันมีการตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากนิสิตที่มาเรียนมีอาชีพที่หลากหลาย มีวัตถุประสงค์ในการมาศึกษาต่อในหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ต้องการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่การทำงานเพื่อพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ กิ่งทอง (2559) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า นิสิตที่มีอาชีพต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพาไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องจากนิสิตที่มาเรียนค่อนข้างจะมีอาชีพหลากหลาย ไม่ว่าจะมามีอาชีพรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานบริษัทเอกชน ต่างมีวัตถุประสงค์ในการมาศึกษาต่อในหลักสูตรรัฐ

ประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิตเดียวกัน เพื่อมุ่งหวังที่จะนำความรู้ไปพัฒนาหรือประยุกต์ใช้ในหน้าที่การงาน เพื่อให้ตนเองมีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานเช่นเดียวกัน

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตเพศชายและหญิงมีความพึงพอใจของนิสิตหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันเพ็ญ ตระกูลศีลธรรม (2555) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตต่อการให้บริการของคณะบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กรณีศึกษานักศึกษาโครงการ Flexible MBA รุ่นที่ 20 และรุ่นที่ 21 พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกันจะมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของคณะไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตบัณฑิตศึกษาที่มีอายุที่ต่างกันมีความพึงพอใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนิสิตบัณฑิตศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปี มีความพึงพอใจแตกต่างจากนิสิตที่มีอายุ 41 - 50 ปี และนิสิตบัณฑิตศึกษาที่มีอายุ 31 - 40 ปี มีความพึงพอใจแตกต่างจากนิสิตบัณฑิตศึกษาที่มีอายุ 41 - 50 ปี

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกันมีความพึงพอใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนิสิตที่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 20,000 บาท มีความพึงพอใจแตกต่างจากนิสิตบัณฑิตศึกษาที่มีรายได้ต่อเดือน 30,001 - 40,000 บาท นิสิตที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท มีความพึงพอใจแตกต่างจากนิสิตที่มีรายได้ต่อเดือน 30,001 - 40,000 บาท และนิสิตที่มีรายได้ต่อเดือน 30,001 - 40,000 บาท มีความพึงพอใจแตกต่างจากนิสิตที่มีรายได้ต่อเดือน 40,001 - 50,000 บาท

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนิสิตที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความพึงพอใจแตกต่างจากนิสิตที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ เนื่องมาจากหลักสูตรการเรียนการสอน อาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา เจ้าหน้าที่ให้บริการ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกตอบสนองต่อความต้องการเรียนของนิสิตแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเรียนและความพึงพอใจของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา หรือหลักสูตรใกล้เคียงของมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบกับของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และผลการศึกษาที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงการให้บริการในด้านต่าง ๆ ของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้สามารถแข่งขันกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ได้

1. ควรมีการสำรวจหลักสูตรการเรียนการสอน ระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนว่ามีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานมากน้อยเพียงใด หากสาขาใดเป็นที่ต้องการมากจะได้ให้การสนับสนุน หากสาขาวิชาใดเป็นที่ต้องการน้อยอาจปรับปรุงหรือปรับลด

2. ควรจัดทำวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์นักศึกษา โดยสอบถามถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการทำให้นักศึกษาตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา เพื่อนำผลที่ได้เป็นแนวทางในการประชาสัมพันธ์ต่อไป

3. ควรมีการทำการศึกษาวจัย ความต้องการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของนักศึกษา เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่กำลังศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะพลศึกษา กับกลุ่มที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อขยายองค์ความรู้เปรียบเทียบความแตกต่าง

เอกสารอ้างอิง

กันยารัตน์ แสนอาทิตย์. (2544). **ความคิดเห็นของนิสิตรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ต่อโครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. ปัญหาพิเศษหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

กัมพล เกื้อกุล.(2547). **ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.**

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน.(2542). การศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2554)
กรุงเทพมหานคร.

จักรกฤษณ์ สำราญใจ. (2544). **การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย.**
กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

วันเพ็ญ ตระกูลศีลธรรม (2555) รายงานวิจัย เรื่อง **ความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ต่อการให้บริการของคณะบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กรณีศึกษานักศึกษาโครงการ Flexible MBA รุ่นที่ 20 และรุ่นที่ 21.** กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สุชาติ กิ่งทอง. (2559). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.**

อุษณีย์ แจ่มใส. (2552). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการตลาด, คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร**

สื่อประสมสร้างสรรค์จากผลงานศิลปะเด็ก

Mixed media inspired from children's art works

อภิชาติ สิงหนาท *

วัชรพล หงษ์ทอง **

บทคัดย่อ

วัยเด็กของทุกคน ล้วนมีโลกแห่งความฝันและจินตนาการทั้งสิ้น ซึ่งโดยธรรมชาติของเด็กนั้นมีความอิสระเสรีทั้งด้านความคิด และการกระทำ ดังนั้น การแสดงออกในผลงานศิลปะเด็กจะสามารถมองเห็นจินตนาการของจิตใจสำนึกที่เด็ก ๆ สื่อออกมา ซึ่งเป็นจินตนาการที่ซื่อสัตย์ บริสุทธิ์ ไร้เดียงสา ที่ปรากฏอยู่ในเรื่องราวที่ได้วาด ซึ่งมีลักษณะการใช้เส้นที่ฉับพลัน เป็นไปตามพฤติกรรมตามธรรมชาติ การใช้สีสดใสตามความชอบ โดยไม่คำนึงถึงความเป็นจริง และการจัดวางองค์ประกอบที่อิสระ ไร้ขอบเขตจำกัด ภาพวาดของเด็ก ๆ นั้น จัดว่าเป็นศิลปะที่บริสุทธิ์โดยแท้ จนเป็นแรงบันดาลใจให้ศิลปิน นักออกแบบหลายคนใช้เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะ ความมีเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์เฉพาะตน คือเสน่ห์ของงานศิลปะเด็ก เป็นคุณสมบัติที่พิเศษปรากฏให้พบเห็นได้ในงานของเด็กแทบทุกชิ้น ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ คือ ศึกษาทฤษฎี เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับศิลปะเด็ก โดยผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางศิลปะเด็กของ Victor Lowenfeld ร่วมกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ Sigmund Freud และศึกษาผลงานศิลปะของเด็ก เพื่อนำมาสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสม โดยจากการสังเคราะห์ข้อมูล พบว่า ศิลปะเด็กจะใช้รูปทรงเรขาคณิตที่เรียบง่ายและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ประกอบกับการใช้จินตนาการจากจิตใจสำนึกในการแสดงออก ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างสรรค์ของผู้วิจัยที่ทดลองทำ เพื่อหากรรมวิธีการสร้างสรรค์แล มุมมองใหม่ ๆ ด้วยการใช้ลักษณะของศิลปะเด็ก เช่น ลักษณะการออกแบบรูปทรง การจัดวางองค์ประกอบ และ

* นักศึกษาลัทธิศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

** อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปะนิพนธ์หลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

การจินตนาการ รวมถึงอารมณ์ความรู้สึก นำมาเป็นแรงบันดาลใจ นำมาประยุกต์และปรับใช้ในการสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสม ด้วยวัสดุปะติด ซึ่งเป็นเทคนิคที่ง่ายและเหมาะสมกับธรรมชาติของงานศิลปะเด็ก โดยผลงานสร้างสรรค์จากการวิจัยจะมีรูปทรงที่เรียบง่าย มีโครงสร้างไม่ซับซ้อน และเต็มไปด้วยจินตนาการของเรื่องราวในวัยเด็กที่มาจากจิตไร้สำนึก เป็นการสร้างสรรค์ที่มีได้คำนึงถึงหลักเกณฑ์ความถูกต้องตามหลักทางศิลปะมากนัก จึงส่งผลดีในด้านความมีอิสระเสรีในการทำงานที่เป็นไปตามสัญชาตญาณ ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่า ผู้ชมจะเกิดการรับรู้ด้านสุนทรียภาพและการรับรู้ด้านอารมณ์ถึงความสุข ความเบิกบานใจ พร้อมกับระลึกถึงวัยเด็กไปพร้อมกัน จึงจัดเป็นการยกระดับทางจิตใจของมนุษย์ได้ในอีกแง่มุมหนึ่ง

คำสำคัญ: ศิลปะเด็ก จิตรกรรม สื่อผสม

Abstract

Everyone during childhood had experienced a world of dreams and imagination. This child's nature enables them to be free in thought and action and expresses themselves through art works. This displays the fantasies of the unconscious mind that children communicate, which are innocent and honest. These artworks are characterized by the use of quick lines that conform to the natural behavior of children. They also use bright colors which disregard the realistic color and create composition without rules and boundaries. These children's paintings are considered 'pure art' inspiring many famous artists and some people who are into arts to create artworks using the children's artwork uniqueness and identity. Therefore, the objective of this research is to study the theory, document, and information about children's art. The researchers study the theory of children's art development by Victor Lowenfeld, Psychoanalytic Theory of Sigmund Freud and children's artistic works. From the synthesis of the data, it was found that children's

artworks use simple geometric shapes that relate to the environment, as well as the use of imagination from the unconscious mind to express themselves. This research experiments on finding creative methods and new perspectives inspired from the characteristics of children's art such as shape, design layout, composition and imagination including emotion to be inspirations in making a mixed media artwork with collage technique that suits children's nature. The creative work from the research has a simple shape, not complicated structure, full of imagination of childhood stories that come from an unconscious mind. It is a creation that does not consider too many rules resulting to freedom in the work that follows instinct in which the researchers believe that the audience will gain aesthetic and emotional perceptions of happiness and fulfillment while reminiscing their own childhood, therefore, the artwork can help elevate the human mind.

Keywords: *children art, painting, mixed media.*

บทนำ

ศิลปะเป็นสื่อความหมายร่วมกันของมนุษย์ที่เป็นผู้สร้างสรรค์ผลงานให้เป็นเครื่องเร้าให้ผู้พบเห็นเกิดความรู้สึกประทับใจเมื่อได้พบเห็น สัมผัส ทำให้เกิดความคิดเช่นเดียวกับความหมายที่ต้องการ สามารถยกระดับอารมณ์ และจิตใจ จะเห็นว่าศิลปะเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต มีความผูกพันกับชีวิตประจำวัน การที่มนุษย์เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวแล้วมีปฏิกิริยาตอบสนองจากการรับรู้ นั้น เช่น ตอบสนองต่อรูปร่าง รูปทรง ระบายผิว ความหนักแน่น ทึบตัน บริเวณว่าง การเคลื่อนไหวแสง สี เสียง หรือลักษณะที่ปรากฏให้เห็นของสิ่งต่าง ๆ เกิดความรู้สึกประทับใจ แล้วถ่ายทอดออกไป เราเรียกกระบวนการนี้ว่า “การรับรู้ นำไปสู่การถ่ายทอด”

การรับรู้ นำไปสู่การถ่ายทอด มนุษย์รับรู้สิ่งต่าง ๆ จากโลกภายนอก จากสิ่งแวดล้อมผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เข้าสู่เส้นประสาทแล้วนำเข้าสู่ระบบสมอง เกิดเป็นการ

แปลความตัดสินใจประเมินค่า ถ้าสิ่งนั้นดีเก็บไว้เป็นความทรงจำ ถ้าผู้นั้นเป็นศิลปินจะไม่เก็บความดีงาม ความประทับใจไว้แต่เพียงผู้เดียว แต่จะถ่ายทอดเป็นงานศิลปะตามที่ตนถนัด เพื่อแผ่แผ่ความดีงาม การรับรู้และการถ่ายทอดจากการมองเห็น ศิลปินรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ จากสังคม สิ่งแวดล้อม แล้วต้องการจะถ่ายทอดหรือแสดงออกเป็นงานศิลปะตามที่ตนถนัดหรือมีประสบการณ์ จึงทำให้เกิดรูปแบบการถ่ายทอดต่างกันมากมาย

ในที่นี่ผู้วิจัยมีความประทับใจในศิลปะเด็กที่แสดงถึงลักษณะการใช้เส้น สี รูปทรง ลักษณะต่าง ๆ ที่เด็กนำมาสร้างสรรค์อย่างอิสระเสรี มีความฉับไวและฉับพลันปราศจากหลักเกณฑ์ใด ๆ มากำหนดรวมทั้งเป็นศิลปะที่เต็มไปด้วยจินตนาการที่กว้างไกลอย่างไร้ขีดจำกัด เป็นจินตนาการที่มาจากจิตไร้สำนึกโดยแท้เพราะวัยเด็กเป็นวัยที่มีความบริสุทธิ์ ทั้งการกระทำและความคิด ยังมิได้รับอิทธิพลของวัตถุและอยู่ในโลกความจริง หรือโลกของเหตุผลมากนัก เด็กมักชอบอยู่ในโลกของความคิดฝันและจินตนาการเพราะทำให้มีความสุข ศิลปะเด็กเป็นการแสดงออกที่ชื่อ บริสุทธิ์ เรียบง่าย ไร้จริตมารยา มีแต่ความสวยงามสดดงาม ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ทำให้ศิลปะเด็กมีเสน่ห์ โดยเฉพาะศิลปะที่เกิดจากจินตนาการของเด็กเอง ดังนั้น การแสดงออกในผลงานศิลปะจึงเป็นความเบิกบานใจและความสนุกสนานและระลึกถึงวัยเด็กไปพร้อม ๆ กัน และมีลักษณะเฉพาะทั้งในด้านรูปทรงและเนื้อหา อันเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของศิลปะเด็ก โดยลักษณะการถ่ายทอดนั้นจะเป็นรูปแบบของจินตนาการทั้งที่มีอยู่จริงและไม่มีอยู่จริงรวมทั้งการก้าวข้ามเหนือโลกแห่งความเป็นจริงด้วยความที่เป็นเด็กอาจยังไม่สามารถควบคุมการใช้มือและทักษะที่จะถ่ายทอดได้ดีเท่าผู้ใหญ่ ศิลปะเด็กโดยมากจึงถูกแสดงออกทางลักษณะของการตัดทอน มีความเรียบง่าย สื่อสารแบบตรงไปตรงมา

ดังนั้นผู้วิจัยมองเห็นประโยชน์และข้อดีของศิลปะเด็กมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ่านกระบวนการทางทัศนศิลป์ในชุด “ศิลปะสื่อประสม (Mixed Media Art)” นำเสนอมุมมองโลกแห่งความฝัน จิตนาการ ความทรงจำในวัยเยาว์ที่ใสซื่อ บริสุทธิ์ อันเป็นอรรถรสทางสุนทรีย์ที่ต้องการถ่ายทอดต่อผู้ชมงานศิลปะ

ปัจจุบันคำว่า สื่อประสม ได้นำมาใช้กันอย่างกว้างขวาง และมีการให้นิยามตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Mixed Media ซึ่งในพจนานุกรมภาษาอังกฤษได้ใช้คำจำกัดความของคำว่า Media นั้น สามารถแยกออกเป็น 2 ความหมายคือ วัสดุที่เป็นสื่อความหมายใน

การแสดงออกในงานศิลปะ และอีกความหมายก็คือ กรรมวิธีหรือวิธีการในการสร้างสรรค์ที่รวมถึงวิธีการสื่อสมัยใหม่ที่อาจเป็นเสียง แสง และภาพ จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีบทบาทในยุคปัจจุบัน ดังนั้นความหมายของคำว่า “Mixed Media” คือ การใช้วัสดุ ผสม หรือการใช้กรรมวิธีหรือวิธีการในการสร้างสรรค์ในลักษณะผสม สื่อประสม ในแง่ของการใช้วัสดุเป็นส่วน ในการแสดงออกของศิลปินนั้น ชนิดของวัสดุจะไม่มีข้อกำหนดที่ตายตัว วัสดุที่ศิลปินนำมาใช้ผสมผสานกันในงาน อาจเป็นได้ทั้งวัสดุที่มีอยู่แล้วในธรรมชาติหรือวัสดุซึ่งเป็นผลผลิตของมนุษย์ สำหรับสื่อประสมที่เน้นในด้านกรรมวิธี หรือวิธีการในการแสดงออกของศิลปินก็เป็นสื่อที่ไร้ขอบเขตอันจำกัด ศิลปินจะใช้กรรมวิธีการทางจิตรกรรมประกอบกับวิธีการทางประติมากรรม ภาพถ่ายผสมกับจิตรกรรมหรือเสียงประกอบกับประติมากรรมก็ได้ อย่างไรก็ตามคำว่าสื่อประสมนั้นได้ถูกนำมาใช้กับวงการศิลปะซีกโลกตะวันตกในศตวรรษที่ 20

ในการสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสมครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับแรงบันดาลใจจากผลงานศิลปะเด็ก เนื่องมาจาก ผู้วิจัยมีการเปิดสอนการเรียนเสริมศิลปะเด็ก อายุ 4 – 5 ปี และได้สังเกตพัฒนาการขีดเขียนทางศิลปะอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มจับดินสอขีดเขียนเป็นเส้นยุ่งเหยิง ปราศจากการควบคุม และพัฒนาไปจนขีดเขียนโดยมีการควบคุม เป็นรูปร่าง เป็นเรื่องราวได้ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาศิลปะเด็ก เด็กเล็ก ๆ ส่วนใหญ่จะมีจินตนาการอย่างไร้ขีดจำกัด สามารถคิดฝัน ต่อเติม เสริมแต่งได้ตามใจปรารถนา เพราะปราศจาก พันธนาการใด ๆ มาเหนี่ยวรั้ง ต่อเมื่อเด็กเริ่มเติบโตขึ้นและเด็กก้าวเข้าสู่โลกแห่งความจริงมากยิ่งขึ้น จึงทำให้เด็กรู้จักเหตุและผล รู้ว่าสิ่งใดจริงสิ่งใดไม่จริง และเด็กจะอยู่กับวัตถุมากขึ้นด้วย ดังนั้นการเขียนภาพของเขาก็จะไม่อิสระเท่ากับในวัยเด็กเล็กที่มีอิสระทางความคิด ซึ่งความพิเศษที่ซ่อนอยู่ในการแสดงออกผ่านงานศิลปะ

ในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานศิลปะเด็ก โดยใช้วิธีการสุ่มผลงานจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นอนุบาล 2 อายุ 4 - 5 ปี โรงเรียนวังตาลวิทยาคม จำนวน 8 คน โดยวิธีการรวบรวมข้อมูลคือการจัดกิจกรรมทางศิลปะเพื่อเก็บผลงานศิลปะเด็ก ได้จำนวน 80 ภาพ โดยผู้วิจัยได้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยคัดเลือกภาพตัวแทนบางส่วน เพื่อใช้เป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์งานศิลปะสื่อประสม

นักจิตวิทยาการศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้างานทางด้านศิลปะของเด็ก และการคิดสร้างสรรค์จากงานทางศิลปะ โดยให้เด็กแสดงออกทุกอย่าง ๆ อิสรเขาทดลองกับเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง อายุตั้งแต่ 2 ปีครึ่งขึ้นไปให้เด็กวาดภาพด้วยสีเทียน จะสีอะไรก็ได้ พบว่าเด็กมีพัฒนาการในการวาดขีดเขียนเป็น 4 ขั้นด้วยกันคือ

1. ขั้นขีดเขียน (Scribbling Stage) ประมาณอายุระหว่าง 2 - 4 ปี
2. ขั้นเริ่มขีดเขียน (Pre-Schematic Stage) (4 - 7 ปี)
3. ขั้นขีดเขียน (Schematic Stage) (7 - 9 ปี)
4. ขั้นวาดภาพของจริง (The Drawing Realism) (9 - 11 ปี)

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้ผลงานศิลปะเด็กอายุ 4 – 5 ปีมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ซึ่งเด็กอยู่ในวัยขั้นเริ่มขีดเขียน เป็นระยะเริ่มต้นการขีดเขียนภาพอย่างมีความหมาย การขีดเขียนจะปรากฏเป็นรูปร่างขึ้น สัมพันธ์กับความจริงของโลกภายนอกมากขึ้น มีความหมายกับเด็กมากขึ้น ซึ่งจะสังเกตได้จาก

- ก. รูปที่วาดอาจเป็น พ่อ แม่ พี่ น้อง ตุ๊กตาที่รัก ฯลฯ
- ข. ชอบใช้สีที่สะดุดตาไม่คำนึงถึงความเป็นจริงตามธรรมชาติการแล้วแต่สีไหนประทับใจ
- ค. ช่องไฟ (Space) ภายในภาพยังไม่เป็นระเบียบสิ่งที่เขียนมักกระจัดกระจาย
- ง. การออกแบบ (Design) ไม่ค่อยมีหรือไม่มีเลย แล้วแต่จะนึกคิดหรือคิดว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้

การวิจัยเรื่องสื่อประสมสร้างสรรค์จากผลงานศิลปะเด็ก ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. การศึกษาผลงานศิลปะของศิลปินที่นำศิลปะเด็กมาพัฒนาเป็นงานศิลปะของตนเอง
2. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปะสื่อผสม
3. การแสวงหาความรู้จากการทดลองลงมือทำ ทดลองในการใช้วัสดุต่าง ๆ ที่หลากหลาย

โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

ในผลงานศิลปะของเด็กช่วงอายุประมาณ 3 ขวบ ขึ้นไปเด็กจะสามารถวาดเป็นรูปร่างเป็นเรื่องราว และเริ่มออกแบบได้แล้ว จากการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางศิลปะเด็ก (Developmental Theory) ของ Victor Lowenfeld พบว่า เด็กที่สามารถเขียนเป็นรูปร่างเรื่องราวได้นี้จะอยู่ในช่วงอายุ ประมาณ 3 - 5 ขวบ เริ่มรู้จักออกแบบโครงสร้างอย่างง่าย ๆ การออกแบบของเด็กเกิดจากทั้งจินตนาการและผนวกกับสิ่งที่ได้พบเห็นรอบ ๆ ตัว และจะเพิ่มรายละเอียดในรูปยิ่งกว่าระยะแรก ๆ ช่วงอายุ 4 - 5 ขวบ เด็กเริ่มเขียนภาพคน ช่วงอายุ 4 - 6 ขวบ เด็กระยะนี้เริ่มเขียนภาพที่ดูแล้วเห็นเป็นเรื่องเป็นราวได้ เช่น สัตว์ที่ยืนด้วยขา 2 ขา มีใบหูอยู่บนหัว บ้านที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส สี่เหลี่ยมผืนผ้า ภาพสัตว์ปนกับภาพคน ดังนั้นลักษณะการแสดงออกของเด็กจะมีรูปแบบคล้ายกับการสร้างงานแบบกึ่งนามธรรม (Semi- Abstract Art) ตรงที่เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับจิตใจ แสดงความรู้สึกของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นรูปภาพ ลักษณะจะเป็นการเข้าใจ แล้วเลือกที่จะดึง ดัดทอน คัดเลือกสิ่งที่เด่น ๆ หรือสิ่งที่สำคัญ ๆ จากวัตถุที่เห็นได้หรือสัมผัสได้จากความรู้สึก (Extracted Form) เพื่อนำมาแสดงออกเป็นสื่อร่วมกันในการแสดงความรู้สึก เป็นการมองรูปร่างต่าง ๆ ของสิ่งแวดล้อมให้เป็นรูปทรงง่าย ๆ เป็นรูปทรงเรขาคณิตแต่ยังมีเค้าโครงของความเป็นจริงปรากฏให้เห็น ดังนั้น ในการสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสมครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใช้การแสดงออกแบบกึ่งนามธรรม ซึ่งการดัดทอนเอามาเฉพาะส่วนสำคัญนั้นจะต้องรู้จักคัดเลือก ตามความเข้าใจและความรู้สึก เพื่อนำรูปทรงนั้นมาสร้างเป็นภาพให้ได้ตามความรู้สึกของตน แล้วสอดแทรกจินตนาการ และเติมความคิดสร้างสรรค์ลงไปด้วย ประกอบกับการรู้จักปรับเปลี่ยน ดัดแปลง ส่วนประกอบต่าง ๆ เพื่อจัดการภาพซึ่งความพยายามที่เด็กหรือศิลปินจะถ่ายทอดความรู้สึกและประสบการณ์ของตนต่อโลกภายนอกถือว่าเป็นพลังสำคัญที่จะก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

กรอบการสร้างสรรค์สื่อประสมครั้งนี้ จึงใช้การแสดงออกในแนวทางของศิลปะเด็ก คือ การมองสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมหรือโครงสร้างใหญ่เป็นรูปทรงเรขาคณิตและใช้ลักษณะการดัดทอน เน้นสิ่งที่สำคัญแล้วเติมจินตนาการความฝันแบบวิธีการของศิลปะเด็ก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลเอกสาร ทฤษฎีตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปะสื่อประสม และผลงานศิลปะเด็ก
2. เพื่อนำข้อมูลจากการศึกษาผลงานศิลปะเด็กมาพัฒนาสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสม
3. เพื่อนำไปบูรณาการต่อยอดสำหรับการเรียนการสอนได้

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อเรียนรู้ผลงานศิลปะเด็กจากเรื่องราวและบริบทต่างๆ รวมถึงการบูรณาการความคิดสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะสื่อประสม
2. ทำให้ทราบถึงกลวิธีต่าง ๆ ซึ่งนำมาใช้เป็นเทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงาน
3. เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน สามารถนำไปบูรณาการเข้ากับรายวิชาศิลปะชั้นระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานศิลปะเด็ก โดยใช้วิธีการสุ่มผลงานจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้น อนุบาล 2 อายุ 4 - 5 ขวบ โรงเรียนวังตาลวิทยาคม จำนวน 8 คน โดยวิธีการรวบรวมข้อมูล คือ การจัดกิจกรรมทางศิลปะเพื่อเก็บผลงานศิลปะเด็ก ได้จำนวน 80 ภาพ โดยผู้วิจัยได้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยคัดเลือกภาพตัวแทนบางส่วน เพื่อใช้เป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์งานศิลปะสื่อประสม
2. กลวิธีสร้างสรรค์ในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 การบูรณาการกลวิธี
 - 2.2 โครงสร้างของภาพ
 - 2.3 การใช้สี
 - 2.4 การใช้สื่อวัสดุ
3. ผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยที่ได้มาพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในรูปแบบสื่อประสมเพื่อสะท้อนความคิดและจินตนาการของเด็กในช่วงวัยนั้น ๆ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ศิลปะสื่อประสม (mixed media)** เป็นศิลปะในการนำสื่อมากกว่าสองสื่อ หรือ ศิลปะมากกว่าสองแขนงมารวมกันขึ้นไปมาสร้างเป็นงานชิ้นเดียวกัน โดยนิยมใช้สื่อที่แตกต่างกัน นำมาจุดเด่นของแต่ละสื่อมาใช้ร่วมกันเช่น การสร้างภาพชุดชีวิตของนักบุญ ฟรังซิสแห่งอัสซีซีตามโบสถ์น้อยต่าง ๆ ที่ภูเขาศักดิ์สิทธิ์แห่งพิดมอนด์และลอมบาร์ดีทางตอนเหนือของประเทศอิตาลีที่ใช้ทั้งประติมากรรมและจิตรกรรมมาผสมผสานเข้าเป็นงานชิ้นเดียวกันที่ทำให้เป็นงานที่มีลักษณะเป็นสามมิติ

2. **ศิลปะกึ่งนามธรรม (Semi Abstract Art)** เป็นการแสดงออกที่ให้ความสำคัญกับรูปแบบของธรรมชาติน้อยลงและให้ความสำคัญกับความรู้สึนึกคิดของผู้สร้างสรรค์มากขึ้น โดยการแสดงออกนั้นจะเห็นได้จากรูปแบบของธรรมชาติที่ใช้เป็นสื่อถูกลดตัดทอนลง การจัดรูปแบบก็ไม่ได้คำนึงถึงความเป็นจริงตามธรรมชาติทั้งหมด โดยเลือกตัดทอนรูปแบบจากความเป็นจริงเฉพาะลักษณะเด่น ๆ ที่แสดงออกถึงความรู้สึนึกคิดของมนุษย์ในช่วงนั้นหรือขณะนั้น

3. **นาอีฟ (Naïve Art)** อ่านว่า นาอีฟ เป็นคำภาษาฝรั่งเศส หมายถึง เป็นธรรมชาติ บริสุทธิ์ ไร้เดียงสา Naïve Art หรือศิลปะนาอีฟ คือ ศิลปะที่สร้างสรรค์โดยคนที่ไม่ได้เรียนทางด้านศิลปะมาโดยเฉพาะ ไม่ได้รับการฝึกฝนอย่างเป็นแบบแผนตามทฤษฎีศิลปะที่ศิลปินส่วนใหญ่ปฏิบัติกัน เช่น การจัดองค์ประกอบภาพ การจัดมุมมองภาพหรือทัศนมิติ (Perspective) การเลือกใช้สี ขนาด และการแสดงรายละเอียดของ Object ตามระยะภาพ เป็นต้น ผลงานที่ได้จึงผิดสัดส่วนบิดเบี้ยวแต่เป็นธรรมชาติและจริงใจ สำหรับเนื้อหาในผลงานมักเป็นเรื่องสบาย ๆ สดใส ๆ เหมือนผลงานของเด็กน้อยที่อยากวาดภาพ คำว่า Naïve Art เริ่มใช้ครั้งแรกเมื่อประมาณ ปี ค.ศ. 1890 โดยใช้อธิบายศิลปะและลักษณะนิสัยของ อองรี รูสโซ (Henri Rousseau) จิตรกรชาวฝรั่งเศส ซึ่งเป็นคนแรกที่จัดแสดงนิทรรศการ สไตร์นาอีฟของเขา และได้รับการชื่นชมจากเพื่อนศิลปินเลื่องชื่ออย่าง ปิกัสโซ (Picasso) มาทิส (Matisse) และโกแก็ง (Gauguin)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis Theory) ของ Sigmund Freud พบว่า เมื่อเด็กเล็ก ๆ เริ่มหัดพูด และเรียนรู้วิธีที่จะปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมนั้น เด็กมีความคิดแบบ Primary Process ซึ่งเต็มไปด้วยความคิดที่เป็น Magical ความคิดความปรารถนานี้ ทำให้เด็กมีจินตนาการต่าง ๆ (Fantasies) ซึ่งสำหรับเด็กเล็กแล้ว จะถือเอาว่าจินตนาการเป็นของที่มีอยู่จริง Fantasy ที่เด็กเชื่อว่า ของทุกสิ่งทุกอย่างนั้นมีชีวิตจิตใจ ซึ่งจินตนาการเหล่านี้มาจากความปรารถนาในวัยเด็ก และเมื่อเราโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ สิ่งเหล่านี้จะคงอยู่ในระดับจิตไร้สำนึก (ปราโมทย์ เชาวศิลป์, 2526, หน้า 135-136) Primary Process หมายถึงการทำงานของโครงสร้างทางจิตใจในระยะเริ่มแรกคือแรกเกิด ซึ่งเต็มไปด้วยพลังงานของ Id (ปราโมทย์ เชาวศิลป์, 2526, หน้า 27) ซึ่งความคิดและจินตนาการนี้โดยธรรมชาติของเด็กเล็ก ๆ ทุกคนจะมีความฝัน ความคิดเป็นภาพในสมอง (นามธรรม) แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นรูปภาพผลงาน (รูปธรรม) ที่เรา สามารถมองเห็นได้ ศิลปะเด็กมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องของความฝันและจินตนาการ อันเป็นภาวะของจิตไร้สำนึก ที่แสดงออกผ่านงานศิลปะอย่างปราศจากการควบคุมโดยเหตุผลหรือหลักสุนทรียภาพ เป็นการผสมผสานระหว่างความจริง (Realistic) และไม่จริง (Unreal) หรือเหนือจริง (Surrealistic) เข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งพลังของจิต ไร้สำนึกเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะต่าง ๆ ดังนั้น จากการศึกษาทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิก มันด์ฟรอยด์ ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสร้างสรรค์ศิลปะภาพพิมพ์โดยใช้จิตสำนึก และส่วนหนึ่งใช้จินตนาการที่เป็นความปรารถนาในระดับจิตไร้สำนึก อันเป็นจินตนาการที่เรียกว่า Fantasies ของจิตไร้สำนึกในวัยเด็ก ซึ่งเป็นผลมาจากความคิดและความปรารถนา ถ่ายทอดออกมาผ่านงานศิลปะสื่อประสม การแสดงออกถึงจินตนาการรวมถึงรูปแบบลักษณะการนำเสนออันเรียบง่ายที่ปรากฏในผลงาน ศิลปะของเด็ก เป็นสิ่งงดงามและมีเสน่ห์ที่พิเศษ ทำให้ศิลปินบางท่านมองเห็นคุณค่านำมาใช้ในการสร้างสรรค์ ผลงาน ตัวอย่างศิลปินเช่น พอล คลี (Paul Klee)

ภาพที่ 1 Paul Klee, Senecio, 1922

พอล คลี เป็นศิลปินผู้หนึ่งที่มีรูปแบบและแนวความคิดที่สำคัญต่อศิลปะสมัยใหม่ ในคตินิยมศิลปะนามธรรม ทางด้านการแสดงออก มีแนวโน้มไปในลักษณะของกลุ่ม ไร้เดียงสา (Naive) แต่ทว่าไม่เหมือนเลย ที่เดียว เพราะว่ามีเทคนิคฝีมือที่ชำนาญและมีความคิดลึกซึ้งกว่า ส่วนที่คล้ายก็ตรงที่มีการแสดงออก อย่างสบาย ไร้มายา และง่ายบริสุทธิ์ (กำจร สุนพงษ์ศรี, 2558, หน้า 321)

คลีเป็นช่างสเก็ตช์ภาพที่ยอดเยี่ยมที่หาตัวจับยากคนหนึ่ง ดังนั้นงานจำนวนมากของเขาจึงเป็นภาพวัตถุที่ร่างลายเส้นที่ดูเหมือนพุ่งออกมาจากความฝัน คลีอธิบายเทคนิคการร่างภาพแบบนี้ว่าเป็นการคุยด้วยลายเส้น

ภาพที่ 2 Paul Klee: Painting "Houses on the Sea" (1914)

ซึ่งในจุดนี้ผู้วิจัยมีความสนใจในการใช้สีและลายเส้นที่ดูเรียบง่ายมีความคล้ายคลึงกับศิลปะเด็กผู้วิจัยจึงนำแรงบันดาลใจในส่วนนี้มาปรับใช้ในชิ้นงานของผู้วิจัยต่อไป

ในด้านผลงานของศิลปินกลุ่มนาอีฟ (Naive) ลักษณะงานของจิตรกรกลุ่มนาอีฟส่วนมากจะมีเส้นที่วาดขึ้นอย่างระมัดระวัง เส้นรอบนอกของรูปจะดูแข็งแรงต่าง ขอบทำเส้นระดับสายตาชัดเจน ชอบมีรายละเอียดในการวาดมากมาย สีที่ใช้จะรุนแรงสดใส ไม่ค่อยประสานสัมพันธ์กัน ทางด้านเรื่องราวส่วนมาก นิยมวาดภาพทิวทัศน์ ใบหน้าคน และฉากของชีวิตประจำวัน (กำจร สุนทรพงษ์ศรี, 2558, หน้า 207)

ภาพที่ 3 Henri Matisse, Exotic Landscape. (1895 -1910)

การแสดงออกของศิลปินนาอีฟมาจากความปรารถนาที่จะแสดงอารมณ์ความรู้สึกต่อสิ่งแวดล้อม สามารถแสดงอารมณ์และความรู้สึกในภาพได้ด้วยการเขียนแบบง่าย ๆ แต่ในด้านรูปแบบการแสดงออกจะเป็นไปอย่างระมัดระวัง เส้นรอบนอกแข็งแรงต่าง ซึ่งแตกต่างจากศิลปะเด็กตรงที่เด็กจะขีดเขียนอย่างฉับไว เป็นไปตามสัญชาตญาณ เส้นจึงมีความอิสระและมั่นใจ การแสดงออกเป็นไปอย่างเสรี แต่มีความเหมือนกับการวาดภาพของเด็กตรงที่พยายามถ่ายทอดความรู้สึกต่อสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยจึงอยากนำแรงบันดาลใจในส่วนนี้ไปเป็นส่วนผสมในการสร้างสรรค์ผลงานต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สื่อประสมสร้างสรรค์จากผลงานศิลปะเด็ก ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. การศึกษาผลงานศิลปะของศิลปินที่นำศิลปะเด็กมาพัฒนาเป็นงานศิลปะของตนเอง
2. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปะสื่อผสม
3. การแสวงหาความรู้จากการทดลองลงมือทำ ทดลองในการใช้วัสดุต่าง ๆ ที่หลากหลาย

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กำหนดกรอบแนวคิดด้านการวิจัย
2. ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับศิลปะเด็กด้านเอกสารจากทฤษฎี ตำรา ผลงานวิจัยต่าง ๆ
3. ศึกษาผลงานศิลปะของเด็กในด้านแนวคิด จินตนาการ วิธีการสร้างสรรค์
4. ศึกษาผลงานศิลปะของศิลปินที่เกี่ยวข้อง
5. วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษา แล้วทำการสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด เพื่อนำมาใช้กำหนดกรอบความคิดในการสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสมสร้างสรรค์จากผลงานศิลปะเด็ก
6. กำหนดรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อประสม
7. สร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อประสม

กระบวนการสร้างสรรค์

1. ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับศิลปะเด็กทั้งหมด โดยศึกษาจากทั้งภาคเอกสาร และภาคผลงานจริง
2. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล
3. กำหนดกรอบแนวคิดการสร้างสรรค์
4. ร่างแบบและวางองค์ประกอบคร่าว ๆ
5. ลงมือปฏิบัติงานสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสมโดยใช้วิธีสร้างด้วยการปะติด (Collage) ด้วยการใช้เศษวัสดุต่าง ๆ เช่น กระดาษแข็ง กระดาษสี เศษผ้า เชือก ไม้ เป็นต้น

เพื่อสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสมเทคนิควัสดุปะติด (Collage) กรรมวิธีนี้ปลอดภัยและยังคงให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เหมาะกับธรรมชาติของเด็ก

กรอบแนวคิดในการวิจัยแบบสร้างสรรค์

1. ศึกษาข้อมูลสนับสนุนแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ
2. ศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสม
3. พัฒนาผลงานสร้างสรรค์
4. วิเคราะห์และอภิปรายผลงานสร้างสรรค์
5. สรุปผลการดำเนินงานวิจัยแบบสร้างสรรค์

วิเคราะห์กลุ่มตัวอย่าง

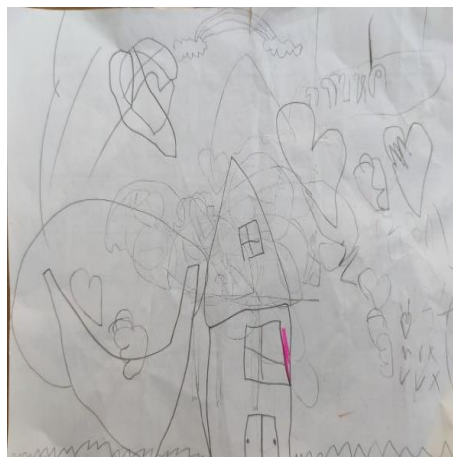
ภาพที่ 4 - 5 งานศิลปะของเด็กวัย 4 - 5 ขวบ

จากภาพที่ 4 และรูปที่ 5 เป็นผลงานศิลปะของเด็กวัย 4 และ 5 ขวบ แสดงการวาดที่เริ่มมีจินตนาการและการออกแบบด้วยโครงสร้างรวม ๆ ง่าย ๆ โดยมีพื้นฐานมาจากรูปทรงเรขาคณิต การดัดแปลงรูป คนเป็นรูปสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น สัตว์ บ้าน ภาพสัตว์ผสมกับภาพคน เป็นต้น ซึ่งรูปทรงมีทั้งคล้ายของจริงและเหนือจริง

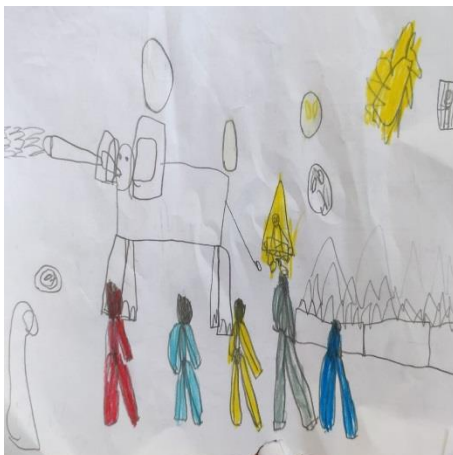
ภาพที่ 6 – 7 รูปร่างของบ้าน และโทนสีของบ้าน

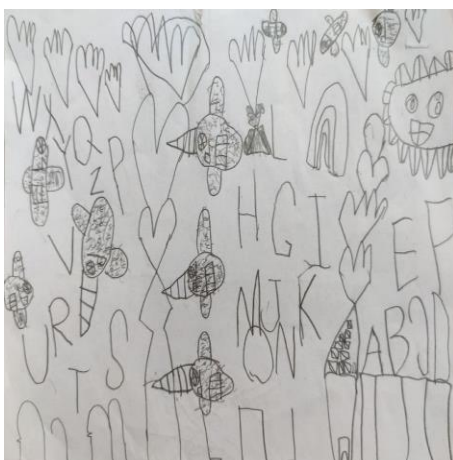
ภาพที่ 8 รูปร่างของบ้าน และโทนสีของบ้าน

ภาพที่ 6 – 8 มีการดึงเอารูปทรงที่เป็นรูปธรรมมาใช้ เช่นรูปร่างของบ้าน และโทนสีของบ้าน นำมาสร้างสรรค์ใหม่ในรูปแบบศิลปะสื่อประสม โดยการแยกแยะรูปร่างของบ้านแต่ละหลังออกเป็นรูปเรขาคณิต และนำมาสร้างสรรค์

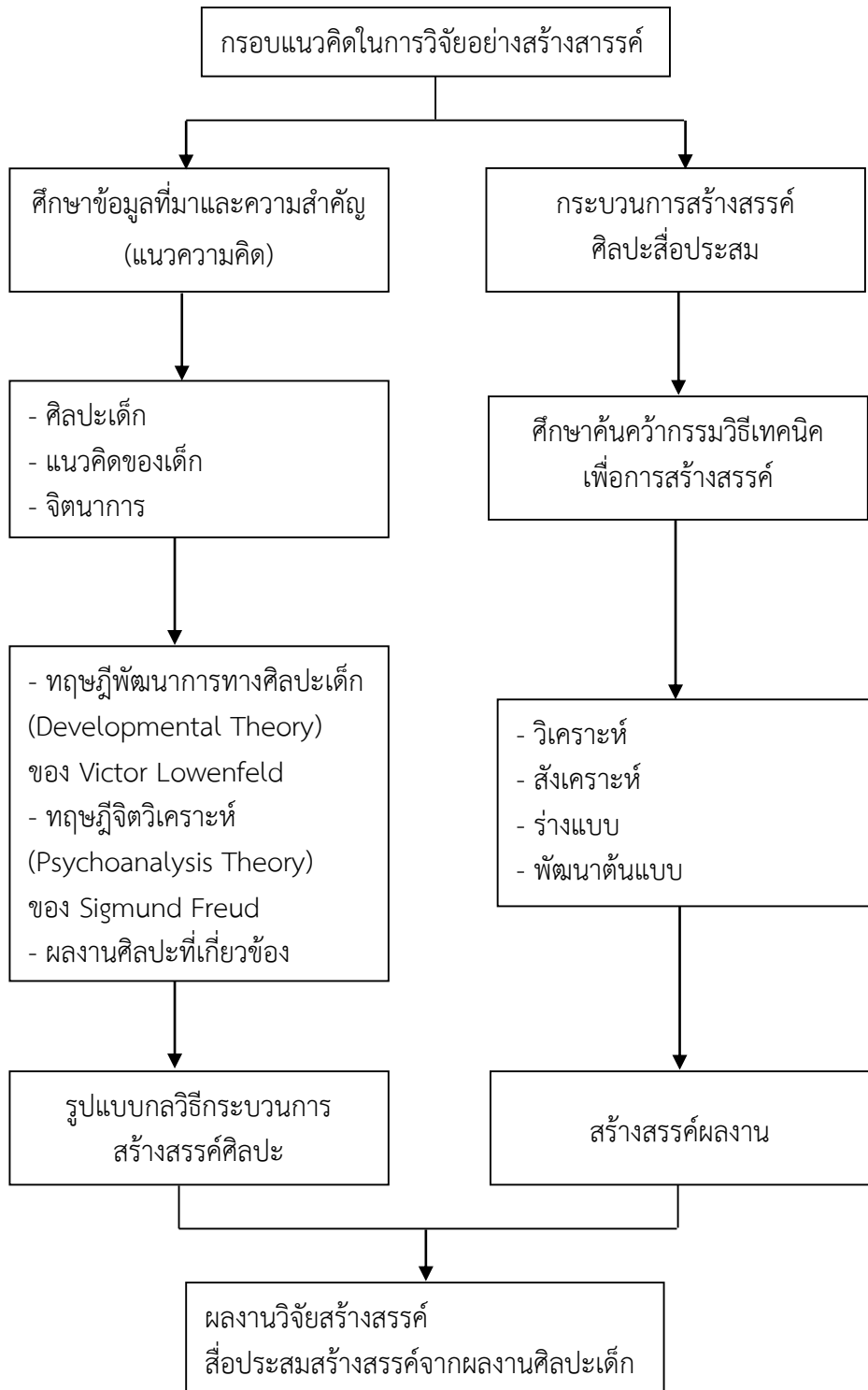
ภาพที่ 9 - 10 รูปร่างของคน สัตว์ สิ่งของ ธรรมชาติ

ภาพที่ 11 - 12 รูปร่างของคน สัตว์ สิ่งของ ธรรมชาติ

ภาพที่ 9 - 12 รูปร่างของคน สัตว์ สิ่งของ ธรรมชาติ นำมาสร้างสรรค์ในผลงานสื่อประสม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยอย่างสร้างสรรค์

ผลการวิจัย

การสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสมจากผลงานศิลปะเด็กในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบ Research and Development คือ ศึกษาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปะเด็ก และศึกษาผลงานศิลปะของศิลปินที่ได้รับอิทธิพลจากศิลปะเด็ก แล้วทำการสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำมาสร้างสรรค์ผลงานในการสร้างสรรค์ภาพพิมพ์ชุดนี้ ผู้วิจัยนำเสนอเรื่องราวที่มีเนื้อหาถึงความสุข ความสนุกสนาน ความคิดฝัน และจินตนาการของวัยเด็ก รวมถึงแสดงให้เห็นความสุข ตลอดจนในเรื่องราวที่นำเสนออย่างถ่ายทอดวิถีชีวิตเรื่องราวความทรงจำของสังคมในวัยเด็ก แสดงออกทางเส้นและรูปทรงที่ใช้มีลักษณะที่เรียบง่าย เป็นการดัดทอนรูปทรงตามลักษณะของงานศิลปะเด็กที่มักจะจดจำได้แต่รูปทรงหลัก ๆ สีหลัก ๆ รายละเอียดส่วนที่ไม่จำเป็นหรือไม่สำคัญทิ้งไป จนมีลักษณะรูปแบบจะคล้ายศิลปะแบบกึ่งนามธรรม (Semi- Abstract Art) และมีการใช้สัญลักษณ์แบบเด็กแสดงถึงเรื่องราวที่ต้องการสื่อสารถ่ายทอดรูปร่าง (shape) และรูปทรง (Form) ที่ปรากฏในภาพ สร้างสรรค์มาจากจินตนาการ ความฝันของวัยเด็ก ออกแบบมาจากสิ่งที่อยู่ในใจและมุมมองของเด็ก จึงอาจมีอยู่จริงหรือเหนือจริงบนโลก

การจัดวางองค์ประกอบเป็นแบบอิสระเสรี คือ เป็นไปตามความชอบ ความเพลิดเพลิน และความฉับพลัน ที่มีได้คำนึงถึงหลักเกณฑ์ใด ๆ ทั้งสิ้น เป็นการจัดวางที่ดูคล้ายไร้จุดมุ่งหมายผสมผสานกับความลงตัวของตำแหน่งรูปทรง รวมทั้งความอิสระและการแสดงออกอย่างฉับพลันดังเช่นพฤติกรรมของเด็ก ส่งผลที่ดีให้มีการจัดวาง ตำแหน่งเพื่อแก้ปัญหาขององค์ประกอบในภาพให้สวยงามลงตัว แสดงให้เห็นดุลยภาพของรูปทรงขนาดเล็กที่ถ่วงดุลกับรูปทรงขนาดใหญ่ มีส่วนเด่นของภาพและส่วนรองสนับสนุน ทำให้มีเอกภาพของการแสดงออกในด้านรูปทรง การออกแบบจะใช้โครงร่างที่เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน เพื่อแสดงแก่นแท้ มีการออกแบบในส่วนรายละเอียดย่อยของภาพเพิ่มเติมลงไปในโครงสร้างเรียบง่ายที่แสดงแก่นสารที่สมบูรณ์แล้ว โดยใช้แบบอย่างจากศิลปะเด็ก

ผลงานการสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสมจากผลงานศิลปะเด็ก
ผลงานระยะที่ 1

ภาพที่ 13 ผลงานการสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสมจากผลงานศิลปะเด็ก ระยะที่ 1

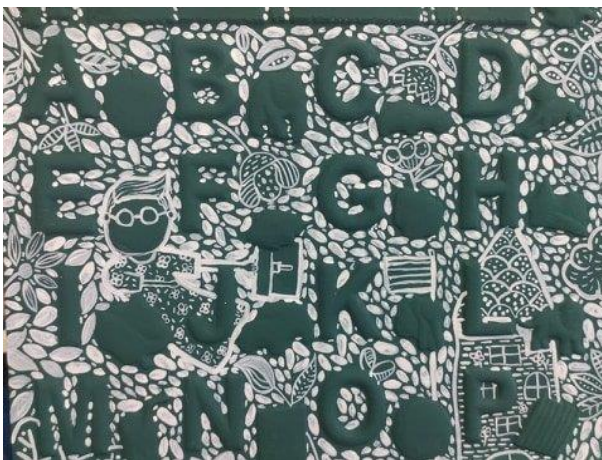

ภาพที่ 14 ผลงานการสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสมจากผลงานศิลปะเด็ก ระยะที่ 1

ภาพที่ 15 ผลงานการสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสมจากผลงานศิลปะเด็ก ระยะที่ 1

ภาพที่ 16 ผลงานการสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสมจากผลงานศิลปะเด็ก ระยะที่ 1

ผลงานในระยะที่ 1 เป็นผลงานขนาดไม่เกินขนาด A2 เพื่อทดลองหารูปแบบ เพื่อหาแนวคิดและรูปแบบที่จะทำต่อเป็นการคัดผลงานศิลปะเด็กมาทำเป็นศิลปะสื่อประสมโดยใช้วัสดุจากของเหลือใช้ต่าง ๆ ทดลองการใช้วัสดุและหารูปแบบ หาสี การใช้สี ดังนั้นจึงทดลองทำหลาย ๆ แบบ หลาย ๆ วัสดุ ซึ่งผลงานยังไม่ไปในทิศทางเดียวกัน

ผลงานระยะที่2

ภาพที่ 17 ผลงานการสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสมจากผลงานศิลปะเด็ก ระยะที่ 2

ภาพที่ 18 ผลงานการสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสมจากผลงานศิลปะเด็ก ระยะที่ 2

ผลงานระยะที่2 ผลงานมีขนาดใหญ่ขึ้นเป็นขนาด A1-A0 ได้นำส่วนประกอบส่วนต่าง ๆ ของผลงานในระยะที่ 1 มาผสมกันและขยายให้มีขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อให้มีพื้นที่ในการสร้างสรรค์มากขึ้น ยังมีการทดลองเปลี่ยนวัสดุในชิ้นงาน ปรับทั้งแนวคิด รูปแบบ วัสดุ และสี โดยวางแผนคิดเป็นความทรงจำในวัยเด็กของตนเองโดยนำรูปแบบของศิลปะเด็กมาผนวกเข้าด้วยกัน มีการนำวัสดุของเล่นจริงสมัยเด็กที่เคยเล่นมาปะติด และจากการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์ได้ให้ข้อคิดเห็นมาให้ใช้ศิลปะเด็กเป็นหลักก่อน รายละเอียด

การจัดกระจายจนเกินไป และวัสดุที่ใช้ดูไม่กลมกลืนกับชิ้นงานและไม่มีความคงทน ทำให้ข้าพเจ้ากลับมาเปลี่ยนรูปแบบใหม่ทั้งหมดโดยย้อนไปหาผลงานชิ้นที่ 1 ใช้รูปทรงของศิลปะเด็กเป็นแกนหลักเพื่อพัฒนาชิ้นงานขึ้นไป

ผลงานระยะที่3

ภาพที่ 19 Title: Childhood imagination NO.1

Technique: Mixed media and Painting

ผลงานในระยะที่ 3 เป็นผลงานที่ออกแบบใหม่ทั้งหมด ทั้งรูปแบบ สี วัสดุ โดยใช้ผลงานศิลปะเด็กเป็นแกนหลักในการสร้างสรรค์ ทั้งรูปแบบและโครงสี ส่วนวัสดุได้เลือกใช้ไม้เป็นวัสดุหลักและผ้าที่ละลาย ขั้นตอน คือ ดึงรูปทรงของศิลปะเด็กมา หลัก ๆ จะมีบ้าน ต้นไม้ ของเล่น ขนม โดยพื้นหลังเป็นรูปทรงของเล่นคันใหญ่ โดยนำมาวางจัดองค์ประกอบ ให้ผสานสอดคล้องไปกับรูปทรงของรถซึ่งเป็นรูปทรงหลัก การตัดไม้เป็นรูปทรงต่าง ๆ มีการระบายสีลวดลายและใช้วัสดุผ้าลายต่าง ๆ ในการปะติดสร้างทัศนธาตุเพื่อผลทางองค์ประกอบ การเจาะไม้และใช้ไม้ทำโมเดลทำให้ได้ระยะมิติความลึกในตัวชิ้นงาน ส่วนสีใช้โทนสีที่ดึงมาจากผลงานศิลปะเด็กแต่ทุกๆสีผู้ทำจะใช้สีขาวเบรกสีทุกสีเพื่อโทนสีจะได้ไม่แรงเกินไปและเพี้ยนความกลมกลืนในชิ้นงาน

ภาพที่ 20 Title: Childhood imagination NO.2

Technique: Mixed media and Painting

ผลงาน **Childhood imagination NO.2** จากการใช้สีและวัสดุมีความคล้ายคลึงกับชิ้นที่ **Childhood imagination NO.1** ต่างกันที่แนวความคิดงานซึ่งชิ้นนี้ออกแบบพื้นหลังปรับเปลี่ยนเป็นรถรับส่งนักเรียนที่เคยนั่งตอนเด็ก ๆ เพื่อระลึกถึงความทรงจำในวัยปฐมวัย

ภาพที่ 21 Title: Childhood imagination NO.3

Technique: Mixed media and Painting

ผลงานชิ้นที่ **Childhood imagination NO.3** ถูกออกแบบเป็นรถสามล้อเด็กใช้วัสดุใกล้ตัวนำมาสร้างสรรค์งานเฉกเช่นเดียวกับการสร้างงานประดิษฐ์ของเด็ก ๆ กล่าวคือ การนำลูกกลิ้งหาสีมาทำเป็นแฮนด์ การแยกชิ้นส่วนของรถสามล้อเด็ก เพื่อให้ใส่

บานพับประตูด้านหลังเพื่อให้คอรถหมุนได้อันเป็นเอกลักษณ์ของรถถีบเด็ก โดยมีตัวหุ่นเด็กยืนมองตรงไปด้านหน้าเปรียบเสมือนการขี่รถเล่นอย่างรื่นเริง ความหมายของการระบายสีดอกทิวลิปที่ปลงบนตัวหุ่นเป็นสัญลักษณ์สื่อถึง จินตนาการ ความใฝ่ฝันและการใช้ชีวิตอย่างเต็มที่

กรรมวิธีเทคนิคการสร้างสรรค์ผลงานผู้วิจัยใช้เทคนิควัสดุปะติด (Collagraph) เพราะเป็นเทคนิคที่ง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน สามารถใช้วัสดุสร้างได้หลากหลายและหาได้ใกล้ตัว เป็นกรรมวิธีที่ปลดปล่อยจินตนาการได้ดี เหมาะกับธรรมชาติของเด็กที่ชอบความสนุกสนานตื่นเต้นและท้าทาย โดยวัสดุที่นำมาปะติด เช่น ลังกระดาษ เศษผ้า เชือก ฯลฯ จะสร้างค่าน้ำหนักได้หลากหลายขึ้นอยู่กับความหนา-บาง ความละเอียดและความซับซ้อนของตัววัสดุ ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าการรับรู้ของผู้ชมที่ได้รับชมผลงานศิลปะสื่อประสมชุดนี้ จะเกิดความสุขและความเบิกบานใจ และสามารถรับรู้ในสุนทรียภาพ รวมทั้งระลึกถึงวัยเด็กไปพร้อม ๆ กัน

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยสร้างสรรค์เรื่อง "สื่อประสมสร้างสรรค์จากผลงานศิลปะเด็ก" ใน ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้า ศึกษาศิลปะเด็กจากทั้งภาคเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะเด็ก และ ภาคผลงานจริงของศิลปะเด็ก รวบรวมทำการวิเคราะห์แล้วสังเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวความคิดการ สร้างสรรค์ รวมทั้งได้ศึกษาผลงานศิลปะที่มีการแสดงออกคล้ายศิลปะเด็กด้วย จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าว แล้วสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องคือ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis Theory) ของ Sigmund Freud นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์ ซึ่งพบว่าการ แสดงออกของเด็กช่วงอายุ 4 - 7 ขวบ อยู่ในขั้นเริ่มมีการออกแบบโดยใช้รูปทรงเรขาคณิตที่ง่าย ๆ มาประกอบกันสร้างภาพที่เป็นเรื่องเป็นราวและมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งการออกแบบจะใช้วิธีการตัดทอนส่วนที่ไม่สำคัญทิ้งไป และมีการใช้จินตนาการในการแสดงออกทางศิลปะ ซึ่งจินตนาการส่วนหนึ่งมาจากความคิดความฝันจากจิตไร้สำนึก และจากการศึกษาผลงานศิลปะของเด็กพบว่า การแสดงออกของเด็กจะใช้เส้นที่ฉับไว มีรูปทรงที่เรียบง่าย ออกแบบเป็นโครงสร้างรวม ๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์

กับสิ่งแวดล้อมใกล้เคียง เป็นการแสดงออก ถึงความรู้สึกและความคิดเห็นส่วนตัวให้ผู้อื่นเข้าใจ ผ่านผลงานศิลปะในด้านศิลปะที่มีการแสดงออกคล้ายศิลปะเด็ก เช่น พอล คลี จะมีการแสดงออกอย่างสบาย ไร้มายา มีแนวโน้มแบบศิลปะนาอีฟ แต่มีกลวิธีที่เหนือกว่า ส่วนในด้านศิลปะนาอีฟได้ใช้วิธีการวาดที่เรียบง่าย ไร้มายา แต่ลักษณะการวาดจะมีความระมัดระวัง เส้นรอบนอกแข็งกระด้าง

จากการสังเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อประสมครั้งนี้ คือ การใช้รูปทรงบริสุทธิ์ที่เรียบง่าย เพื่อแสดงแก่นแท้สาระที่แท้จริง ด้วยการตัดทอนส่วนที่ไม่สำคัญออกไป จนเหลือแต่โครงสร้างเรียบง่าย แต่ยังแฝงไว้ซึ่งการแสดงอารมณ์ความรู้สึกของเนื้อหาที่ต้องการสื่อสาร เป็นการแสดงออกด้วยวิธีแบบเด็กที่เป็นไปตามสัญชาตญาณ การออกแบบจะไม่ซับซ้อน เพื่อแสดงถึงรูปทรงธรรมชาติที่แท้จริง แต่มีการเพิ่มเติมส่วนรายละเอียดลงไปโครงสร้างเรียบง่ายนั้น เพื่อเติมเต็มจินตนาการของวัยเด็กด้านเนื้อหาและเรื่องราวเป็นไปตามจินตนาการกว้างไกลของวัยเด็กที่มีแต่ความสวยงาม มีความสุขสนุกสนาน และแสดงความผูกพันความอบอุ่น ดังนั้น การวิจัยสร้างสรรค์ครั้งนี้เป็นการนำข้อมูลที่ศึกษามาสังเคราะห์แล้วนำมาประยุกต์ใช้กับการสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสมเพื่อให้เกิดวิธีการและมุมมองใหม่แสดงออก ผ่านทางผลงานศิลปะ และเป็นการทดลองกรรมวิธีในการสร้างสรรค์ ดังนั้น การสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสมชุดนี้จึงเป็นการรวมตัวกันของโครงสร้าง รูปทรง เนื้อหา จินตนาการ และการแสดงออกที่เป็นเอกภาพของงานศิลปะ ที่สามารถแสดงอารมณ์และความต้องการของศิลปินได้ตรงชัด ซึ่งผลงานสร้างสรรค์ในด้านลักษณะการคิดจะเป็นการผสมผสานความฝันและจินตนาการกับเรื่องจริงในชีวิตประจำวัน ส่วนในด้านรูปทรงจะตัดทอนให้เรียบง่ายแล้วถ่ายทอดออกมาเป็นรูปธรรม เป็นผลงานศิลปะที่มีอารมณ์มีจินตนาการ

ข้อเสนอแนะ

วัสดุต่าง ๆ ที่ได้นำมาใช้ในการทำศิลปะสื่อผสมสามารถนำไปพัฒนาได้ตามความคิดสร้างสรรค์และแนวทางของผู้สนใจต่อไป หรือสามารถปรับเปลี่ยนวัสดุได้ตามต้องการ ในส่วนของผลงานศิลปะเด็กที่ได้นำมาสามารถนำไปต่อยอดเป็นศิลปะแขนงอื่น ๆ ได้อีก เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม หรือภาพพิมพ์

เอกสารอ้างอิง

- กำจร สุนพงษ์ศรี, (2558), **ศิลปะสมัยใหม่** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เกษม ก้อนทอง, (2549), **ศิลปะสื่อประสม** กรุงเทพฯ :ศิลปาบรรณาคาร
- จารุพรรณ ทรัพย์ปฐ. (2543). **การเขียนภาพประกอบ**. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรีนติ้ง เฮาส์
- ทิพย์สุดา ปทุมานนท์. (2535). **การจัดองค์ประกอบและที่ว่าง**. กรุงเทพฯ: กราฟฟิค แอนด์ พับบลิเคชั่นส์
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2549), **จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (เล่มที่ 1) แนวคิดเชิง ทฤษฎี-วัยเด็กตอนกลาง (ครั้งที่9)**, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สัตยา สายเชื้อ. (2541), **กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- ปราโมทย์ เชาวศิลป์. (2526), **คู่มือทฤษฎีจิตวิเคราะห์**, กรุงเทพฯ: สหประชาพานิชย์
- Paul Klee. Senecio. Painting, Biography, and Quotes. (Online).

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการใช้งบประมาณในการจัดโครงการ
ของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Factors Related to the Success of Budget Using for the Faculty of
Physical Education Projects at Srinakharinwirot University

จินดา ไตรเวช*

จารีวรรณ ปานประเสริฐ*

นิตยา เวฬุวนารักษ์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการใช้งบประมาณในการจัดโครงการ กลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรคณะพลศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินโครงการของคณะพลศึกษา ปีงบประมาณ 2558 - 2560 จำนวน 3 ปีงบประมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

โครงการในปีงบประมาณ 2558 - 2560 มีทั้งหมด 197 โครงการ มีการจัดกิจกรรมตามแผน จำนวน 188 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 95.43 และมีการเปลี่ยนแปลง จำนวน 9 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 4.77 จำแนกการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายโครงการ พบว่า เบิกจ่ายภายใน 15 วัน จำนวน 87 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 44.16 เบิกจ่ายมากกว่า 30 วัน จำนวน 58 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 29.44 และ เบิกจ่ายภายใน 30 วัน จำนวน 52 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 26.40

* นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

* นักวิชาการศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

* นักวิชาการเงินและบัญชี คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการใช้งบประมาณในการจัดโครงการของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจในระเบียบพัสดุและการเงิน ข้อที่บุคลากรมีความคิดเห็นสูงสุด ได้แก่ ระเบียบ กฎหมาย และหลักเกณฑ์ที่กำหนดชัดเจน ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างคล่องตัวและรวดเร็วด้านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการใช้งบประมาณในการจัดโครงการของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการจัดกิจกรรมตามแผน ด้านความรู้ความเข้าใจในระเบียบพัสดุและการเงิน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการจัดกิจกรรมตามแผน และด้านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการจัดกิจกรรมตามแผน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการใช้งบประมาณในการจัดโครงการของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายโครงการ ด้านความรู้ความเข้าใจในระเบียบพัสดุและการเงิน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายโครงการ และด้านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายโครงการ

คำสำคัญ: ความสำเร็จ การใช้งบประมาณ

Abstract

The purpose of this research were to study factors of success using project budget of faculty of physical education Srinakharinwirot university. The sample was staffs in faculty of physical education who were responsibility in projects during years 2015 - 2017. The instrument was questionnaire. The

data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation and means of Pearson Product Moment Correlation.

The research revealed as follows:

There were 197 projects during 2015 - 2017. There were 188 projects that followed the schedule (95.43%) and 9 projects was changed (4.77%). Disbursing of each project found that disbursed within 15 days in 87 projects (44.16%), above 30 days in 58 projects (29.44%) and within 30 days in 52 projects (26.40%).

The whole opinions factors of success using project budget of faculty of physical education Srinakharinwirot university was high level. In each item for whole items were high level such as understanding in rules of parcel and financial. The most level of opinions of staffs were rules laws and conditions that was easy and fast for working as PDCA.

Whole factors of success in project budget correlated positively with disburse of project at high level, the understanding of rules in parcel and financial correlated positively with disburse of project at low level and PDCA process correlated positively with disburse of project at moderate level.

Whole factors of success in project budget correlated positively with disburse of project at moderate level, the understanding of rules in parcel and financial correlated positively with disburse of project at low level and PDCA process correlated positively with disburse of project at moderate level.

Keywords: *Success, Budget Using*

บทนำ

งบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารองค์กรหรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จตามเป้าหมาย (Goals) หรือวัตถุประสงค์ (Objective) รวมทั้งการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินที่มีอยู่ให้บรรลุเป้าหมายทั้งในระยะสั้นและระยะยาวในการพัฒนาประเทศให้สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการบริหารจัดการงบประมาณดังกล่าวต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ (บุญเสริม วิมุกตะนันท์: 2534 100 - 121)

ระบบงบประมาณ คือ กระบวนการวางแผนเกี่ยวกับตัวเลขทางการเงินอย่างมีระเบียบในระยะเวลาหนึ่งโดยจะต้องคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้องค์กรได้รับผลตอบแทนกลับคืนมาตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และได้เริ่มนำมาใช้เป็นครั้งแรกที่ประเทศอังกฤษ ซึ่งหมายถึง ฤกษ์คลังหรือกระเป๋าของรัฐบาลใช้บรรจุเอกสารต่าง ๆ ที่แสดงถึงความต้องการของประเทศและทรัพยากรที่มีอยู่ (ณรงค์ สัจพันธุ์ 2536: 1)

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีงบประมาณให้ที่จัดสรรแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ เงินหมวดอุดหนุนทั่วไปจากรัฐบาล มหาวิทยาลัยสามารถจัดระบบบริหารการเงินและกำหนดวิธีการจัดสรรงบประมาณ และงบรายจ่ายจากรายได้ของมหาวิทยาลัย โดยมีนโยบายในการจัดสรรเงินงบประมาณให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้บรรลุภารกิจด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ หน่วยงานต้องจัดทำตามระเบียบของทางราชการและหน่วยงาน

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพันธกิจ คือ เป็นองค์กรชั้นนำแห่งการเรียนรู้และวิจัยบนฐานการศึกษา คุณธรรม และการรับใช้สังคม มุ่งสร้างสรรค์นวัตกรรมสู่สากล ซึ่งคณะพลศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีการบริหารและการดำเนินการด้วยวิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมาย และพันธกิจที่สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ

คณะพลศึกษา มีแผนกลยุทธ์ทางการเงินและการจัดสรรทรัพยากรด้านการเงินที่สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการผลิตบัณฑิต งานวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยได้ดำเนินการจัดทำงานงบประมาณ

รายจ่ายประจำปี ที่มีเป้าหมายการให้บริการที่ชัดเจน รวมทั้งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณของชาติที่มีการดำเนินการจัดโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ในแต่ละปีงบประมาณมีการจัดโครงการในด้านการพัฒนาวิชาการ การพัฒนานิสิตและบัณฑิต งานวิจัย งานประกันคุณภาพ การเจรจาความร่วมมือ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งมีการดำเนินการจัดโครงการไม่น้อยกว่า 40 โครงการ แต่ละโครงการมีการใช้งบประมาณสำหรับการดำเนินการโครงการเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าตอบแทนวิทยากร ค่าอาหาร ค่าวัสดุหรืออุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายเดินทางไปราชการ เป็นต้น งานคลังและพัสดุเป็นหน่วยงานหนึ่งของคณะพลศึกษา ที่ช่วยในการขับเคลื่อนภารกิจและการบริหารด้านการเงินและบัญชีในมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งมีหน้าที่ในการสนับสนุนงานของฝ่ายต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินไปได้อย่างสะดวกรวดเร็วและถูกต้อง ผู้วิจัยเป็นเจ้าหน้าที่การเงินมีหน้าที่ตรวจสอบการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายการดำเนินงานโครงการ ได้แก่ เอกสารค่าตอบแทนวิทยากร ค่าอาหาร ค่าใช้จ่ายเดินทางไปราชการ และเอกสารประกอบการเบิกจ่ายอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งมีรายละเอียดมากต้องใช้เวลาและความรอบคอบในการจัดทำเอกสารในแต่ละครั้ง และจากการตรวจสอบเอกสารที่ผ่านมาพบข้อผิดพลาดบ่อยครั้ง ส่งผลทำให้เกิดความล่าช้าในการเบิกจ่ายทำให้ไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติงานของหน่วยงาน ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณเงินรายได้คณะพลศึกษา เห็นความสำคัญของการวิจัยเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารจัดการของหน่วยงาน จึงสนใจทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการใช้งบประมาณในการจัดโครงการของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานด้านการเงินและบัญชีเพื่อให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติงานของหน่วยงาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการใช้งบประมาณในการจัดโครงการของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการใช้งบประมาณในการจัดโครงการของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากข้อมูลโครงการ และกลุ่มที่ศึกษาคือ บุคลากร คณะพลศึกษา ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินโครงการของคณะพลศึกษา ปีงบประมาณ 2558 - 2560 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย(Mean) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

ข้อมูลทั่วไป

จำนวนโครงการในปีงบประมาณ 2558 - 2560 มีทั้งหมด 197 โครงการ มีการจัดกิจกรรมตามแผนเป็นไปตามกำหนด จำนวน 188 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 95.43 และมีการเปลี่ยนแปลง จำนวน 9 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 4.77 จำแนกการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายโครงการ พบว่า เบิกจ่ายภายใน 15 วัน จำนวน 87 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 44.16 เบิกจ่ายมากกว่า 30 วัน จำนวน 58 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 29.44 และ เบิกจ่ายภายใน 30 วัน จำนวน 52 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 26.40

ตารางที่ 1 ค่าความถี่และร้อยละของข้อมูลการจัดโครงการของคณะพลศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปิงปประมาณ 2558-2560

(n=197)

รายการ	จำนวน (โครงการ)	ร้อยละ
1 การจัดกิจกรรมตามแผน		
ตามกำหนด	9.00	4.57
มีการเปลี่ยนแปลง	188.00	95.43
รวม	197.00	100.00
2 การเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายโครงการ		
3 ภายใน 15 วัน	87.00	44.16
4 ภายใน 30 วัน	52.00	26.40
5 มากกว่า 30 วัน	58.00	29.44
รวม	197.00	100.00

ความความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการใช้งบประมาณในการจัดโครงการของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการใช้งบประมาณในการจัดโครงการของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจในระเบียบพัสดุและการเงิน ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.72) ด้านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ($\bar{x} = 3.72$, S.D. = 0.69)

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์อย่างง่าย (Correlation) ระหว่างตัวแปรความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะงานด้านต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยลักษณะงาน ปัจจัยลักษณะองค์กร และปัจจัยประสบการณ์ในการทำงาน กับความผูกพันต่อองค์กร

ตาราง 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการใช้งบประมาณในการจัดโครงการด้านความรู้ความเข้าใจในระเบียบพัสดุและการเงิน และด้านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) กับการจัดกิจกรรมตามแผน

การจัดกิจกรรมตามแผน	n	r	p	แปลผล
ด้านความรู้ความเข้าใจในระเบียบพัสดุและการเงิน	197	.728*	.000	มีความสัมพันธ์ระดับสูง
ด้านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA)	197	.515*	.000	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
รวม	197	.696*	.000	มีความสัมพันธ์ระดับสูง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการใช้งบประมาณในการจัดโครงการของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในด้านรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการจัดกิจกรรมตามแผน ($r=0.696$, $p=0.000$) ด้านความรู้ความเข้าใจในระเบียบพัสดุและการเงิน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการจัดกิจกรรมตามแผน ($r=0.728$, $p=0.000$) และด้านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการจัดกิจกรรมตามแผน ($r=0.515$, $p=0.000$)

ตาราง 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการใช้งบประมาณในการจัดโครงการของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านความรู้ความเข้าใจในระเบียบพัสดุและการเงิน และด้านการดำเนินงานตามการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายโครงการ

การเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายโครงการ	n	r	p	แปลผล
ด้านความรู้ความเข้าใจในระเบียบพัสดุและการเงิน	197	.266*	.000	มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
ด้านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA)	197	.498*	.000	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
รวม	197	.424*	.000	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการใช้งบประมาณในการจัดโครงการของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายโครงการ ($r=0.424$, $p=0.000$) ด้านความรู้ความเข้าใจในระเบียบพัสดุและการเงิน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายโครงการ ($r=0.266$, $p=0.000$) และด้านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายโครงการ ($r=0.498$, $p=0.000$)

อภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการใช้งบประมาณในการจัดโครงการของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

คณะพลศึกษามีการดำเนินโครงการส่วนมากมีการจัดกิจกรรมตามแผนเป็นไปตามกำหนด และมีการเบิกจ่ายมากกว่า 30 วัน จำนวนหลายโครงการ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการใช้งบประมาณในการจัดโครงการของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านความรู้ความเข้าใจในระเบียบพัสดุและการเงินในภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ข้อที่บุคลากรมีความคิดเห็นสูงสุด ได้แก่ ข้อระเบียบ กฎหมาย และหลักเกณฑ์ ที่กำหนดชัดเจน ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างคล่องตัวและรวดเร็ว คณะพลศึกษาให้ความสำคัญในด้านความรู้ความเข้าใจในระเบียบพัสดุและการเงิน โดยงานคลังและพัสดุมีการดำเนินกิจกรรมการจัดการความรู้ของสำนักงานคณบดี คณะพลศึกษา รวมทั้งการจัดทำคู่มือการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมเพื่อใช้ประกอบการดำเนินงานโครงการ และจากข้อเสนอแนะควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับระเบียบพัสดุและการเงินแก่อาจารย์รุ่นใหม่ ให้มีความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง ข้อที่บุคลากรมีความเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อท่านได้รับรู้ ระเบียบกฎหมายและ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่มีการปรับปรุงแก้ไข ที่เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ คณะพลศึกษาควรเพิ่มช่องทางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการระเบียบ กฎหมายและ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่มีการปรับปรุงแก้ไข ที่เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ รวมทั้งการประชุมแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมาย และหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่มีเปลี่ยนแปลงทุกครั้งเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพด้านดำเนินโครงการ สอดคล้องกับเรื่องเดช ศิลมี (2555) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณ ส่วนราชการกองทัพอากาศ จากการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณส่วนราชการกองทัพอากาศ คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการเงิน การคลัง และงบประมาณ ด้านระบบสารสนเทศด้านงบประมาณอยู่ในระดับมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการใช้งบประมาณในการจัดโครงการของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ในภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ข้อที่บุคลากรมีความคิดเห็นสูงสุดด้านการวางแผน ได้แก่ การปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณสอดคล้องกับแผน/พันธกิจของคณะ โดยในการดำเนินงานโครงการของคณะพลศึกษากำหนดให้มีผู้รับผิดชอบโครงการปฏิบัติตามแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่สอดคล้องกับแผน/พันธกิจของคณะ ข้อที่บุคลากรมีความเห็นต่ำสุดด้านการวางแผน ได้แก่

การเสนอเพื่อขออนุมัติก่อนดำเนินการล่วงหน้า 1 เดือน ซึ่งในการดำเนินงานโครงการ คณะพลศึกษากำหนดให้ผู้รับผิดชอบต้องเสนอเพื่อขออนุมัติก่อนดำเนินการล่วงหน้า 1 เดือน แต่มีบางโครงการไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องมีการเปลี่ยนแปลงในโครงการฯ เช่น เปลี่ยนแปลงวิทยากร งบประมาณ การประสานงานบุคลากรฝ่ายงานอื่น ๆ ใช้เวลามาก เป็นต้น

ข้อที่บุคลากรมีความคิดเห็นสูงสุดด้านการปฏิบัติตามแผน ได้แก่ มีการกำหนด ขั้นตอนหรือวิธีการดำเนินการ โดยในการดำเนินงานโครงการของคณะพลศึกษากำหนดให้มีการกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการดำเนินการเป็นส่วนประกอบในการเขียนโครงการ ข้อที่บุคลากรมีความเห็นต่ำสุดด้านการปฏิบัติตามแผน ได้แก่ สามารถดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด บางโครงการไม่สามารถดำเนินการเป็นไปตามแผนปฏิบัติ มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ควรมีการประชุมหาข้อสรุปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อให้ปฏิบัติตามแผนหรือการติดตาม การดำเนินการตามแผน

ข้อที่บุคลากรมีความคิดเห็นสูงสุดด้านการตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน ได้แก่ ผลของการประเมินตรงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ คณะพลศึกษามีการตรวจสอบผลของการ ประเมินตรงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในแต่ละโครงการ ข้อที่บุคลากรมีความเห็นต่ำสุดด้าน การตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน ได้แก่ มีข้อดี/จุดแข็ง ของการดำเนินการ หลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการควรมีการประชุมสรุปผลการดำเนินงานทุกโครงการและนำ ข้อเสนอแนะมาแก้ไขในการดำเนินงานครั้งต่อไป

ข้อที่บุคลากรมีความคิดเห็นสูงสุดด้านการปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ กำหนดกลยุทธ์ในการ จัดทำแผนครั้งต่อไป คณะพลศึกษามีทบทวนและกำหนดกลยุทธ์ในการจัดทำแผนครั้งต่อไป ข้อที่บุคลากรมีความเห็นต่ำสุดด้านการปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ มีการระดมสมองเพื่อ หาทางเสริมข้อดี/จุดแข็งเพิ่มขึ้น หลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการควรมีการประชุม สรุปผลการดำเนินงานทุกโครงการและนำข้อเสนอแนะมาแก้ไขในการดำเนินงานครั้งต่อไป การนำข้อมูลปรับปรุงแก้ไขมาพิจารณาทบทวนโครงการใดไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุได้ หรือไม่คุ้มค่า ไม่มีความจำเป็นน่าจะมีการปรับลด

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการใช้งบประมาณในการ จัดโครงการของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในด้านรวมมีความสัมพันธ์

ทางบวกในระดับสูงกับการจัดกิจกรรมตามแผน ด้านความรู้ความเข้าใจในระเบียบพัสดุ และการเงิน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการจัดกิจกรรมตามแผน และด้านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการจัดกิจกรรมตามแผน อาจจะเป็นเพราะคณะพลศึกษาให้ความสำคัญในด้านความรู้ความเข้าใจในระเบียบพัสดุและการเงิน โดยมีการดำเนินกิจกรรมการจัดการความรู้ของสำนักงานคณบดี คณะพลศึกษา ด้านความรู้ความเข้าใจในระเบียบพัสดุและการเงิน รวมทั้งการจัดทำคู่มือการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม เพื่อใช้ประกอบการดำเนินงาน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการใช้งบประมาณในการจัดโครงการของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายโครงการ ด้านความรู้ความเข้าใจในระเบียบพัสดุและการเงิน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายโครงการ อาจจะเป็นเพราะมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีการเปลี่ยนแปลงจากการออกนอกระบบของมหาวิทยาลัย อาจส่งผลต่อการดำเนินงานโครงการ ประกอบกับปัจจุบันคณะพลศึกษามีคณาจารย์รุ่นใหม่เพิ่มขึ้นซึ่งไม่มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบพัสดุและการเงิน ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับระเบียบพัสดุและการเงินแก่อาจารย์รุ่นใหม่ให้มีความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง ควรเพิ่มช่องทางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการระเบียบ กฎหมายและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่มีการปรับปรุงแก้ไข ที่เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ รวมทั้งการประชุมแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมาย และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่มีเปลี่ยนแปลงทุกครั้งเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพด้านดำเนินโครงการ และด้านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายโครงการ

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษา พบว่า ทราบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการใช้งบประมาณในการจัดโครงการของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและทั้งสองด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการในทุก ๆ ด้านโดยเฉพาะด้านการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) เพื่อสร้าง

ความเข้าใจและให้บุคลากรมีความเข้าใจ เห็นความสำคัญและมีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงาน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือและการสนับสนุนการดำเนินภายในหน่วยงาน

2. ควรส่งเสริมเจ้าหน้าที่งบประมาณ ให้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะสมรรถนะการทำงาน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบงานด้านการเงิน การคลัง และงบประมาณ ของส่วนราชการและการใช้งานในระบบสารสนเทศด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของเจ้าหน้าที่งบประมาณ

3. ในรอบปีงบประมาณ 2558 - 2560 ที่ผ่านมากการดำเนินโครงการของคณะพลศึกษา ไม่สามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีได้ทั้งหมดทุกโครงการ ซึ่งมีหลายสาเหตุ เช่น การเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ช่วงระยะเวลาดำเนินโครงการ วิทยาการ ทั้งนี้ ทำให้การดำเนินโครงการไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่ตั้งไว้ ทำให้เกิดผลกระทบเกี่ยวกับการบริหารจัดการทางการเงินและงบประมาณ

4. การดำเนินโครงการของคณะพลศึกษา ควรมีการตรวจสอบการตั้งงบประมาณบางโครงการมีงบประมาณมากเกินไปจนความจำเป็น ในขณะที่บางโครงการมีงบประมาณไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในโครงการ และบางโครงการมีความซ้ำซ้อนกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานโครงการ ทำให้การใช้งบประมาณ ไม่เป็นไปตามแผนการดำเนินงานและการเบิกจ่ายที่อาจล่าช้า

2. ควรศึกษาปัญหา และอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานโครงการไม่เป็นไปตามแผนการดำเนินงานและการเบิกจ่ายที่อาจล่าช้า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะเฝ้าติดตามยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ณรงค์ สักพันโรจน์. (2536). การจัดทำอนุมัติ และบริหารงบประมาณแผ่นดิน: ทฤษฎีและปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- บุญเสริม วิมุกตะนันท์. (2534). ความหมายของการจัดทางงบประมาณเครื่องหรือเครื่องประดับของนักบริหาร. จุฬาลงกรณ์วารสาร, (3), 100 - 121.

เรื่องเดช ศิลมี. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณ
ของเจ้าหน้าที่งบประมาณ ส่วนราชการกองทัพอากาศปริญญาบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต.

การประชุมแห่งเวียนนากับความพยายามครั้งสุดท้ายในการฟื้นฟูระบอบ
สมบูรณาญาสิทธิราชย์

Congress of Vienna and The Last Endeavour to Restore of Absolute
Monarchy.

ธิติพงศ์ มีทอง*

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาสถานภาพของทวีปยุโรปหลังสงครามโปเลียนสิ้นสุดลงใน ค.ศ. 1815 ผลจากการศึกษาพบว่าหลังสงครามโปเลียนสิ้นสุดลง ยุโรปได้เกิดการเปลี่ยนแปลงดุลยภาพอำนาจครั้งใหญ่ โดยเฉพาะในหลายประเทศที่เป็นฝ่ายปราชัยต่อจักรพรรดินโปเลียนนับตั้งแต่ปรัสเซีย ออสเตรียรวมทั้งดินแดนในนครรัฐต่าง ๆ ทั้งในเยอรมนีและคาบสมุทรอิตาลี ผลของการพ่ายแพ้ของหลายประเทศได้ทำให้สถานภาพกษัตริย์เกิดการสั่นคลอนเป็นอย่างมากอันเป็นผลมาจากลัทธิชาตินิยมที่โปเลียนได้จุดกระแสขึ้น ทว่าหลังจากจักรพรรดินโปเลียนพ่ายแพ้ลง มหาอำนาจในหลายชาติต่างมาประชุมกันที่เวียนนา นครหลวงของออสเตรียเพื่อกำหนดทิศทางในการบริหารจัดการดินแดนที่เกิดขึ้นใหม่ รวมทั้งพยายามที่จะรื้อฟื้นและประดิษฐานอำนาจระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์อีกครั้ง การประชุมดังกล่าวจึงเป็นความพยายามครั้งสำคัญที่ต้องการจะฟื้นคืนระบอบดังกล่าวขึ้นท่ามกลางกระแสแนวคิดการเมืองใหม่ที่ถามไถ่เข้ามาอย่างต่อเนื่องและนับเป็นการท้าทายอำนาจของสถาบันกษัตริย์ในช่วงเวลานั้น

คำสำคัญ: การประชุมแห่งเวียนนา ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช เมืทเทอนิช

*อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Abstract

This academic article aims to study the status of Europe after the Napoleonic War ended in 1815. The results of the study showed that after the Napoleonic War ended Europe underwent a massive shift in power equilibrium, especially in many countries that defeated Napoleon such as Prussia Austria as well as territories in various city-states in Germany and the Italian peninsula. As a result of the defeat of many countries, the monarchy was greatly disrupted as a result of the nationalism that Napoleon had created. But after Napoleon was defeated the powers of many nations have met in Vienna, the Austrian capital to set a direction for the management of the emerging territories. As well as it tried to restore and re-establish absolute monarchy power. The meeting was therefore a major effort to revive the regime amid a constant influx of new political ideas and challenge the power of the monarchy at the time.

Keyword: *Congress of Vienna, absolute monarchy, Metternich.*

บทนำ

การประชุมแห่งเวียนนา (congress of Vienna) [Wiener Kongress ภาษาเยอรมัน] เป็นการประชุมของชาติต่าง ๆ ในยุโรปซึ่งมีออสเตรียเป็นประธาน การประชุมดังกล่าวมีผู้นำสำคัญคือเมเทอ์นิช (Klemens Wenzel von Metternich ค.ศ. 1773–1859) ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการรักษาระบบอนุรักษนิยม รวมทั้งการทบทวนกระแสคลื่นพลังแห่งชาตินิยมที่กำลังถาโถมเข้ามาในดินแดนนครรัฐเยอรมันซึ่งเป็นดินแดนใต้การปกครองของออสเตรีย การประชุมดังกล่าวเกิดขึ้นที่กรุงเวียนนาเมืองหลวงของจักรวรรดิออสเตรีย โดยการประชุมเริ่มขึ้นนับตั้งแต่เดือนกันยายน ค.ศ. 1814 และหยุดประชุมลงชั่วคราวอันเนื่องมาจากจักรพรรดินโปเลียนทรงหลบหนีออกจากเกาะเอลบ้า

ภายหลังสงครามนโปเลียนสิ้นสุดลงจึงได้มีการจัดประชุมขึ้นอีกครั้งในเดือน มิถุนายน ค.ศ. 1815 (Branning, 2002: 159) วัตถุประสงค์หลักของการประชุมดังกล่าว คือ การหาข้อยุติอันสืบเนื่องมานับตั้งแต่สมัยการปฏิวัติฝรั่งเศส ผลกระทบของสงครามนโปเลียน รวมทั้งการยุบจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ของจักรพรรดินโปเลียน นอกจากนี้การประชุมดังกล่าวยังเป็นการร่วมมือเพื่อคงไว้ซึ่งการรักษาดุลอำนาจทางการเมืองและการรักษาสันติภาพในยุโรปหลังมหาสงครามครั้งใหญ่ได้สิ้นสุดลง การประชุมยังมีจุดมุ่งหมาย เพื่อเป็นปราการสกัดกั้นแนวความคิดเสรีนิยม (liberalism) ที่กำลังก่อตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว ในช่วงสมัยสงครามนโปเลียน อีกทั้งเหล่ามหาอำนาจต้องการปราบปรามลัทธิเสรีนิยมให้หมดสิ้นไป รวมถึงยับยั้งการเคลื่อนไหวขบวนการชาตินิยมในพื้นที่ต่าง ๆ ตลอดจนนำชาติต่าง ๆ ในยุโรปกลับคืนสู่สถานะเดิมก่อนการปฏิวัติครั้งใหญ่เพื่อธำรงไว้ซึ่งระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์

การประชุมแห่งเวียนนา: เส้นทางการเจรจาทางการทูต

หลังจากสงครามนโปเลียนสิ้นสุดลงเมื่อ ค.ศ. 1815 ชัยชนะของชาติพันธมิตรนำความปรีดามาสู่ชาวยุโรปเป็นอย่างยิ่ง หลังจากที่ต้องตกอยู่ใต้ห้วงเวลาแห่งความหวาดกลัวเป็นยาวนานกว่า 15 ปี แต่อย่างไรก็ดี ผลของสงครามนโปเลียนก็นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้านเช่นกัน ในต้นศตวรรษที่ 19 แนวคิดทางด้านเสรีนิยม (liberalism) และลัทธิชาตินิยม (nationalism) ได้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วทั่วยุโรป (Branning, 2002: 26-28) อีกทั้งหลายชาติยังมีความพยายามที่จะฟื้นฟูระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ให้กลับมามีสถานะเหมือนเดิมอีกครั้ง หลายชาติที่เคยตกอยู่ใต้การปกครองของจักรพรรดินโปเลียนยังรับอิทธิพลเรื่องกฎหมายนโปเลียนอันเป็นกฎหมายว่าด้วยความเสมอภาคของประชาชน นอกจากนี้ผลของการปฏิวัติฝรั่งเศสยังก่อให้เกิดแรงสั่นสะเทือนทั่วยุโรป ความรุนแรงจากการปฏิวัติทำให้หลายชาติเกิดความหวุ่นวิตกเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะดินแดนที่ปกครองด้วยระบอบสถาบันพระมหากษัตริย์ ด้วยเหตุนี้มหาอำนาจทั้งสี่ชาติจึงได้เรียกร้องให้บรรดาชาติต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบการสงครามนโปเลียนเข้าร่วมประชุมที่กรุงเวียนนาเพื่อหาข้อยุติ ตลอดจนการแบ่งสรรดินแดนที่อดีตจักรพรรดินโปเลียนยึดครองไปเมื่อครั้ง

สงครามกลับคืนและการเจรจาทางการทูตเพื่อป้องกันภัยสงคราม การประชุมครั้งนี้ยังมีจุดมุ่งหมายในการปรับตัวของสถาบันกษัตริย์ที่ได้รับการท้าทายมากยิ่งขึ้น

การประชุมแห่งเวียนนายังถือเป็นการประชุมระดับนานาชาติที่ประชุมกันอย่างยาวนาน อีกทั้งยังได้ชื่อว่าเป็น “วงบรรเลงดุริยางค์แห่งยุโรป” (concert of Europe) หรือความร่วมมือระหว่างประชาชาติของยุโรปด้วยเช่นกัน ซึ่งเป็นความพยายามที่จะสร้างความร่วมมือและความสามัคคีระหว่างเหล่ามหาอำนาจและชาติต่าง ๆ ในยุโรป แนวคิดดังกล่าวนี้ได้ถูกนำมาเป็นพื้นฐานของรูปแบบการจัดตั้งเป็นองค์การสันนิบาตแห่งชาติ (League of Nations) และองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ขึ้นในเวลาต่อมา

ภาพที่ 1: เจ้าเมทเทอร์นิชผู้นำสำคัญของการประชุมแห่งเวียนนา ที่มา: https://www.wikiwand.com/en/Klemens_von_Metternich

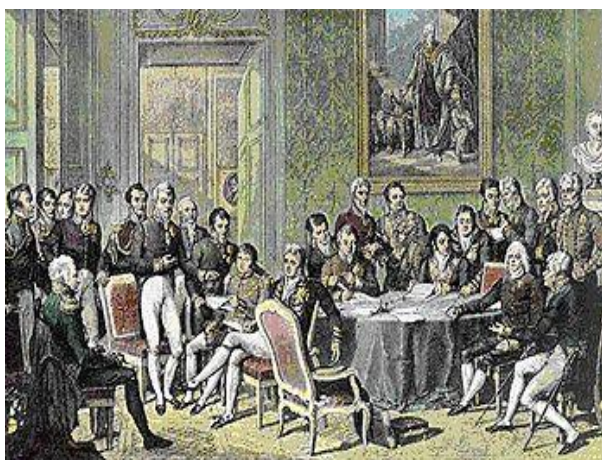
การร่วมมือของเหล่ามหาอำนาจทั้งสี่ชาติหลักคือ อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย และออสเตรียซึ่งเป็นผลจากการที่มหาอำนาจทั้งสี่ชาติได้ร่วมลงนามความเข้าใจในวันที่ 20 พฤศจิกายน ค.ศ. 1815 หลังสงครามนโปเลียนสิ้นสุดลง มหาอำนาจเหล่านี้ได้รวมตัวจัดตั้งกลุ่ม “จตุรมิตร” (quadruple alliance) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่รักษาสันติภาพแห่งยุโรป รวมทั้งยังทำหน้าที่เป็นผู้แก้ปัญหาความขัดแย้งของชาติสมาชิกด้วยการใช้หลักการเจรจาแบบสันติวิธี

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดและเป็นฟันเฟืองสำคัญในการประชุมเจรจาสันติภาพดังกล่าว คือ เมทเทอร์นิชซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้จักรวรรดิออสเตรียกลับมาผงาดเป็นผู้นำอีกครั้งในยุโรปหลังต้องสูญเสียเกียรติภูมิไปในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ในการประชุมที่เกิดขึ้นครั้งนี้ทั้งฝรั่งเศส ออสเตรียและรัสเซียยังได้ร่วมลงนามกันที่กรุงปารีส เมื่อวันที่ 26 กันยายน ค.ศ. 1815 เพื่อรวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มพันธมิตรอันศักดิ์สิทธิ์ (holy alliance) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรักษาค่านิยมขนบธรรมเนียมระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เอาไว้ด้วยเช่นกัน ในการประชุมเกือบทุกครั้งนั้นออสเตรียนับเป็นชาติที่มีบทบาทสำคัญในการร่วมตัดสินใจกำหนดชะตากรรมของชาวยุโรปในช่วงศตวรรษนี้ด้วยเหตุนี้นักประวัติศาสตร์จึงได้ขนานนามยุคนี้ว่ายุคแห่งเมทเทอร์นิช (age of

Metternich) (King, 2008: 314) การรวมตัวของกลุ่มพันธมิตรครั้งนี้ยังส่งผลให้เกิดพลังอำนาจที่ยิ่งใหญ่ทางทหารเป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ดี การรวมตัวดังกล่าวก็ส่งผลให้คู่ขัดแย้งของการทำสงครามขยายตัวมากขึ้นเช่นกันและยังทำให้การทำสงครามเป็นไปอย่างหนักและรุนแรงมากขึ้น ระบบพันธมิตรจึงเป็นเสมือนการบังคับมิให้ชาติใดคิดที่จะทำสงครามเหมือนเช่นจักรพรรดินโปเลียน

ภายหลังจากการลงนามในสนธิสัญญาปารีสฉบับที่ 1 (first treaty of Paris) เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม ค.ศ. 1814 ระหว่างฝรั่งเศสกับสัมพันธมิตร ผลของสนธิสัญญาดังกล่าวนี้นำให้จักรพรรดินโปเลียนต้องสละราชบัลลังก์ แต่กระนั้นก็ตาม พระองค์ก็ยังคงไว้ซึ่งพระราชอิสริยยศดั้งเดิมทุกประการและยังได้เป็นเจ้าผู้ปกครองเกาะเอลบ่าทั้งหมด รวมทั้งยังทรงได้รับเบี้ยรายปี ขณะที่พระนางมาเรีย หลุยส์พระชายาทรงได้รับดัชชีปีอาเซ็นซา (duchy of Piacenza) กับดัชชีกวาสทาลล่า (duchy of Guastalla) ซึ่งดินแดนดังกล่าวยังสามารถตกทอดไปยังพระราชโอรสได้

ภาพที่ 2: การประชุมแห่งเวียนนา นับเป็นจุดเริ่มต้นของการประชุมด้วยการใช้สันติภาพ
ที่มา: https://www.wikiwand.com/en/Klemens_von_Metternich

ภายใต้เงื่อนไขของสนธิสัญญาปารีสฉบับที่หนึ่งนั้นเหล่าสัมพันธมิตรอันประกอบด้วยอังกฤษ ออสเตรีย รัสเซีย และปรัสเซียยังลงนามร่วมกันเพื่อฟื้นฟูราชวงศ์บูร์บงขึ้นใหม่อีกครั้ง รวมทั้งยังเจรจาเรื่องเส้นพรมแดนและร่วมกันทำสัตยาบรรณให้ฝรั่งเศสกลับไปมีสถานะดินแดนดั้งเดิมใน ค.ศ. 1792 ทั้งนี้ฝ่ายสัมพันธมิตรยังคงให้ฝรั่งเศส

ยังคงสถานะดินแดนสมัยการปฏิวัติฝรั่งเศสไว้ได้ (King, 2008: 6-7) นอกจากนี้ฝรั่งเศสยังได้สิทธิการครอบครองอาณานิคมโพ้นทะเลเอาไว้ตามเดิม เว้นแต่เพียงโทบาโกกับเซนต์ลูเชียในหมู่เกาะอินเดียตะวันตกและเกาะมอริเชียสในมหาสมุทรอินเดียที่ต้องยกให้กับอังกฤษ นอกจากนี้มหาอำนาจทั้งสี่ชาติยังให้สัญญาว่าจะร่วมกันดำรงความเป็นพันธมิตรและรักษาความสงบในยุโรปยาวนานถึง 20 ปี

การประชุมแห่งเวียนนาครั้งแรกมีสมาชิกยุโรปหลายชาติที่เข้าร่วมในครั้งนี้ ในสมัยการประชุมยังมีการหารือระหว่างกันอย่างไม่เป็นทางการและการเจรจาแบบทวิภาคี แต่อย่างไรก็ดี อำนาจสำคัญของสมาชิกที่ประชุมจำกัดอยู่เพียงมหาอำนาจเพียงสี่ชาติเท่านั้นคือ ออสเตรีย อังกฤษ รัสเซีย รวมทั้ง ปรัสเซีย นอกจากนี้บางรัฐก็ไม่ได้เข้าร่วมประชุมหรือแม้แต่ส่งผู้แทนสังเกตการณ์เข้าร่วมแต่อย่างใด แต่ในอีกแง่มุมหนึ่งการประชุมแห่งเวียนนาถือเป็นการเปิดโอกาสสำคัญในทางประวัติศาสตร์ที่ตัวแทนในแว่นแคว้นต่าง ๆ มารวมตัวกันเพื่อหารือและแก้ไขสนธิสัญญาบางประการที่ได้ลงนามเอาไว้ก่อนหน้านี้แทนการส่งสาสน์ไปยังรัฐต่าง ๆ โดยตรงเหมือนที่เคยปฏิบัติมา

เมื่อจักรพรรดินโปเลียนทรงพ่ายแพ้สงครามและทรงถูกเนรเทศไปยังเกาะเอลบ้าแล้ว เหล่าสัมพันธมิตรมีดำริที่จะฟื้นฟูระบอบสถาบันกษัตริย์ขึ้นใหม่ในฝรั่งเศส แต่อย่างไรก็ดี เค้ากลางแห่งความขัดแย้งก็เกิดขึ้นระหว่างมหาอำนาจเนื่องจากต่างฝ่ายมีความเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องการสืบทอดราชบัลลังก์ต่อจากกษัตริย์องค์เก่าคือพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ซึ่งถูกสำเร็จโทษไปก่อนหน้านี้ อังกฤษสนับสนุนพระอนุชาของพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 แต่ทว่าออสเตรียกลับสนับสนุนพระราชโอรสของอดีตจักรพรรดินโปเลียนขึ้นเป็นกษัตริย์ แต่ในที่สุดตลัณห์รณรงค์รัฐมนตรีนานาชาติต่างประเทศฝรั่งเศสในขณะนั้นกับพระเจ้าชาร์แห่งรัสเซียทรงให้การสนับสนุนและทรงเห็นชอบเหมือนอังกฤษ ทำให้ในที่สุดเคาท์แห่งโปรวองซ์พระอนุชาของพระเจ้าหลุยส์ทรงดำรงตำแหน่งเป็นพระเจ้าหลุยส์ที่ 18 กษัตริย์องค์ใหม่แห่งราชวงศ์บูร์บง

ในการประชุมครั้งนี้ตลัณห์รณรงค์มีบทบาทสำคัญในการรักษาเกียรติภูมิและทำให้ฝรั่งเศสได้ดินแดนเพิ่มเติมกลับคืนมาบ้าง เขามีส่วนช่วยให้ฝรั่งเศสไม่ต้องจ่ายค่าปฏิกรรมสงครามรวมทั้งการถูกปลดอาวุธจากกองทัพสัมพันธมิตร นอกจากนี้เขายังทำให้ฝรั่งเศสกลายเป็นชาติมหาอำนาจที่ห้าที่สอดแทรกขึ้นท่ามกลางมหาอำนาจทั้งสี่ชาติในเวลา

ต่อมาอีกเช่นกัน ปัญหาที่สำคัญต่อมาคือดินแดนที่อดีตจักรพรรดินโปเลียนทรงยึดมานั้น ต้องคืนกลับไปสู่สถานภาพดั้งเดิมซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างมากระหว่างเหล่ามหาอำนาจ ในการจัดสรรดินแดนใหม่เหล่านี้ แต่ในท้ายที่สุดเหล่ามหาอำนาจมีฉันทามติว่าจะต้อง จัดการประชุมรอบใหม่ขึ้นที่กรุงเวียนนาอีกครั้งหนึ่งโดยให้แต่ละชาติส่งผู้แทนการเจรจา รอบหน้า ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการประชุมเวียนนาครั้งที่หนึ่งจึงนับเป็นจุดเริ่มต้นของ ประวัติศาสตร์การทูตของอารยธรรมยุโรปสมัยใหม่

การประชุมเวียนนาครั้งที่สองกับการสร้างแผนที่ยุโรปใหม่

ในการประชุมแห่งเวียนนาครั้งที่สองเกิดขึ้นในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1815 การประชุมครั้งดังกล่าวเกิดขึ้นหลังสงครามนโปเลียนสิ้นสุดลงอย่างเบ็ดเสร็จอีกครั้ง พร้อมกับ จักรพรรดินโปเลียนทรงถูกเนรเทศไปยังเกาะเซนต์เฮเลนาซึ่งตั้งอยู่ใจกลางมหาสมุทร แอตแลนติก ต่อมาเหล่ามหาอำนาจทั้งสี่ชาติคือ ออสเตรีย อังกฤษ รัสเซีย และปรัสเซีย ได้มาประชุมรอบใหม่อีกครั้ง โดยการประชุมครั้งนี้มีการลงนามในสนธิสัญญาปารีสฉบับที่ 2 (second treaty of Paris) ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1815 สำคัญสำคัญของสนธิสัญญา ฉบับนี้เข้มงวดกว่าสนธิสัญญาฉบับแรกเป็นอย่างมาก เหล่าพันธมิตรไม่ยอมผ่อนปรนข้อ เรียกร้องให้กับฝรั่งเศสเหมือนกับสนธิสัญญาปารีสฉบับแรก ทำให้ฝรั่งเศสต้องสูญเสีย ดินแดนให้กับมหาอำนาจรอบข้างโดยเฉพาะแคว้นอัลซาส-ลอเร็นซ์ (Alsace-Lorraine) การจ่ายค่าปฏิกรรมสงครามเป็นจำนวนถึงเจ็ดร้อยล้านฟรังก์ รวมทั้งกองกำลังทหาร พันธมิตรที่ต้องตรึงกองกำลังทัพในฝรั่งเศสเป็นจำนวนกว่าหนึ่งแสนห้าหมื่นนายเป็นเวลา 3-5 ปี

ฝรั่งเศสยังต้องคืนศิลปวัตถุอันมีค่าที่อดีตจักรพรรดินโปเลียนทรงยึดมาให้กับ เจ้าของประเทศดั้งเดิม(Nicolson, 1946: 220-224) ขณะเดียวกันพระองค์ยังทรงถูกถอด พระอิสริยยศลงและมีสถานะเป็นเชลยศักดิ์คนหนึ่งเท่านั้นที่ต้องใช้ชีวิตอย่างเคັวงคว้างที่ เกาะเซนต์เฮเลนา ในการประชุมแห่งเวียนนาครั้งนี้ยังมีการร่างแผนที่ทางรัฐศาสตร์ขึ้นใหม่ โดยมีการขีดเส้นแนวพรมแดนที่ชัดเจนหลายแห่งทั้งในฝรั่งเศส ดัชชีวอร์ซอ เนเธอร์แลนด์ รวมทั้งบรรดานครรัฐในกลุ่มแม่น้ำไรน์ของเยอรมันตลอดจนดินแดนน้อยใหญ่ในคาบสมุทร อิตาลี สมัยการประชุมใหญ่ที่กรุงเวียนนาครั้งที่สองใน ค.ศ. 1815 มีชาติสมาชิกสำคัญที่เข้าร่วม ได้แก่

- ออสเตรียส่งเจ้าเมทเทอร์นิชเสนาบดีการต่างประเทศ รวมทั้งบาร์อนโยฮันน์ ฟอน เวสเสนบูร์ก (Baron Johann von Wessenberg)

- อังกฤษ ในช่วงแรกมีวิเคาท์คาสเซิลเรย์ (viscount Castlereagh) รัฐมนตรีการต่างประเทศ ต่อมาเมื่อคาสเซิลเรย์ทำอัตวินิบาตกรรม ทำให้ดยุคแห่งเวลลิงตัน (duke of Wellington) เป็นตัวแทนของการประชุมแทน

- รัสเซียส่งเคาท์คาร์ล โรเบิร์ต เนสเซลร็อด (count Karl Robert Nesselrode) เสนาบดีการต่างประเทศ รวมทั้งพระเจ้าซาร์อเล็กซานเดอร์ที่ 1 ซึ่งเสด็จมาด้วยพระองค์เอง

- รัสเซียส่งเจ้าคาร์ล ออกัส ฟอน ฮาร์เดินแบร์ก (prince Karl August von Hardenberg) อัครเสนาบดีและวิลเฮล์ม ฟอน ฮัมบ็อลด์ท์ (Wilhelm von Humboldt) นักการทูตรัสเซีย รวมทั้งพระเจ้าเฟรเดอริก วิลเลียมที่ 3 ที่เสด็จมาด้วยพระองค์เอง

อย่างไรก็ดี ในการประชุมครั้งนี้ตัวแทนสำคัญของฝรั่งเศสคือดัลเลียร์รอนด์เสนาบดีการต่างประเทศฝรั่งเศสพยายามสอดแทรกเป็นมหาอำนาจชาติที่ห้าเหมือนเมื่อครั้งก่อน แต่ทว่าเหล่ามหาอำนาจอีกสี่ชาติกลับไม่ยอมให้ฝรั่งเศสมีสถานะทัดเทียมเทียบเท่ากับชาติของพวกตน นอกจากนี้ยังมีเสนาบดีผู้มีอำนาจเต็มอีกคนคือดยุคแห่งดัลแบร์ก (duke of Dalberg) อย่างไรก็ตาม พระเจ้าหลุยส์ที่ 18 ก็มิได้ทรงไว้ว่างพระทัยต่อดัลเลียร์รอนด์ นับตั้งแต่การที่เขาได้ลงนามในสนธิสัญญาปารีสฉบับที่หนึ่งเมื่อ ค.ศ. 1814 อีกทั้งพระองค์ก็ยังทรงเกรงว่าฝรั่งเศสอาจสูญเสียผลประโยชน์ให้กับเหล่ามหาอำนาจ ดังนั้น พระองค์จึงทรงติดต่อกับเจ้าเมทเทอร์นิชด้วยพระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์อย่างลับ ๆ เพื่อต่อรองและรักษาสถาปัตยกรรมของฝรั่งเศสบางด้านเอาไว้ในการประชุมเวียนนาครั้งที่สองนี้ยังมียุโรปอีกหลายชาติที่เคยร่วมลงนามเอาไว้ก่อนหน้านี้ในสนธิสัญญาปารีสฉบับที่หนึ่งเมื่อ ค.ศ. 1814 กับเหล่ามหาอำนาจทั้งสิ้น ต่อมาแต่ละชาติต่างก็ได้ส่งผู้แทนในการเข้าร่วมเจรจารอบใหม่ที่กรุงเวียนนาอีกครั้งใน ค.ศ. 1815 ด้วยเช่นกัน อาทิ

- สเปนส่งผู้เข้าร่วมประชุมคือ มาร์กิสเปโดร เกเมซ เดอ ลาบราดอร์ (marquis Pedro Gmez de Labrador)

- โปรตุเกสส่งผู้เข้าร่วมประชุมคือ เคาท์เปปโดร เดอ ซูซา ฮอฟสไตฟ์ (count Pedro de Sousa Holsteijn)

- สวีเดนกับนอร์เวย์ส่งผู้เข้าร่วมประชุมคือเคาท์คาร์ล โลเวนไฮม์ (count Carl Lowenhjelm)
- สาธารณรัฐเจนัวส่งผู้เข้าร่วมประชุมคือมาเกียสโกสทิโน ปาเรโต (marquise Agostino Pareto)
- เดนมาร์กส่งผู้เข้าร่วมประชุมคือ เคาท์นิลส์ โรเซนครานทซ์เสนาบดีการต่างประเทศกับพระเจ้าเฟรเดอริกที่ 6 ที่เสด็จเข้าร่วมด้วยพระองค์เอง
- เนเธอร์แลนด์ส่งผู้เข้าร่วมประชุมคือ เอิร์ลแห่งแคลนคาร์ตี (Earl of Clancarty)
- สวิสเซอร์แลนด์ส่งผู้แทนของแต่ละแคว้นตอน (canton) ในสมาพันธรัฐสวิสเข้าร่วม แต่อย่างไรก็ดี ผู้นำสำคัญสูงสุดคือแคว้นตอนแห่งเจนีวาซึ่งมีชาร์ล พิคเทท์ เดอ รอเชอมองค์ (Charles Pictet de Rochemont)
- นครรัฐวาติกันส่งผู้เข้าร่วมประชุมคือ คาร์ดินัลเอากอล คอนซาลวี (Ercole Consalvi)
- นครรัฐในดินแดนเยอรมันที่เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย
 - แคว้นบาวาเรีย ได้แก่ แม็กซิมิลเลียน ฟอน มอนท์กีลาส (Maximilian von Montgelas)
 - แคว้นเวือร์ทเทมเบอร์ก ได้แก่ จอร์จ ฟอน วินท์ซิงกรอด (Georg von Wintzingrode)
 - แคว้นฮันโนเวอร์ ได้แก่ จอร์จ ชู มุนสเตอร์ (Georg zu Munster)
 - แคว้นเม็คเลินเบิร์ก-ชวีริน ได้แก่ เลโอโพลด์ ฟอน เพลสตัน (Leopold von Plessen)

กล่าวได้ว่าแทบทุกรัฐในยุโรปต่างส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุมใหญ่ที่กรุงเวียนนาครั้งนี้แทบทั้งสิ้น ขณะเดียวกันยังมีนครรัฐอีกกว่า 200 แห่งที่เข้าร่วมการประชุมแห่งนี้ด้วยเช่นกัน รวมทั้งบรรดาเจ้าในราชวงศ์ต่าง ๆ ที่เสด็จมาเข้าร่วมการประชุมอย่างพร้อมเพรียง นอกจากนี้ยังมีตัวแทนของเมืองสำคัญต่าง ๆ องค์กร เภระนครรัฐซึ่งเป็นเขตปกครองพิเศษของนักบวช กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ เช่น สมาคมหนังสือพิมพ์ในเยอรมัน สมาคมสันนิบาตการค้า เป็นต้น

การประชุมครั้งนี้ยังมีจุดมุ่งหมายหลักเหมือนเช่นการประชุมครั้งก่อน โดยเหล่ามหาอำนาจมีดำริประสานความร่วมมือระหว่างกันเพื่อป้องกันมิให้เกิดสงครามขึ้นอีกครั้งในยุโรป ทั้งยังเป็นการร่วมมือเพื่อปรามมิให้ผู้ปกครองชาติใดคิดใช้กำลังทหารในการเข้าทำสงครามรุกรานเพื่อนบ้าน แต่ทว่าผลของสงครามนโปเลียนครั้งนี้ได้ก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพลังชาตินิยมที่ทวีความรุนแรงและเติบโตมากขึ้นในท้องที่ต่าง ๆ ดินแดนบางส่วนที่มหาอำนาจยึดครองกลายเป็นปัญหาสำคัญยิ่งเนื่องจากเกิดกระแสพลังชาตินิยมในหลายท้องที่ เช่น กรณีการผนวกโปแลนด์ของรัสเซีย หรือกระทั่งแคว้นลอมบาร์ดีและเวนิเซียที่ออสเตรียได้ผนวกเข้ามาทั้ง ๆ ที่ประชาชนเหล่านั้นล้วนมีสำนึกของชาติตนเองด้วยกันทั้งสิ้น ดังนั้น การประชุมแห่งเวียนนาครั้งที่สองจึงมีเป้าหมายหลักคือนอกจากเป็นการดำรงรักษาระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์แล้วยังต้องต้านทานกระแสพลังชาตินิยมที่กำลังลุกโหมขึ้นโดยเฉพาะในดินแดนการปกครองของชาติมหาอำนาจเอง

ภาพที่ 3: ตลเลียร์รอนด์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกู้เกียรติภูมิของฝรั่งเศสกลับคืนมา

ที่มา:
https://www.wikiwand.com/en/Klemens_von_Metternich

ช่วงแรกของการประชุมนี้ ตัวแทนมหาอำนาจทั้งสี่ได้รวมตัวขึ้นเป็นกลุ่มจตุรมิตรและยังพยายามกีดกันฝรั่งเศสออกจากการเข้าร่วมประชุมของเหล่าชาติมหาอำนาจ แต่ต่อมาตลเลียร์รอนด์กลับใช้ความสามารถทางด้านทูตช่วยให้ฝรั่งเศสยังคงสถานะความเป็นผู้นำและนำพาฝรั่งเศสเข้าร่วมการประชุมกับเหล่ามหาอำนาจได้อย่างทัดเทียม ตลเลียร์รอนด์ยังได้ผูกมิตรกับคณะกรรมการทั้งแปดชาติ (committee of eight) ซึ่งมีอำนาจรองจากมหาอำนาจทั้งสี่เพื่อให้ฝรั่งเศสมีส่วนร่วมในการเจรจาและแสดงความคิดเห็นในการประชุมได้อย่างเต็มที่ จวบจน ค.ศ. 1818 ฝรั่งเศสจึงสามารถเข้าร่วมเป็นมหาอำนาจชาติที่ห้าได้

สำเร็จ ทำให้ที่ประชุมเปลี่ยนสถานะของเหล่ามหาอำนาจเป็นกลุ่มปัญจมิตร (quintuple alliance) ท้ายที่สุดที่ประชุมแห่งเวียนนารอบสองมีมติกำหนดการแบ่งสรรดินแดนใหม่ดังต่อไปนี้

- อังกฤษเสนอให้เนเธอร์แลนด์รวบรวมพื้นที่จัดตั้งเป็นสหมณฑล (United Provinces) อันประกอบด้วยเนเธอร์แลนด์แห่งออสเตรีย แกรนด์ดัชชีลักเซมเบิร์กและเนเธอร์แลนด์ทางตอนใต้ (เบลเยียมปัจจุบัน) และให้พระเจ้าวิลเลียมที่ 1 แห่งราชวงศ์ออเรนจ์-นัสเซา (house of Orange-Nassau) ปกครองดินแดนดังกล่าว ทั้งนี้พระราชอังกฤษไม่ต้องการให้ฝรั่งเศสขยายอิทธิพลมาทางทิศตะวันออกเฉียงเหนืออันเป็นการประชิดอังกฤษมากเกินไป

- อังกฤษยังได้ครอบครองพื้นที่จุดยุทธศาสตร์ที่เกาะมอลต้าในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เคปโคโลนีในแอฟริกาใต้ หมู่เกาะโทบาโก เกาะศรีลังกา รวมทั้งอาณานิคมต่าง ๆ ทั้งในทวีปเอเชียกับแอฟริกา อังกฤษยังได้ครอบครองอาณานิคมโพ้นทะเลบางส่วนและยังคงมีสถานะเป็นผู้นำของโลก ขณะที่อาณานิคมแห่งอื่น ๆ ของมหาอำนาจยังคงตกเป็นของมหาอำนาจชาติต่าง ๆ ตามเดิมไม่เปลี่ยนแปลง

- รัสเซียได้รับดัชชีวอร์ซอตะวันออกและยังได้ควบคุมฟินแลนด์แห่งสวีเดนตลอดจนเบสซาราเบีย (Bessarabia) จากจักรวรรดิออตโตมาน

- ปรัสเซียได้รับดินแดนราวสองในห้าของอาณาจักรแซกโซนี บางส่วนของดัชชีวอร์ซอตะวันตกซึ่งต่อมาดินแดนดังกล่าวถูกจัดตั้งเป็นแกรนด์ดัชชีปอเชิน (grand duchy of Posen) นอกจากนี้ยังได้รับดานซิกกับเวสฟาเลียเพิ่มเติม ส่วนแคว้นปอมเมอเรเนียแห่งสวีเดน (Swedish Pomerania) ซึ่งเป็นดินแดนของเดนมาร์กถูกยกให้กับปรัสเซีย

- สมาพันธรัฐแห่งลุ่มแม่น้ำไรน์หรือกลุ่มนครรัฐเยอรมันอันประกอบด้วยนครรัฐในดินแดนเยอรมันสามสิบแปดแห่งอยู่ภายใต้การควบคุมของจักรวรรดิออสเตรียโดยตรงอีกครั้ง แต่อย่างไรก็ดี เยอรมันยังคงแตกแยกออกเป็นหลายนครรัฐ อีกทั้งแต่ละรัฐยังมีอิสระในการปกครองตนเอง ทำให้เยอรมันยังคงเป็นดินแดนที่ไร้เสถียรภาพทางการเมือง ขณะเดียวกันปรัสเซียเองก็พยายามแทรกแซงอิทธิพลในดินแดนเยอรมันทางตอนเหนือเพื่อสร้างดุลย์อำนาจของตนขึ้นเพื่อแข่งกับออสเตรีย

- ฝรั่งเศสได้รับหมู่เกาะกัวเดิลูป (Guadeloupe) ในทะเลแคริบเบียนกลับคืนจากสวีเดน

- สวิตเซอร์แลนด์ถูกค้ำประกันในความเป็นกลาง

- ดัชชีฮันโนเวอร์ต้องยกดัชชีโลเอินบวร์ก (duchy of Lauenburg) ให้กับอาณาจักรเดนมาร์ก อย่างไรก็ตาม ดัชชีฮันโนเวอร์ก็ได้รับดินแดนเพิ่มเติมจากเกรนนครรัฐมุนสเตอร์ (bishopric principality of Münster) รวมทั้งดัชชีฟรีเซียในฝั่งตะวันออก (duchy of Frisia) ส่งผลให้ดัชชีฮันโนเวอร์สามารถจัดตั้งอาณาจักรฮันโนเวอร์ (kingdom of Hannover) ได้ในที่สุด ดินแดนส่วนที่เหลือในเยอรมัน เช่น ดัชชีบาวาเรียมีอิทธิพลควบคุมดินแดนพาลาทีนาแห่งลุ่มแม่น้ำไรน์ รวมทั้งบางส่วนของดัชชีเวิร์ซบูร์ก (duchy of Würzburg) ในเวลานี้ดินแดนเยอรมันได้เกิดการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองอีกหลายนครรัฐ เช่น แกรนด์ดัชชีแฟรงเฟิร์ต ดัชชีเวิร์ตเทิมเบิร์ก ดัชชีบาเดิน และดัชชีเฮส-ดาร์มสตัดท์ (duchy of Hess-darmstadt) ซึ่งมีการเปลี่ยนสถานะของเจ้าผู้ปกครองในแต่ละราชรัฐ (mediatisation) ดัชชีเฮส-ดาร์มสตัดท์สูญเสียดัชชีเวสฟาเลียให้แก่ปรัสเซียแต่ก็ยังได้รับดินแดนเฮสแห่งไรน์ (Rhenish Hesse) กลับคืนรวมทั้งเมืองเมนซ์ (Mainz) ซึ่งเป็นเมืองหลวงสำคัญของแคว้น

- ออสเตรียได้รับดัชชีไทรอล (duchy of Tyrol) กับซาลซ์บูร์ก (Salzburg) รวมทั้งมณฑลอิลลีเรีย (Illyrian Province) นอกจากนี้ ออสเตรียยังได้แคว้นทาร์โนพอล (Tarnopol) [โปแลนด์ปัจจุบัน] จากรัสเซีย ลอมบาร์ดีกับเวนีเซียจากอิตาลี ออสเตรียยังได้เมืองรากูซา (Ragusa) ในแคว้นดัลเมเชีย ขณะเดียวกันพระญาติในราชวงศ์ฮับส์บูร์กยังได้ปกครองแกรนด์ดัชชีทัสคานีและดัชชีโมดีน่าในคาบสมุทรอิตาลีด้วยเช่นกัน ออสเตรียยังได้สิทธิเป็นผู้ดูแลแคว้นต่าง ๆ ในอิตาลีทางตอนเหนือรวมทั้งกลุ่มนครรัฐเยอรมันทางตอนใต้

- นครรัฐวาติกันอยู่ใต้การปกครองของสันตะปาปาตามเดิม ยกเว้นเมืองดินแดนอาวียง (Avignon) กับกงตาร์ท เวเนซซ (Comtat Venaissin) ซึ่งต้องโอนกลับไปเป็นของฝรั่งเศสตามเดิม

- กษัตริย์แห่งอาณาจักรซาร์ดิเนียทรงมีอำนาจควบคุมแคว้นปีเอี๋มมอนด์ เมื่อนีซและซาวอย รวมทั้งพระองค์ยังมีพระราชอำนาจควบคุมเจนัว ซึ่งนับเป็นการยุติระบบสาธารณรัฐเจนัวลงอย่างสิ้นเชิง

- ดัชชีปาร์มากับดัชชีปืออาเซ็นซาถูกยกให้กับพระนางมารี หลุยส์พระชายาของอดีตจักรพรรดินโปเลียน ขณะเดียวกันพระราชโอรสของพระนางยังทรงมีกรรมสิทธิ์ครอบครองแคว้นดังกล่าวด้วย

- ดัชชีลูคคา (Duchy of Lucca) ได้ถือกำเนิดขึ้นในคาบสมุทรอิตาลีและตกเป็นดินแดนวาสนาของราชวงศ์บูร์บง-ปาร์มา (House of Bourbon-Parma) ซึ่งเป็นสายของพระนางมารี หลุยส์โดยตรง แต่อย่างไรก็ดี ที่ประชุมแห่งเวียนนาได้กำหนดว่าหากพระนางสิ้นพระชนม์ลง ดัชชีดังกล่าวจะต้องตกเป็นกรรมสิทธิ์ของดัชชีปาร์มาตามเดิมโดยที่พระโอรสของพระนางไม่มีสิทธิครอบครองแต่อย่างใด

- ภายหลังจากเหล่ามหาอำนาจปลดพระเจ้าจ้วคิม มูราตซึ่งอดีตจักรพรรดินโปเลียนได้แต่งตั้งขึ้นเป็นกษัตริย์ปกครองอาณาจักรเนเปิ้ลส์แล้ว ที่ประชุมแห่งเวียนนาจึงได้มีการทูลเชิญพระเจ้าเฟอร์ดินานด์ที่ 4 แห่งอาณาจักรซิซิลีทรงปกครองเนเปิ้ลส์อีกแห่งซึ่งต่อมาดินแดนดังกล่าวได้มีสถานะเป็นอาณาจักรเนเปิ้ลส์-ซิซิลี (kingdom of Naples and Sicily)

- ที่ประชุมแห่งเวียนนาประกาศให้ยกเลิกการค้าทาส รวมทั้งให้มีการเดินเรือได้อย่างเสรีในแม่น้ำไรน์กับแม่น้ำดานูบซึ่งที่ประชุมให้ถือเป็นแม่น้ำนานาชาติของสมาชิกชาวยุโรป

ภาพที่ 4: แผนที่แสดงอาณาเขตของราชรัฐต่าง ๆ ภายหลังจากการประชุมเวียนนาครั้งที่สอง

ที่มา : https://www.wikiwand.com/en/Klemens_von_Metternich

ภายหลังจากที่ประชุมใหญ่ได้ทำการแบ่งดินแดนดังกล่าวแล้ว ทว่าหลายชาติต่างมีความรู้สึกไม่พอใจเนื่องจากการแบ่งดินแดนเป็นไปตามการตัดสินใจของเหล่ามหาอำนาจเท่านั้น การแบ่งดินแดนในบางแห่งก็ไม่ได้คำนึงถึงหลักการความเป็นจริงแต่อย่างใด ยกตัวอย่างเช่น กรณีการรวมนอร์เวย์เข้ากับสวีเดน หรือการรวมเบลเยียมเข้ากับเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้หลายชาติจึงมองว่าการแบ่งดินแดนครั้งนี้เพราะเหล่ามหาอำนาจต้องการให้ดินแดนเหล่านั้นเป็นเขตแนวป้องกันข้าศึกและเป็นรัฐกันชน (buffer state) ให้แก่ชาติของตนเองมากกว่าที่จะคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของบรรดาสมาชิกของยุโรป

วิกฤติการณ์โปแลนด์-แซกซอน

นอกจากความไม่พอใจของหลายชาติในการประชุมเวียนนาครั้งที่สองแล้ว ในสมัยของการประชุมนั้นเหล่ามหาอำนาจก็เกิดการโต้แย้งโดยเฉพาะกรณีพิพาทดินแดนโปแลนด์-แซกซอนซึ่งเป็นปัญหาที่สร้างความคุกรุ่นของเหล่ามหาอำนาจ ทางรัสเซียกับปรัสเซียเสนอแนวทางการแก้ปัญหาโดยปรัสเซียยินยอมร่วมมือกับรัสเซียเพื่อแบ่งดินแดนส่วนหนึ่งของโปแลนด์ให้แก่รัสเซีย และยกสถานะดินแดนดังกล่าวขึ้นเป็นอาณาจักรโปแลนด์ขึ้นโดยให้กษัตริย์รัสเซียมีสถานะเป็นเจ้าเหนือหัว อีกทั้งมีอำนาจในการเข้าแทรกแซงกิจการภายในของโปแลนด์ ขณะที่ปรัสเซียจะได้รับแคว้นแซกโซนีเป็นการตอบแทน

แต่อย่างไรก็ดี ออสเตรีย อังกฤษ และฝรั่งเศสต่างปฏิเสธไม่ยอมรับข้อเสนอของปรัสเซียและรัสเซีย ทำให้ตลัณห์รณรงค์รัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสฉวยวิกฤตโอกาสความขัดแย้งนี้ซึ่งทำสนธิสัญญาความร่วมมืออย่างลับ ๆ กับออสเตรียและอังกฤษ รวมทั้งตกลงเป็นพันธมิตรหากเกิดสงครามขึ้น สนธิสัญญาลับลับของทั้งสามชาตินี้ยังเป็นการคานอำนาจเพื่อป้องกันไม่ให้รัสเซียกับปรัสเซียฉวยโอกาสยึดครองโปแลนด์-แซกซอนไว้ครอบครองตามลำพัง (King, 2008: 318). ทำให้ ณ เวลานั้นมหาอำนาจแบ่งออกเป็นสองฝ่ายอย่างชัดเจนและเกิดความอึมครึมขึ้นในยุโรป ทว่าในเวลาต่อมาทั้งสองฝ่ายต่างหันหน้ามาประนีประนอมและตกลงเจรจาร่วมกันใหม่อีกครั้งโดยรัสเซียจะได้รับตชีวอร์ซอซึ่งเป็นดินแดนจัดตั้งของอดีตจักรพรรดินโปเลียนไว้ดูแล แต่ให้คงสถานะเป็นอาณาจักรโปแลนด์ไว้ดังเดิม ขณะที่แกรนด์ดัชชีปอเชินถูกยกให้กับปรัสเซียและเมืองคราคอว (Krakow) ก็ถูกยกสถานะเป็นเมืองเสรีรัฐนคร (free city) ดังนั้น ปรัสเซียจึงได้รับดินแดนใหม่เพิ่มเติมเกือบ

ครึ่งหนึ่งของแคว้นแซกโซนีซึ่งต่อมาดินแดนดังกล่าวนี้ถูกเรียกว่ามณฑลแซกโซนี (province of Saxony) ขณะที่ดินแดนส่วนที่เหลือนั้นต้องคืนให้กับพระเจ้าเฟรเดอริก ออกัสตัสที่ 1 (Frederick Augustus I) ซึ่งทรงดำรงตำแหน่งเป็นกษัตริย์พระองค์ใหม่ของ อาณาจักรแซกโซนี

ผลของการประชุมนอกจากจะเป็นการแบ่งสรรดินแดนใหม่แล้ว ที่ประชุมยังเสนอให้มีการเปลี่ยนแปลงสนธิสัญญาเงื่อนไขบางประการ ทั้งนี้บรรดาตัวแทนในที่ประชุมเห็นพ้องให้มีการเปลี่ยนแปลงดินแดนอีกหลายแห่ง เช่น ในเงื่อนไขของสนธิสัญญาคิล (treaty of Kiel) ซึ่งทำไว้นับตั้งแต่ ค.ศ. 1814 ที่ระบุว่าจะให้เดนมาร์กครอบครองนั้นต้องถูกเวนคืนให้กับสวีเดน การกระทำดังกล่าวได้ก่อให้เกิดขบวนการชาตินิยมและนำไปสู่การจัดตั้งอาณาจักรนอร์เวย์ในเวลาต่อมา นอกจากนี้ในสมัยการประชุมแห่งเวียนนาครั้งนี้ พระเจ้าซาร์อเล็กซานเดอร์ที่ 1 ทรงออกแถลงการณ์การจัดตั้ง “พันธมิตรอันศักดิ์สิทธิ์” (holy alliance) ซึ่งมีสาระสำคัญว่ากษัตริย์ทุกพระองค์ในดินแดนต่าง ๆ ทั่วยุโรปต่างผูกพันกันด้วยสายใยแห่งคริสต์ศาสนา ดังนั้น พระองค์จึงทรงพยายามโน้มน้าวให้บรรดาชาติต่าง ๆ ร่วมลงนามในสนธิสัญญาการจัดตั้งกลุ่มพันธมิตรอันศักดิ์สิทธิ์ขึ้น แต่อย่างไรก็ดี อังกฤษกลับไม่ยินยอมลงนามเนื่องจากมองว่าเป็นการผูกมัดตนเองในเงื่อนไขของสัญญามากเกินไป อีกทั้งข้อบังคับบางเรื่องภายใต้เงื่อนไขของสนธิสัญญายังเป็นการละเมิดอธิปไตยผู้ปกครองประเทศของแต่ละประเทศนั้น ๆ ด้วย

การประชุมในวาระหลังสมัยเวียนนา

การประชุมแห่งเวียนนาถือเป็นการประชุมที่ต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากการจัดประชุมขึ้นด้วยกันอีกหลายครั้ง การจัดการประชุมครั้งสำคัญหลังการประชุมแห่งเวียนนามีด้วยกันถึง 4 ครั้ง ได้แก่ การประชุมที่เมืองเอ็ก-ลา-ชาเปลล์ (Aix-la-Chapelle ค.ศ. 1818) เมืองคาร์ลสbad (Carlsbad ค.ศ. 1819) เมืองทროพเพา (Troppau ค.ศ. 1820) และเมืองไลบัทซ์ (Palmer and Joel Colton, 1995: 447) (Laibach ค.ศ. 1821) ตามลำดับ ต่อมาจึงมีการจัดประชุมขึ้นอีกเป็นระยะ ๆ เช่น การประชุมที่เมืองเวโรน่า (Verona ค.ศ. 1822) กรุงลอนดอน (London ค.ศ. 1832) และกรุงเบอร์ลิน (Berlin ค.ศ. 1878) เป็นต้น

ครั้งแรกคือการประชุมที่เมืองเอ็ก-ลา-ชาเปลล์เกิดขึ้นที่อาณาจักรปรัสเซียในฤดูใบไม้ร่วงใน ค.ศ. 1818 สาระสำคัญของการประชุมคือฝรั่งเศสต้องชำระค่า

ปฏิกรรมสงครามตามเดิมที่ได้ลงนามเอาไว้ นับแต่สมัยการลงนามในสนธิสัญญาปารีสฉบับที่สองเมื่อ ค.ศ. 1815 รวมทั้งการควบคุมตัวอดีตจักรพรรดินโปเลียนส่งไปที่เกาะเซนต์เฮเลนา ตัวแทนที่เข้าร่วมประชุมครั้งนี้ประกอบด้วยพระเจ้าอเล็กซานเดอร์ที่ 1 แห่งรัสเซีย พระเจ้าฟรานซิสที่ 1 แห่งออสเตรีย พระเจ้าเฟรเดอริก วิลเลียมที่ 3 แห่งปรัสเซีย ลอร์ดคาสเซิลเรห์แห่งอังกฤษ และตลเลียร์รอนด์ของฝรั่งเศส เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในการประชุมรอบนี้ ตลเลียร์รอนด์ยังคงใช้ความสามารถทางการทูตเพื่อเจรจากับมหาอำนาจทั้งสี่เป็นผลสำเร็จ โดยที่เขาสามารถร้องขอให้เหล่าพันธมิตรถอนกำลังทหารออกจากฝรั่งเศสจนที่ประชุมได้ทยอยถอนกำลังทหารออกจากฝรั่งเศสในเวลาต่อมาจนหมด ตลเลียร์รอนด์ยังมีบทบาทในการสร้างเกียรติภูมิให้ฝรั่งเศสกลับมาผงาดเป็นชาติมหาอำนาจได้อีกครั้งหลังจากที่เขาพยายามอยู่หลายครั้ง ที่ประชุมแห่งเอ็ก-ลา-ชาเปลล์ยอมรับฝรั่งเศสเข้าเป็นมหาอำนาจและยอมรับให้ฝรั่งเศสมีศักดิ์และสิทธิที่ทัดเทียมร่วมกับมหาอำนาจอีกสี่ชาติที่เหลือจนสำเร็จ

ที่ประชุมแห่งเอ็ก-ลา-ชาเปลล์ยังได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับเส้นพรมแดนในบางพื้นที่ที่ยังไม่ได้ข้อยุติซึ่งสืบเนื่องมาตั้งแต่สมัยการประชุมแห่งเวียนนาเมื่อ ค.ศ. 1815 ที่ประชุมครั้งนี้ยังได้พิจารณาปัญหาการปราบปรามการค้าทาสรวมทั้งปัญหาเรื่องโจรสลัด แต่ทว่าการประชุมครั้งนี้มีเพียงบางประเด็นซึ่งส่วนมากเป็นประเด็นเล็กน้อยและไม่สำคัญเท่านั้นที่สามารถหาข้อยุติได้ ทว่าประเด็นใหญ่และสำคัญกลับยังคงไม่ได้ข้อยุติ เช่น กรณีที่อังกฤษไม่ต้องการให้รัสเซียคงกองทัพเรือในน่านน้ำทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เงื่อนไขของสนธิสัญญาบางข้อที่กษัตริย์เดนมาร์กทรงต้องการเปลี่ยนแปลงซึ่งได้ทรงลงนามไว้ตั้งแต่สนธิสัญญาคิล นอกจากนี้ยังมีกรณีเจ้าอเล็กเตอร์แห่งเฮสส์ (elector of Hesse) ที่ต้องการยกสถานะตนขึ้นเป็นกษัตริย์เช่นกัน แต่ถูกปฏิเสธจากเหล่ามหาอำนาจ และประเด็นสุดท้ายคือ กรณีปัญหาการสืบทอดบัลลังก์ในดัชชีบาเดินที่ถูกเลื่อนออกไปพิจารณาในวาระหน้า

ในการประชุมที่เอ็ก-ลา-ชาเปลล์นั้นพระเจ้าซาร์อเล็กซานเดอร์ที่ 1 แห่งรัสเซียทรงร้องขอให้กษัตริย์ทุกพระองค์ลงนามในสนธิสัญญาพันธมิตรอันศักดิ์สิทธิ์ ขณะเดียวกันเหล่าพันธมิตรยังขอความร่วมมือระหว่างชาติมหาอำนาจในการปราบปรามคณะปฏิวัติและขบวนการเสรีนิยม โดยเฉพาะกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของฝรั่งเศสซึ่งอาจเผยแพร่วิถีความคิดและอุดมการณ์การปฏิวัติไปยังดินแดนต่าง ๆ ทั่วยุโรป เหล่ามหาอำนาจยังมีมติที่

จะส่งกองทัพไปช่วยสเปนปราบกบฏในอาณานิคม แต่อย่างไรก็ดี ทั้งออสเตรียและอังกฤษต่างปฏิเสธเพราะไม่ต้องการพัวพันการทำสงคราม เมื่อมหาอำนาจทั้งห้าได้รวมตัวขึ้นเป็นกลุ่มปัญจมิตร ทำให้มหาอำนาจทั้งห้าชาติมีจุดมุ่งหมายไว้ซึ่งการรักษาสันติภาพอันถาวร และพยายามไม่แทรกแซงอำนาจอธิปไตยของนานาชาติ แต่อย่างไรก็ตาม ในวาระการประชุมก็เกิดความขัดแย้งขึ้นเป็นระยะ ๆ โดยเฉพาะอังกฤษกับรัสเซีย ทั้งนี้อังกฤษมองว่า รัสเซียมีกวางอำนาจในการตัดสินใจเรื่องสำคัญอยู่เสมอ นอกจากนี้ในสมัยการประชุมก็ยังเกิดปัญหาข้อพิพาทสำคัญ ๆ ทั้งในสเปน เนเปิลส์ และกรีซตามลำดับ

เหตุการณ์ครั้งสำคัญเกิดขึ้นใน ค.ศ. 1820 เมื่อผู้นำกองทัพสเปนทำการก่อกบฏ โดยบังคับให้พระเจ้าเฟอร์ดินานด์ที่ 7 กษัตริย์ของสเปนทรงยอมรับหลักการระบอบการปกครองภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ทำให้พระองค์จำต้องทรงยินยอมตามเงื่อนไขของคณะปฏิวัติ แต่ทว่าพระเจ้าชาร์ลส์อเล็กซานเดอร์ที่ 1 แห่งรัสเซียทรงหวั่นเกรงว่าการยินยอมของกษัตริย์สเปนอาจทำให้เกิดการสั่นสะเทือนและยังเป็นการคุกคามโครงสร้างระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในชาติอื่น ๆ ดังนั้น พระองค์จึงทรงโน้มน้าวให้นานาชาติเล็งเห็นถึงภัยที่กำลังคุกคามจากการปฏิวัติครั้งนี้ แต่อย่างไรก็ดี มีเพียงคาสเซิลเรธของอังกฤษเท่านั้นที่ปฏิเสธข้อเสนอของรัสเซียเนื่องจากมองว่าเป็นการแทรกแซงกิจการภายในประเทศ

นับแต่การประชุมก่อนหน้านี้ที่เมืองเอ็ก-ลา-ชาแปลล์ อังกฤษเริ่มมีปฏิกิริยาต่อเหล่ามหาอำนาจโดยเฉพาะเรื่องการเข้าแทรกแซงกิจการภายในของกลุ่มก่อการปฏิวัติที่เกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ ในยุโรปซึ่งอังกฤษถือว่าการละเมิดอธิปไตยโดยตรง ขณะเดียวกันในช่วงเวลาดังกล่าวคณะปฏิวัติฝ่ายเสรีนิยมหลายชาติก็ต้องการที่จะล้มล้างและเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบเก่ามาสู่ระบอบสมัยใหม่เช่นเดียวกับสเปน ทำให้เวลาต่อมาไม่นานเปลวไฟแห่งการปฏิวัติได้เกิดขึ้นอีกครั้งใน ค.ศ. 1820 ที่โปรตุเกสซึ่งมีพรมแดนติดกับสเปน นอกจากนี้ยังเกิดการปฏิวัติขึ้นในหลาย ๆ แห่งทั้งอาณาจักรปิเอดมอนต์กับอาณาจักรเนเปิลส์ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1820 อันเป็นผลมาจากลัทธิเสรีนิยมที่เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ขบวนการดังกล่าวได้สั่นคลอนอำนาจการปกครองของจักรวรรดิออสเตรียเป็นอย่างมาก อีกทั้งผลของการปฏิวัติที่เกิดขึ้นในครั้งนี้นี้ยังส่งผลคุกคามต่อดินแดนที่ออสเตรียปกครองอยู่โดยตรง

ผลจากการปฏิวัติในดินแดนต่าง ๆ ทั่วยุโรป ทำให้พระเจ้าชาร์อเล็กซานเดอร์ที่ 1 ทรงเรียกประชุมระหว่างเหล่ามหาอำนาจขึ้นเป็นครั้งที่สองที่เมืองทროพเพาในแคว้นไซลีเซียของออสเตรียในวันที่ 23 ตุลาคม ค.ศ. 1820 มหาอำนาจทั้งห้าชาติต่างเข้าร่วมประชุมกันอย่างพร้อมเพรียง เจ้าเมทเทอร์นิชแห่งออสเตรียยังคงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการประชุมเหมือนเมื่อครั้งก่อน ขณะเดียวกันเขายังมีท่าทีสนับสนุนพระเจ้าชาร์อเล็กซานเดอร์ในการปราบกบฏของคณะปฏิวัติในท้องที่ต่าง ๆ ในการประชุมครั้งนี้ เจ้าเมทเทอร์นิชยังได้เสนอให้มีการลงนามในพิธีสารแห่งทროพเพา (protocol of Troppau) ขึ้น โดยให้มหาอำนาจทุกชาติแสดงการไม่ยอมรับอำนาจการบริหารของคณะปฏิวัติที่ทำการล้มล้างอำนาจเจ้าผู้ครองนคร ดังนั้น รัฐบาลใดก็ตามที่มาจากคณะปฏิวัติซึ่งได้ทำการล้มล้างระบอบกษัตริย์ถือเป็นรัฐบาลที่ไม่ชอบธรรมและต้องถูกขับออกจากการเป็นสมาชิกภาพ นอกจากนี้เหล่ามหาอำนาจจะต้องช่วยกันปราบกบฏในดินแดนเหล่านั้นเพื่อคงไว้ซึ่งระบอบอนุรักษนิยม (King, 2008: 318) ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าทั้งรัสเซีย ออสเตรียและปรัสเซียต่างพยายามดิ้นรนเพื่อรักษาไว้ซึ่งการปกครองด้วยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์แห่งมวลมหากษัตริย์ยุโรปเอาไว้ มีเพียงคาสเซิลเรห์ของอังกฤษกับดัลเลียร์รอนด์แห่งฝรั่งเศสเท่านั้นที่แสดงมติคัดค้านพิธีสารดังกล่าวเนื่องจากพวกเขามองว่าขาดความชอบธรรม ทั้งยังเป็นการละเมิดอำนาจอธิปไตยของดินแดนนั้น ๆ

การประชุมในครั้งที่สามจัดขึ้นที่เมืองไลบาค (Laibach) [ปัจจุบันคือเมืองลูบลียานา (Ljubljana) ในสโลวีเนีย] ในดัชชีคานีโอลาของจักรวรรดิออสเตรียเมื่อ ค.ศ. 1821 ทั้งนี้ก่อนหน้าที่จะมีการปิดสมัยการประชุมที่เมืองทროพเพา ที่ประชุมของมหาอำนาจเสนอให้มีการเลื่อนประชุมออกไปรวมทั้งทูลเชิญพระเจ้าเฟอร์ดินานด์กษัตริย์แห่งเนเปิ้ลส์และดยุคแห่งโมดีนาเข้าร่วมประชุมด้วยเช่นกัน ซึ่งที่ประชุมเสนอให้เลือกเมืองไลบาคเป็นที่ประชุมในครั้งนี้

ในการประชุมครั้งนี้พระเจ้าอเล็กซานเดอร์ยังทรงยืนยันกรานที่จะให้เหล่ามหาอำนาจลงนามในสนธิสัญญาพันธมิตรอันศักดิ์สิทธิ์ที่พระองค์ทรงมีดำริขึ้นก่อนหน้านี้นี้ ดังนั้นพระองค์จึงทรงมีพระราชหัตถเลขาเวียนไปถึงมหาอำนาจทุกชาติเพื่อให้ลงนามรับรองในสัตยาบรรณ แต่อย่างไรก็ดี ในช่วงเวลานี้ได้เกิดการปฏิวัติล้มล้างสถาบันกษัตริย์ขึ้นในดินแดนหลายแห่ง โดยเฉพาะในคาบสมุทรอิตาลีที่เกิดการปฏิวัติขึ้นในหลายนครรัฐ แต่กระนั้นก็

ตาม การประชุมครั้งนี้อังกฤษยังคงยืนกรานในหลักการของการเคารพอำนาจอธิปไตยในแต่ ละชาติ ด้วยเหตุนี้อังกฤษจึงไม่แสดงความเห็นในที่ประชุมเกี่ยวกับการปฏิวัติในอิตาลี ลอร์ดสจ๊วตซึ่งเป็นทูตอังกฤษประจำกรุงเวียนนาจึงทำหน้าที่เพียงเฝ้าสังเกตการประชุม เท่านั้น ทำให้ปรัสเซีย รัสเซียและออสเตรียต่างรู้สึกผิดหวังกับอังกฤษอย่างมากเนื่องจาก เห็นว่าอังกฤษพยายามดำเนินแนวทางวิโทสบายที่ต่างไปจากมหาอำนาจอื่นที่เหลือ ในปี เดียวกันเจ้าเมทเทอร์นิชจึงดำเนินการปราบปรามกลุ่มคณะปฏิวัติในอาณาจักรปีเอมอนต์ และเนเปิลส์ รวมทั้งยังฟื้นฟูระบอบกษัตริย์กลับมาดังเดิม แต่อย่างไรก็ดี ผลของการปราบ คณะปฏิวัติโดยกองกำลังทหารออสเตรียครั้งนี้ยิ่งทำให้เกิดขบวนการชาตินิยมใต้ดินในอิตาลี ทวีความรุนแรงมากขึ้น

การประชุมแห่งโลบ์คั่นเต็มไปด้วยความขัดแย้งอย่างหนัก เนื่องจากลอร์ดคาส เซิลเรห์ซึ่งเข้าร่วมโต๊ะเจรจาการประชุมนั้นไม่เห็นด้วยกับมหาอำนาจที่เหลือในหลาย ประเด็นด้วยกัน การประชุมหลายเรื่องจึงยังไม่ได้ข้อยุติส่งผลให้เหล่ามหาอำนาจเสนอให้มี การเลื่อนประชุมออกไปก่อน ขณะที่เจ้าเมทเทอร์นิชเองก็รู้สึกกังวลเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะความเป็นเอกภาพระหว่างเหล่าสมาชิกมหาอำนาจทั้งห้า เนื่องจากเขาต้องการ การสนับสนุนอย่างฉันทามติจากเหล่ามหาอำนาจที่จะให้ออสเตรียคงไว้ซึ่งความชอบธรรม ในการปราบปรามคณะปฏิวัติในเนเปิลส์ซึ่งเขาปรารถนาให้อังกฤษเห็นชอบกับการกระทำ ดังกล่าว แต่ในท้ายที่สุด ข้อเสนอของพันธมิตรที่มีต่ออังกฤษกลับล้มเหลวลงอย่างสิ้นเชิง อังกฤษยังคงยืนกรานแนวทางของตนในการไม่แทรกแซงกิจการภายในนับตั้งแต่สมัยการ ประชุมที่ทรีออฟเพา ด้วยเหตุนี้เหล่าพันธมิตรที่เหลือจึงรู้สึกขุ่นเคืองอังกฤษอย่างมากและ พยายามกีดกันอังกฤษออกจากที่ประชุมเนื่องจากพฤติกรรมที่แปลกแยก

อย่างไรก็ดี อังกฤษเองนั้นก็มิได้ทำที่จะถอนตัวออกจากการประชุมนับตั้งแต่สมัย การประชุมแห่งทรีออฟเพาแล้ว ด้วยเหตุนี้มหาอำนาจทั้งสามชาติอันได้แก่ รัสเซีย ออสเตรีย และปรัสเซียจึงเวียนสาร์นโดยมีใจความว่าทั้งสามชาติจะยังคงไว้ซึ่งหลักการแห่งปณิญา แห่งทรีออฟเพาที่เข้าร่วมลงนามไว้ก่อนหน้านี้ โดยยังคงเน้นย้ำในหลักการถึงสิทธิและหน้าที่ ของเหล่ามหาอำนาจในการธำรงรักษาสันติภาพของยุโรปและเพื่อยับยั้งขบวนการการ ปฏิวัติที่กำลังลุกลามขึ้น มีเพียงอังกฤษกับฝรั่งเศสเพียงสองชาติเท่านั้นที่ไม่สนับสนุน

แนวคิดของมหาอำนาจอีกสามชาติ ทำให้ ณ เวลานั้น มหาอำนาจของยุโรปจึงเกิดการแบ่งขั้วอำนาจออกเป็นสองฝ่ายอย่างชัดเจน

การประชุมครั้งสุดท้ายที่เวโรนาเกิดขึ้นในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1822 การประชุมครั้งนี้ นับเป็นการประชุมต่อเนื่องในครั้งก่อน สมาชิกที่ประชุมประกอบไปด้วยรัสเซีย ออสเตรีย ปรัสเซีย ฝรั่งเศส และอังกฤษ เหล่ามหาอำนาจยังคงเข้าร่วมประชุมกันอย่างพร้อมเพรียง เว้นแต่ผู้แทนอังกฤษที่เกิดปัญหาขึ้นเนื่องจากลอร์ดคาสเซิลเรห์รัฐมนตรีการต่างประเทศของอังกฤษได้กระทำอัตวินิบาตกรรม ทำให้อาร์เธอร์ เวลเลสลีย์ (Arthur Wellesley) ดยุกแห่งเวลลิงตันเป็นผู้แทนเข้าร่วมประชุมแทน ในช่วงเวลานี้เหตุการณ์ความไม่สงบในสเปน ยังคงเกิดขึ้นเป็นระยะอันเนื่องจากคณะปฏิวัติที่ทำการก่อรัฐประหารล้มล้างอำนาจการปกครองของสถาบันกษัตริย์ นอกจากนี้ที่คาบสมุทรบอลข่านซึ่งเป็นพื้นที่ที่ชาวกรีกชกอยู่ได้ การปกครองของจักรวรรดิออตโตมานได้ทำการก่อกบฏเพื่อปลดแอกจากผู้ปกครองชาวมุสลิม ทำให้ที่ประชุมมีความคิดเห็นขัดแย้งกันระหว่างสมาชิกในเรื่องของการแทรกแซงกิจการภายในของจักรวรรดิออตโตมาน ในที่ประชุมเรื่องนี้รัสเซียนั้นยังมีวัตถุประสงค์ที่จะปลดปล่อยกรีกซึ่งเป็นชาวสลาฟออกจากการควบคุมของมุสลิมทั้งยังต้องการปลดปล่อยชาวกรีกที่นับถือคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์จากศาสนาอิสลามด้วยเช่นเดียวกัน

ดังนั้น วาระในการประชุมจึงมีอยู่สองเรื่องหลักที่สำคัญคือกรณีสเปนกับกรีก ทั้งรัสเซียกับออสเตรียต้องการให้ฝรั่งเศสนำกองทัพเข้าปราบปรามความไม่สงบจากคณะปฏิวัติในสเปน แต่อย่างไรก็ดี ดยุกแห่งเวลลิงตันก็มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกับลอร์ดคาสเซิลเรห์ที่ไม่ต้องการแทรกแซงอธิปไตยของสเปน ในที่สุดความขัดแย้งทางความคิดที่เกิดขึ้นนับตั้งแต่สมัยการประชุมที่ทรีออฟเพา ทำให้อังกฤษตัดสินใจถอนตัวออกจากที่ประชุม ที่ประชุมแห่งเวโรนาให้สิทธิแก่ฝรั่งเศสสามารถแทรกแซงกิจการภายในของสเปนได้ ทำให้พระเจ้าหลุยส์ที่ 18 ทรงส่งกองทัพไปรักษาราชาบัลลังก์ของพระเจ้าเฟอร์ดินานด์ที่ 7 ไว้ กองทัพฝรั่งเศสสามารถปราบกบฏคณะปฏิวัติในสเปนเป็นผลสำเร็จและถวายอำนาจคืนให้กับพระเจ้าเฟอร์ดินานด์ที่ 7 ของสเปนได้ดังเดิม ขณะที่อังกฤษซึ่งถอนตัวออกจากที่ประชุมยังคงยืนยันทนหลักการไม่เข้าแทรกแซงอธิปไตยและต่อมาอังกฤษได้ร่วมลงนามกับสหรัฐอเมริกาในการออกหลักการแห่งมอนโร (Monroe doctrine) เมื่อ ค.ศ. 1823 ใน

สมัยประธานาธิบดีเจมส์ มอนโร ทั้งนี้เพื่อมิให้มหาอำนาจตะวันตกที่เหลือเข้าแทรกแซงกิจการภายในอาณานิคมเก่าของสเปนซึ่งอาจส่งผลกระทบต่ออาณานิคมของอังกฤษ

ด้วยเหตุนี้มหาอำนาจที่เหลือจึงไม่กล้าก้าวร้าวภายในอาณานิคมของสเปน ต่อมาเมื่อพระเจ้าซาร์ อเล็กซานเดอร์ที่ 1 แห่งรัสเซียทรงต้องการแทรกแซงกิจการภายในของจักรวรรดิออตโตมานเพื่อช่วยปลดปล่อยชาวกรีซ รวมทั้งต้องการแผ่อิทธิพลของรัสเซียมายังยุโรปตะวันตก ทำให้ที่ประชุมเกิดความตึงเครียดขึ้นอีกครั้ง ออสเตรียซึ่งเป็นพันธมิตรกับรัสเซียมองว่ารัสเซียพยายามที่จะมีบทบาทและเป็นผู้ชี้้นำในการประชุมทุกครั้งมากจนเกินไป นอกจากนี้ออสเตรียเองก็ต้องการที่จะปิดกั้นอิทธิพลของรัสเซียไม่ให้แทรกแซงกิจการภายในของกรีซ รวมทั้งพื้นที่บริเวณคาบสมุทรบอลข่านซึ่งออสเตรียหมายมั่นที่จะครอบครองเช่นกัน

การล่มสลายของวงบรรเลงดุริยางค์แห่งยุโรป

แม้ว่าในช่วงแรกวงดุริยางค์แห่งยุโรปหรือความร่วมมือแห่งยุโรปจะประสบความสำเร็จหลายด้านในการประสานความร่วมมือระหว่างกัน แต่อย่างไรก็ดี ในเวลาต่อมาความร่วมมือเพื่อรักษาผลประโยชน์ระหว่างกันก็ค่อย ๆ เลือนรางลงตามลำดับ เนื่องจากการแข่งขันกันเองระหว่างเหล่ามหาอำนาจทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่ต่างฝ่ายต่างปรารถนาจะเป็นผู้นำสูงสุดในยุโรป ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การร่วมมือระหว่างเหล่ามหาอำนาจมีอันต้องสิ้นสุดลง สาเหตุหลักสำคัญส่วนหนึ่งเป็นเพราะเหล่ามหาอำนาจเข้าแทรกแซงกิจการภายในของชาติสมาชิกมากจนเกินไป นอกจากนี้อังกฤษซึ่งเป็นมหาอำนาจอีกชาติที่ไม่ประสงค์เข้าร่วมประชุมเพราะขัดแย้งทางความคิดกับชาติมหาอำนาจที่เหลือ อีกทั้งอังกฤษยังมีระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย (Nicolson, 1946: 259-262) ในขณะที่มหาอำนาจทั้งสี่ชาติยังคงปกครองด้วยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ สาเหตุสำคัญอีกประการยังมาจากการที่เหล่ามหาอำนาจมักตัดสินใจกันเองโดยที่ชาติเล็ก ๆ ไม่มีสิทธิแสดงความคิดเห็นหรือคัดค้านในเรื่องสำคัญ ๆ ได้ ทำให้หลายชาติมองว่าตนเองเป็นเพียงไม่ประดับในที่ประชุมเท่านั้น

นอกเหนือจากนี้ศาลากลางแห่งการล่มสลายเริ่มปรากฏขึ้นในช่วงสมัยปีแห่งการปฏิวัติ ค.ศ. 1848 รวมทั้งหลายชาติเรียกร้องให้มีการพิจารณาดินแดนขึ้นใหม่อีกครั้ง ขณะเดียวกันในช่วงหลังเหล่ามหาอำนาจได้กลายเป็นคู่ปฏิปักษ์ต่อกันโดยเฉพาะในสมัย

สงครามไครเมีย สงครามออสเตรีย-ปรัสเซีย และสงครามฝรั่งเศส-ปรัสเซียตามลำดับ ในปลายศตวรรษที่ 19 เหล่ามหาอำนาจได้แบ่งออกเป็นสองขั้วอำนาจเพื่อรวมตัวกันทางกำลังทหารระหว่างกลุ่มไตรพันธมิตร (triple alliance) ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของปรัสเซีย ออสเตรียและอิตาลีกับกลุ่มไตรภาคี (triple entente) ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของอังกฤษ ฝรั่งเศส และรัสเซีย การรวมกลุ่มทางกองทัพของเหล่ามหาอำนาจในครั้งนี้จึงทำให้เกิดความหวาดกลัวในด้านสงครามที่กำลังจะเกิดขึ้นเนื่องจากเป็นเสมือนมหาสงครามขนาดใหญ่ ทั้งยังเป็นการเปลี่ยนคู่ขัดแย้งจากคู่สงคราม (bilateralism war) มาสู่กลุ่มสงคราม (multilateral war) ดังเช่น กรณีสงครามโลกครั้งที่หนึ่งที่เกิดขึ้นในศตวรรษต่อมา

สรุป

ตลอดระยะเวลาที่จักรพรรดินโปเลียนทรงปกครองฝรั่งเศส พระองค์ทรงทำให้หลายชาติในยุโรปต้องเข้ามาพัวพันในการทำศึกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ มหาสงครามยุโรปที่เกิดขึ้นได้สร้างการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุดมการณ์ชาตินิยมที่มีรากฐานมาจากยุคภูมิธรรมของฝรั่งเศส ขณะเดียวกันความพินาศของการทำสงครามในยุโรปครั้งดังกล่าวนี้อีกทำให้เหล่ามหาอำนาจในยุโรปต้องใช้เวทีการประชุมเพื่อเป็นโต๊ะเจรจาและเป็นพื้นที่เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างกันต่อประเทศสมาชิก ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดโศกนาฏกรรมของสงครามขึ้นอีกครั้ง ดังนั้น การประชุมแห่งเวียนนาจึงเปรียบเสมือนเวทีที่สร้างความเข้าใจระหว่างกัน โดยใช้การทูตเป็นเครื่องมือเพื่อสร้างข้อตกลงและกำหนดกติกาขึ้น ขณะเดียวกันการประชุมแห่งเวียนนาก็ยังเป็นแนวทางสำคัญที่ก่อให้เกิดสันนิบาตชาติและองค์การสหประชาชาติขึ้นเพื่อใช้เป็นเวทีการเจรจาระดับโลกของทุกชาติในการแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้งของบรรดาชาติสมาชิกเพื่อไม่ให้นำไปสู่ชนวนการเกิดสงครามอันเป็นการทำลายล้างชีวิตผู้คนขึ้นด้วย

เอกสารอ้างอิง

- Branning, T.C.W.. (2002). **The Nineteenth Century: Europe 1789-1914**.
Oxford: Oxford University press.
- Herold, C. (2002). **The Age of Napoleon**. Boston: Houghton Mifflin
Company.
- King, D. (2008). **Vienna 1814**. New York: Crown Publishing Group, Inc.
- Markham, H. Ferix. (1966). **Napoleon** . Michigan: New american library
of Canada.
- Nicolson, H. (1946). **The Congress of Vienna**. New York: Harcourt, Brace and
Company.
- Palmer, R. & Colton, J. (1995). **A History of the Modern World**. New York:
McGraw-Hill, Inc..
- Spiel, H. (1968). **The Congress of Vienna**. Philadelphia: Chilton Book
Company.
- Zamoyski, A. (2007). **Rites of Peace: The Fall of Napoleon and The
Congress of Vienna**. London: Harper Company.

**ความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก
อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**
**People's Satisfaction of the Development Policy of Klongjig Sub-District
Municipality, Bang Pa-In District, Ayutthaya Province**

กัณท์ธิดา นิลทองคำ *

ยุวธิดา นิยมญาติ *

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปซึ่งมีประชากรทั้งหมด 8 หมู่บ้าน จำนวน 6,813 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 376 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

* อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

** นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือน ดังนี้

2.1 ความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีเพศต่างกัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน

2.2 ความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 ความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.4 ความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความพึงพอใจของประชาชน เทศบาลตำบลคลองจิก

ABSTRACT

The objectives of this study were: 1) to investigate a degree of people's satisfaction of the development policy made by Klongjig Sub-District Municipality, Bang Pa-In District, Ayutthaya province, 2) to compare the levels of people's satisfaction of the development policy made by Klongjig Sub-

District Municipality based on personal background. The people used in this study were those aged 18 or over, who resided in the Klongjig Sub-District Municipality, Bang Pa-In District, Ayutthaya province, comprising 8 villages with a total population of 6,812. The author determined the sample size using Taro Yamane's table with a degree of 95% level of confidence and it obtained a sample of 376 in total. The tool used to collect data was a questionnaire. Statistics used to analyze data were percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA (F-test)

The findings were as follows:

1. The level of people's satisfaction as a whole of the development policy made by Klongjig Sub-District Municipality, Bang Pa-In District, Ayutthaya province was at the medium level.

2. Results of the comparison between the levels of people's satisfaction of the development policy made by Klongjig Sub-District Municipality, Bang Pa-In District, Ayutthaya province as classified by sex, age, educational attainment, occupation and income per month were as follows:

- 2.1 People of different sexes and incomes per month were not found different in their satisfaction of the development policy made by Klongjig Sub-District Municipality, Bang Pa-In District, Ayutthaya province.

- 2.2 People of different ages were not found different in their overall satisfaction of the development policy made by Klongjig Sub-District Municipality, Bang Pa-In District, Ayutthaya province.

- 2.3 People of different educational attainments were not found different in their overall satisfaction of the development policy made by Klongjig Sub-District Municipality, Bang Pa-In District, Ayutthaya province.

2.4 People of different occupations were not found different in their overall satisfaction of the development policy made by Klongjig Sub-District Municipality, Bang Pa-In District, Ayutthaya province.

Keyword: *People's Satisfaction, Klongjig Sub-District Municipality*

บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดรูปแบบหนึ่ง โดยปกติการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ เลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่น หรือเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเพื่อเลือกผู้บริหารท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง (เรียกว่าการเลือกตั้งโดยตรงหรือโดยอ้อมตามลำดับ) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจอิสระ (autonomy) ในการบริหารจากรัฐได้ในระดับหนึ่งตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด นับได้ว่าเป็นการกระจายอำนาจการปกครองซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสปกครองและบริหารงานของท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ให้งานดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลตรงกับความต้องการของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ยิ่งกว่าผู้อื่น โดยมีเจ้าหน้าที่ซึ่งราษฎรในท้องถิ่นได้เลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือแต่บางส่วนมาบริหารราชการในท้องถิ่นนั้น มีงบประมาณของตนเอง และมีอิสระบริหารงานพอสมควร (ไพรัช ตระการศิรินันท์, 2548, หน้า 298)

เทศบาลตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเมืองขนาดเล็ก โดยทั่วไปเทศบาลตำบลมีฐานะเดิมเป็นสุขาภิบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การจัดตั้งเทศบาลตำบลกระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาลตำบลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เทศบาลตำบลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารและสภาเทศบาลซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 12 คนที่ราษฎรในเขตเทศบาลเลือกตั้งมาทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรเขตเทศบาล มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความสะอาด

สร้างและบำรุงถนนและท่าเรือ ดับเพลิงและกู้ภัย จัดการศึกษา ให้บริการสาธารณสุข สังคมสงเคราะห์ และรักษาวัฒนธรรมอันดีในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังอาจจัดให้มี สาธารณูปโภคและสาธารณูปการอื่น ๆ ได้ตามสมควร

ในปัจจุบันการบริหารงานเทศบาลยังประสบปัญหานานัปการ นับตั้งแต่ปัญหาด้าน โครงสร้างและหน้าที่ของเทศบาลที่ไม่เหมาะสม ปัญหาที่เกี่ยวกับสถานภาพและความเป็น อิสระของเทศบาล ปัญหาด้านการคลัง โดยเฉพาะการควบคุมด้านการเงินและการจัดเก็บ รายได้ ปัญหาด้านสมรรถนะและประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเทศบาล ปัญหาความขัดแย้งหรือการเมืองภายในเทศบาล และปัญหาการประสานงานทั้งกับ หน่วยงานภายในและภายนอกเทศบาล ปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อการพัฒนาตัวเองของ เทศบาลที่จะให้เป็นสถาบันการปกครองที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การจัดทำแผนพัฒนา เทศบาลอาจเป็นแนวทางหนึ่งเพื่อแก้ปัญหาข้างต้น เพื่อให้การดำเนินงานของเทศบาล ดำเนินการได้ดำเนินนโยบายการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนาสังคม ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาการเมืองและการ บริหารการจัดการ ด้านการพัฒนาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ ประสบผลสำเร็จ

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชน ต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ว่าเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด เกิดปัญหาอุปสรรคอย่างไร เพื่อเสนอ ข้อมูลที่ศึกษาเป็นแนวทางในการพัฒนาตามนโยบายของเทศบาลตำบลให้ชัดเจนยิ่งขึ้นและ เป็นไปตามความต้องการของประชาชน อันจะสนองเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่นให้ ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

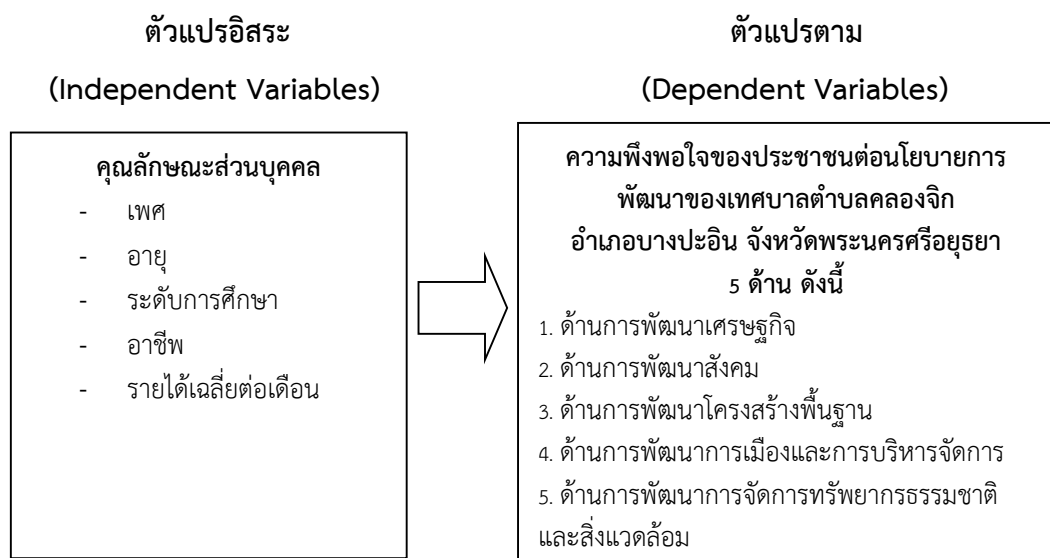
1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาล ตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 5 ด้าน (แผนพัฒนาเทศบาลสามปี. 2555 – 2557 หน้า อัดสำเนา) สรุปกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีอายุมากกว่า 18 ปีขึ้นไปซึ่งมีทั้งหมด 8 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งหมดจำนวน 6,8138 คน (แผนพัฒนาท้องถิ่น(2561-2565), หน้า 5)

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 376 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในเขตเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ตารางสำเร็จรูปกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2548, หน้า 73)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้านี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของประชาชนต่อบทบาทตามนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เพื่อให้ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้ในทางวิชาการ ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยง ดังนี้

1. สร้างแบบสอบถามโดยการศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ เพื่อนำมากำหนดกรอบการสร้างแบบสอบถามตลอดจนแนวทางการออกแบบสอบถามให้ครอบคลุมนิยามศัพท์และตัวแปรที่กำหนดไว้
2. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ พร้อมทั้งตรวจสอบสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) การใช้ภาษา (Wording) โครงสร้างของแบบสอบถาม (Structure and Format) และนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน
 - 1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
 - 1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามเพศ โดยใช้การทดสอบค่าที (t – test)

2.4 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามอายุ ระดับวุฒิการศึกษา และอาชีพ โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F – test) ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างกันระหว่างค่าเฉลี่ยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการทดสอบรายคู่ ด้วยวิธีของ (Scheffe)

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมด จำนวน 376 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 41 - 50 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง และมีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท

2. ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาอาชีพของประชาชนเพื่อสร้างรายได้ต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้น ($\bar{x} = 3.36$) การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค

($\bar{x} = 4.31$) และการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร ด้วยการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร พัฒนาคุณภาพและรูปแบบบรรจุภัณฑ์ ($\bar{x} = 3.7$) ตามลำดับ

2.2 ด้านการพัฒนาสังคม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุน การสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส ($\bar{x} = 3.58$) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับสุขภาพแก่ประชาชนรวมทั้งกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ การออกกำลังกาย การกีฬา ($\bar{x} = 3.46$) และการจัดการบริการด้านสาธารณสุขขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ($\bar{x} = 3.48$) ตามลำดับ

2.3 ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก การพัฒนาระบบประปาเพื่อจัดหาน้ำสะอาดและปลอดภัยต่อผู้บริโภคในชุมชน ($\bar{x} = 3.46$) การสร้างถนนคอนกรีตเชื่อมระหว่างหมู่บ้านให้ครบทุกหมู่บ้าน ($\bar{x} = 3.56$) และการจัดให้มีและการบำรุงไฟฟ้า หรือแสงสว่างในชุมชน เพื่อความสะดวกปลอดภัยในชุมชน ($\bar{x} = 3.42$) ตามลำดับ

2.4 ด้านการพัฒนาการเมืองการบริหารจัดการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.51$) การพัฒนาบุคลากรทั้งพนักงานส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้บริหาร ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ข้าราชการในพื้นที่ให้มีความรู้ และศักยภาพในการทำงาน ($\bar{x} = 3.44$) และการปรับปรุงและพัฒนาเทศบาลตำบล เพื่อสนองตอบต่อภารกิจของเทศบาลตำบลตามที่กฎหมายกำหนด ($\bar{x} = 3.42$) ตามลำดับ

2.5 ด้านการพัฒนาการจัดการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของถนน ทางเดิน ทางน้ำ ($\bar{x} = 3.33$) การส่งเสริมการสร้างจิตสำนึก ในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและร่วมในการ

แก้ไขปัญหาและดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.24$) และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.20$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือน ดังนี้

3.1 ความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีเพศต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อนโยบายการพัฒนา ไม่แตกต่างกัน

3.2 ความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อนโยบายการพัฒนา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านการพัฒนาการเมืองการบริหารจัดการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อนโยบายการพัฒนา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 ความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบล โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ และด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 ความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานตามนโยบายของเทศบาลยังไม่ชัดเจนและขาดความต่อเนื่อง จึงทำให้ประชาชนยังไม่สามารถเข้าถึงได้อย่างครอบคลุม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามณี ประสานตรี ผศ.ดร.ทัศนาศรี ประสานตรี และดร.มนตรี อนันต์รักษ์(2556, หน้า 93) ศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อนโยบายการพัฒนา ของเทศบาลเมืองนครพนมจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจ ของประชาชน จำแนกตามอายุและอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) ผลการเปรียบเทียบความ คาดหวังของประชาชน จำแนกตาม อายุและอาชีพ โดยรวมอายุแตกต่างกันมีความหวังที่ แตกต่างกัน และอาชีพแตกต่างกันมีความคาดหวังที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ ระดับ .05 4) ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของประชาชนจำแนกตามอายุ และ อาชีพ โดยรวมอายุแตกต่างกัน และ อาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจที่แตกต่างกัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวัง กับ ความพึงพอใจของประชาชน พบว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

เอกสารอ้างอิง

กิตติมา ปรีดีติลล.(2539) *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ:

อักษรการพิมพ์.

โกวิทย์ พวงงาม. (2550) *การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมิติใหม่ในอนาคต*. พิมพ์ ครั้งที่ 6.กรุงเทพฯ: วิญญูชน

จุฑามณี ประสานตรี,ทัศนาศรี ประสานตรี,มนตรีอนันต์รักษ์.(2556). *ความคาดหวังและความ พึงพอใจของประชาชนที่มีต่อนโยบายการพัฒนา ของเทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม*.วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม; ปีที่ 3 ฉบับที่ 2: พฤษภาคม - สิงหาคม 2556.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร.(2539) การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: บริษัท พิมพ์สนเทศ จำกัด.
เซ็นเตอร์ จำกัด.

ชไมพร วดีศิริศักดิ์. (2552). **ความคาดหวังและความพึงพอใจ ของประชาชนที่มีต่อบทบาทตามนโยบายการพัฒนา ของเทศบาลตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม**. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

เทศบาลตำบลคลองจิก. (2561). แผนพัฒนาท้องถิ่น(2561 - 2565). พระนครศรีอยุธยา: กองวิชาการและงาน วิเคราะห์นโยบายและแผน.

นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2547). การปกครองส่วนท้องถิ่นตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย(พ.ศ.2540). พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

มนัส สุวรรณ, เอกมล สายจันทร์ และไพสิฐ พาณิชย์กุล. (2546). การตรวจสอบขององค์กรภาคประชาชนในระบบการ บริหารงานและกิจการสาธารณะของท้องถิ่น. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, สถาบันดำรงราชานุภาพ.

รุ่งทิพย์ บุตรดี. (2556). ความพึงพอใจของประชาชนต่อบริการงานสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลกะเปอร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง. (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

Yamane, T. (1973). Statistics: An Introductory Analysis, Third edition. New York: Harper and Row Publication.

รายละเอียดการจัดเตรียมบทความเพื่อส่งตีพิมพ์

วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เป็นวารสารที่เกิดขึ้นเพื่อรองรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และองค์ความรู้จากท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนงานพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นจึงขอให้ผู้เขียนจัดเตรียมบทความฉบับเต็มตามรูปแบบและข้อกำหนดในการส่ง ดังนี้

บทความที่รับตีพิมพ์

1. บทความที่รับตีพิมพ์ ได้แก่ บทความวิชาการ และบทความวิจัยจากงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์
2. เป็นผลงานใหม่ที่ไม่เคยผ่านการพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และต้องไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น
3. ความยาวไม่เกิน 15 หน้า

การส่งบทความ

1. ส่งไฟล์ต้นฉบับ พร้อมไฟล์ภาพประกอบ และแบบฟอร์มขอส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ทาง e-mail ที่ hufproject@hotmail.com
2. เมื่อได้รับบทความแล้ว บรรณาธิการจะแจ้งกลับไปยังผู้เขียนบทความให้ทราบ
3. บทความที่ส่งตีพิมพ์จะต้องผ่านการกลั่นกรองจากกองบรรณาธิการ และผ่านการประเมินผลจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะศาสตร์ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยอย่างน้อย 2 ท่าน
4. หากมีการแก้ไขบทความ บรรณาธิการจะแจ้งกลับไปยังผู้เขียนบทความให้ทราบเพื่อแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
5. ผู้เขียนบทความจะต้องจัดเตรียมต้นฉบับเต็ม ตามรูปแบบและข้อกำหนดของวารสารอย่างเคร่งครัด

การเตรียมต้นฉบับ

1. จัดพิมพ์ด้วย Microsoft Word for Windows ขนาดกระดาษ A4
2. ระยะห่างของกระดาษจากขอบบนและซ้าย เท่ากับ 1.25 นิ้ว จากขอบล่างและขวา เท่ากับ 1 นิ้ว

3. ตัวอักษรที่ใช้ในการพิมพ์ คือ TH Sarabun New

3.1 ชื่อเรื่อง ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ขนาด 16 พอยท์ กลางหน้า ตัวหนา

3.2 ชื่อผู้เขียน ภาษาไทย ขนาด 14 พอยท์ ชิดขอบขวา และใส่เครื่องหมาย *
 มุมขวาเหนือนามสกุล และบอกรายละเอียดของผู้เขียนบทความไว้ด้านล่างของกระดาษใน
 หน้าแรก โดยขีดเส้นใต้จากขอบซ้าย ยาว 5 เซนติเมตร ส่วนข้อความใส่เครื่องหมาย *
 เนื้อข้อความด้านซ้าย ขนาด 10 พอยท์ ดังตัวอย่าง

นุชรี บุญศรีงาม*

ผศ. ดร. กันต์ธิดา นิลทองคำ**

* นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

หรือ ผศ. นุชรี บุญศรีงาม*

อาจารย์นิพา ผลสงเคราะห์*

* อาจารย์ประจำหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

3.3 บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยคำว่า บทคัดย่อ และ Abstract
 ขนาด 16 พอยท์ กลางหน้า ตัวหนา ส่วนข้อความในบทคัดย่อ ขนาด 16 พอยท์ ชิดขอบ
 ซ้าย-ขวา ตัวธรรมดา

3.4 คำสำคัญภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยคำว่า คำสำคัญ และ Keyword
 ขึ้นบรรทัดใหม่ และข้อความของคำสำคัญ ขนาด 16 พอยท์ ชิดขอบซ้าย ตัวเอน

3.5 เนื้อหาของผลงาน ประกอบด้วย

3.5.1 บทความวิชาการ ประกอบด้วย บทนำ บทสรุป ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)
 และเอกสารอ้างอิง พิมพ์ขนาด 16 พอยท์ ชิดขอบซ้าย ตัวหนา ส่วนข้อความ ชิดขอบซ้าย-
 ขวา ตัวธรรมดา

3.5.2 บทความวิจัย ประกอบด้วย บทนำ วัตถุประสงค์การวิจัย สมมติฐาน
 การวิจัย (ถ้ามี) ขอบเขตการวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ แนวคิดและ
 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และ
 เอกสารอ้างอิง พิมพ์ขนาด 16 พอยท์ ชิดขอบซ้าย ตัวหนา ส่วนข้อความ ชิดขอบซ้าย-ขวา
 ตัวธรรมดา

การอ้างอิง

1. การอ้างอิงในเนื้อหา มีโครงสร้าง 2 วิธี คือ ชื่อผู้แต่งวางไว้ในวงเล็บ และชื่อผู้แต่งวางไว้นอกวงเล็บ

1.1 การอ้างอิงแบบนามปี วิธีที่ 1 ชื่อผู้แต่งวางไว้ในวงเล็บ ใช้ในกรณีที่มีข้อความที่อ้างถึงก่อนบอกแหล่งที่มาไว้ในวงเล็บ ข้อความในวงเล็บต้องระบุชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ เลขหน้าที่ย่าง

ตัวอย่างเช่น (ประไพ อุดมทัศน์, 2530: 20)
(Taylor, 1968: 181-182)

1.2 การอ้างอิงแบบนามปี วิธีที่ 2 ชื่อผู้แต่งวางไว้นอกวงเล็บ ใช้ในกรณีระบุแหล่งที่มาไว้ก่อนข้อความที่อ้างถึง สำหรับรายการในวงเล็บต้องระบุปีที่พิมพ์และหมายเลขหน้าที่ย่าง

ตัวอย่างเช่น ประไพ อุดมทัศน์ (2530: 20)
Taylor (1968: 181-182)

หากเอกสารที่นำมาอ้างที่มีผู้แต่งหลายคน กรณี 2 คน ให้ใส่ผู้แต่งทั้ง 2 คน มีคำว่า “และ” คั่นระหว่างคนที่ 1 และคนที่ 2 เช่น

(ชุตินา สัจจามันท์ และนันทิพา มีแต้ม, 2530: 17-25)

ถ้าเป็นชาวต่างชาติจะใส่เฉพาะนามสกุลเท่านั้น ใช้เครื่องหมาย & คั่นระหว่างนามสกุลผู้แต่ง เช่น

(Marks & Neilwson, 1991: 26-29)

กรณีมีผู้แต่ง 3 คน ให้ใส่ผู้แต่งทุกคน โดยใช้เครื่องหมายจุลภาค (,) คั่น ผู้แต่งทุกคน ยกเว้นสองคนสุดท้าย ใช้คำว่า “และ” ในภาษาไทย และใช้เครื่องหมาย “&” ในภาษาอังกฤษ เช่น

(เจือ สตะเวทิน, ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ, 2519: 98-100)

(Hockmuth, Franklin & Clawson, 1992: 24)

กรณีมีผู้แต่งมากกว่า 3 คน ใส่เฉพาะชื่อคนแรก ตามด้วยคำว่า “และคณะ” ถ้าเป็นชาวต่างชาติใส่เฉพาะนามสกุลคนแรก และตามด้วยคำว่า “et al.” เช่น

(กอบแก้ว โชติบุญชู และคณะ, 2540: 42)

(Sarton, et al., 1982: 67)

หากเอกสารที่นำมาอ้างเป็นการสรุปความทั้งเล่ม ไม่ต้องระบุเลขหน้า เช่น

(นุชรี บุญศรีงาม, 2561)

(Kotler, 1997)

หากเอกสารที่นำมาอ้างอิงเป็นสื่ออินเทอร์เน็ต ให้ใส่คำว่า ออนไลน์ หรือ online แทนเลขหน้า เช่น

(สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2552: ออนไลน์)

(International Organization for Standardization, 2006: online)

กรณีที่เอกสารที่นำมาอ้างอิงนั้นไม่ปรากฏผู้แต่ง ให้ใส่ชื่อเรื่องหรือชื่อบทความ เช่น
(สตรีไทยในปี 2000, 2530: 35)

(Webster's new world dictionary of American English, 1994).

(แก้วเจ้าจอม, 2545: ออนไลน์)

2. การอ้างอิงท้ายบทความ (เอกสารอ้างอิง) ให้ใช้รูปแบบการเขียนแบบ APA
(American Psychological Association) ดังต่อไปนี้

2.1 หนังสือทั่วไป

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// **ชื่อหนังสือ**/(พิมพ์ครั้งที่).//สถานที่พิมพ์:สำนักพิมพ์.

กุหลาบ รัตนสังธรรม. (2532). **การสาธารณสุขมูลฐาน** (พิมพ์ครั้งที่ 2). ชลบุรี:

ภาควิชาพยาบาลชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางแสน.

เทพนารินทร์ ประพันธ์พัฒน์. (2548). **วิศวกรรมเครื่องมือ (Tool engineering)**.

กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สตรีไทยในปี 2000. (2530). กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิภาพสตรี
สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย.

Borkowski, M. V. (1975). **Library technical assistant's handbook**.

Philadelphia: Durance.

Burris, M. & Conic, C. (1975). **Theatres and auditoriums** (2nd ed.).

New York: Robert E. Krieger.

2. หนังสือรวมเรื่อง

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// **ชื่อบทความ**.//ใน/ชื่อผู้รวบรวมหรือบรรณาธิการ(ถ้ามี).// **ชื่อหนังสือ**/(พิมพ์ครั้งที่).// (หน้า/หมายเลขหน้าบทความ).//สถานที่พิมพ์:สำนักพิมพ์.

สุปราณี แจ้งบำรุง. (2546). ปริมาณสารอาหารอ้างอิงที่ควรได้รับประจำวัน. ใน สุปราณี
แจ้งบำรุง และคณะ, บรรณาธิการ. **ปริมาณสารอาหารอ้างอิงที่ควรได้รับ**

ประจำวันสำหรับคนไทย พ.ศ. 2546 (พิมพ์ครั้งที่ 3). (หน้า 21-26). กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (รสป).

Cleverdon, R. W. (1978). User evaluation of information retrieval systems. In Donald W. King, Ed. **Key papers in the design and evaluation of information systems**. (pp. 154-165). New York: Knowledge Industry.

3. หนังสือแปล

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//**ชื่อหนังสือแปล**.//แปลจาก/**ชื่อหนังสือต้นฉบับ**.//โดย/ชื่อผู้แปล.//
(พิมพ์ครั้งที่).//สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

ไพค์, ดักลาส. (2528). **เวียดนาม**. แปลจาก **Vietnamese**. โดย ฉลวย พิชัยสรทัต.
(พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

สุเทพ จันทสมศักดิ์, ผู้แปล. (2529). **อุปนัยเชิงคณิตศาสตร์**. แปลจาก **The method of mathematical intuition**. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ.

Naumov, N. P. (1989). **The ecology of animal**. Translated by Frederick K. Plous. Champaign: University of Illinois Press.

4. วิทยานิพนธ์

ผู้วิจัย.//(ปีที่วิจัยสำเร็จ).//**ชื่อวิทยานิพนธ์**.//ระดับวิทยานิพนธ์/ชื่อสาขาวิชา/สังกัดของ
สาขาวิชา/มหาวิทยาลัย.

เข้มทอง ศิริแสงเลิศ. (2540). **การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของ
โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร**. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฐิตาภรณ์ เพ็ญหนู. (2543). **พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสตรีที่ส่งผลต่อ
ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Angelova, A. N. (2004). **Data pruning**. Master's thesis. California Institute of Technology, Pasadena, CA.

Caprette, C. L. (2005). **Conquering the cold shudder: The origin and
Evolution of snake eyes**. Doctoral dissertation. Ohio State University,
Columbus, OH.

5. รายงานการวิจัย

ผู้วิจัย.// (ปีที่พิมพ์).// รายงานการวิจัย เรื่อง...// สถานที่พิมพ์: /ผู้จัดพิมพ์.

เบญจรัตน์ สีทองสุข, และคณะ. (2547). รายงานวิจัยเรื่อง ห้องสมุดมีชีวิต

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. นครปฐม: โปรแกรมวิชา
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

Suntornpithug, N. (1979). Research report: A study of the evolution of
teacher training in Thailand: Toward a model for development.
Bangkok: Department of Teacher Education.

6. วารสาร

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์, /เดือน).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร, ปีที่/ (ฉบับที่), /เลขหน้าบทความ.

ประหยัด หงษ์ทองคำ. (2544, เมษายน). อำนาจหน้าที่ของรัฐสภาตามบทบัญญัติ
รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540. รัฐสภาสาร, 49 (4), 1-16.

Rochester, M. & Vakkari, P. (1998, December). International LIS research: A
comparison of national trends. IFLA Journal, 24 (12), 166-175.

7. หนังสือพิมพ์

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์, /เดือน/วันที่).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, /เลขหน้าบทความ.

ศิริรัตน์ สาโพธิ์สิงห์. (2543, เมษายน 15). สุขภาพหน้าร้อน ปัญหาที่ป้องกันได้.
เดลินิวส์, 5.

Goodman, D. (1997, March 20). Pavilions of Sanam Chan Palace.
The Sunday Post, 25-26.

8. เอกสารประกอบการประชุม อบรม สัมมนา

ผู้เขียน.// (ปีที่สัมมนา).// ชื่อบทความ.// ใน/ชื่อเรื่องรายงานการประชุม อบรม สัมมนา/
(วันที่/เดือน/หน้า/หมายเลขหน้าบทความ).// สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์.

ปิ่นรส มาลากุล ณ อยุธยา. (2544). การจัดการเชิงกลยุทธ์. ใน หลักสูตรนักบริหาร
สถาบันราชภัฏ นบร. รุ่นที่ 4, 5 และ 6 (6-11 พฤษภาคม หน้า 9-22).
นครปฐม: สถาบันราชภัฏนครปฐม.

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ.* (2542). งานฝีมือ ภูมิปัญญาชาวบ้านในทศวรรษหน้า. ใน
การสัมมนาเรื่องวิสัยทัศน์ศิลปวัฒนธรรมในทศวรรษหน้า (10-12 สิงหาคม).
 สงขลา: สำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏสงขลา. (อัดสำเนา)
 (*เอกสารประกอบการประชุม อบรม สัมมนาที่ไม่เป็นรูปเล่ม)

9. การสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์./ตำแหน่ง(ถ้ามี)./(ปีที่สัมภาษณ์)./สัมภาษณ์./วัน/เดือน.
 เทียบ เผ่าดวง, ผู้ครอบครองหนังสือสมุดไทยชาวเส้นหมึก “สมุดตี่รักสา”. (2526).
 สัมภาษณ์. 26 พฤศจิกายน.

10. ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อประกาศ หรือแถลงการณ์ หรือพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด ข้อบังคับ.//
 (ปีที่ประกาศ).// **ราชกิจจานุเบกษา**/(เล่มที่).//ตอนที่/หน้า/(วันที่/เดือน)
 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). **ราชกิจจานุเบกษา** (เล่มที่ 6).
 ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม)
 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2547. (2547).
ราชกิจจานุเบกษา (เล่มที่ 121). ตอนพิเศษ 70 ก (12 พฤศจิกายน)

11. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

11.1 อินเทอร์เน็ต

ชื่อผู้จัดทำเว็บไซต์./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่องหรือชื่อบทความ./ค้นเมื่อ/เดือน/วัน,/ปี/
 จาก/URL
 สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2557). **คลังข้อมูลงานวิจัยไทย**. ค้นเมื่อ ธันวาคม
 1, 2561, จาก <http://www.tnrr.in.th/2557/?page=search&q=&cid=54>
 Modern Language Association. (2005). **MLA bibliographic format**.
 Retrieved September 19, 2014, from
<http://www.mtmercy.edu/lib/lnote/15a.htm/>

11.2 วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้แต่ง./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/ปีที่/(ฉบับที่),/เลขหน้า./ค้นเมื่อ/เดือน/
 วัน,/ปีที่ค้น,/จาก/ชื่อเว็บไซต์ (URL)

นุชรี บุญศรีงาม (2560, มกราคม-มิถุนายน). การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารวิชาการภาษาไทยที่ให้บริการใน สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมระหว่าง พ.ศ. 2555-2557. วารสารบรรณศาสตร์ มศว., 10 (1), 10-21. ค้นเมื่อ ตุลาคม 19, 2562, จาก <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jlis/article/view/9942>

Russell-Bowie, D. (2010). Cross-national comparisons of background and confidence in visual arts and music education of pre-service primary teachers. *Australian Journal of Teacher Education*, 35 (4), 65-78. Retrieved December 25, 2013, from <http://ajte.education.ecu.edu.au/>

**** (ชื่อบทความและชื่อหนังสือ ที่เป็นภาษาอังกฤษ ใช้ตัวพิมพ์เล็ก ยกเว้นคำที่ขึ้นต้นหรือชื่อเฉพาะ ใช้อักษรตัวพิมพ์ใหญ่)**

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
เลขที่ 85 หมู่ 3 ถนนมาลัยแมน อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000
โทร. 034-261066

ใบสมัครสมาชิกวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

1. ข้าพเจ้า (นาย, นาง, นางสาว, ยศ).....นามสกุล.....
☐ ขอสมัครเป็นสมาชิกวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
☐ ขอต่ออายุสมาชิกวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. สมัครในนาม ☐ หน่วยงาน ชื่อหน่วยงาน.....
 ชื่อผู้ติดต่อ.....นามสกุล.....
3. ที่อยู่ในการจัดการส่งวารสาร
 เลขที่..... หมู่ที่.....อาคาร.....ชั้นที่.....
 กอง/ส่วน/สำนัก.....ถนน.....หมู่บ้าน.....
 ซอย.....แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....
 จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
 โทรศัพท์.....โทรสาร.....e-mail.....

ลงชื่อ.....ผู้สมัคร

(.....)

วันที่.....

วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Journal of Humanities and Social Sciences
Nakhon Pathom Rajabhat University

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
Faculty of Humanities and Social Sciences